

Ο ΠΕΡΙ ΙΕΡΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΝΟΜΟΣ,

ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΙΝ ΑΥΤΟΥ

ΒΑΣΙΛΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

ΚΑΙ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ,

*ὅς προστίθενται τῷτοι εἰσαγγελίου καὶ μαθητολογίου—
τὸ περὶ Ἑλληνικῶν Σχολείων καὶ Γυμνασίων Βασιλικὸν
Διάταγμα—καὶ ὁ Κανονισμὸς τῶν χρεῶν τῶν ἐν τοῖς
Γυμνασίοις τε καὶ Σχολείοις ἐπισιτατῶν καὶ ὑπηρετῶν.*

ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ ΛΑΒΙΑΙ

ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

ΚΑΙ ΤΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ,

ὑπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ Ταμεῖου τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ,

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

1857.

Ο ΠΡΟΪΚΤΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

ΚΑΤΑΝΕΜΟΝΗ

ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΑΣ ΚΑΙ ΤΑΣ ΤΕΧΝΑΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΑ

ΕΤΕ

ΚΑΤΑΝΕΜΟΝΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΑ

ΕΤΕ

ΕΠΙΣΤΗΜΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΣ

ΕΤΕ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΣ

ΕΤΕ

ΕΤΕ

ΕΤΕ

ΕΠΙΣΤΗΜΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΣ

ΕΤΕ

Ἀριθ. 4,380, 4,390.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

ΚΑΙ ΤΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου

ΠΕΡΙ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΙΕΡΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ.

Πρὸς τὴν Βουλὴν

Κύριοι,

Ἐκ τῶν κυριωτέρων φροντίδων τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος ὑπῆρξεν ἀείποτε ἡ διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ ἱεροῦ Κλήρου μέριμνα, διότι ὁ τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας λειτουργὸς, καθὼ πνευματικὸς πατὴρ καὶ διδάσκαλος, ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι κατὰ τὸ θεῖον λόγιον ἀ δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ, ἢ καὶ ἱκανὸς οὐ μόνον νὰ ποδηγετῇ εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν εὐσέβειαν τὸν λαὸν τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ καὶ νὰ εἶναι ἔτοιμος εἰς ἀπολογίαὶν πρὸς πάντα τὸν ζητοῦντα λόγον περὶ τῶν πρὸς ἡμᾶς δωρεῶν καὶ ἀποδοχῶν τοῦ Θεοῦ.

Τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκπαίδευσίσεως τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, καλλίστη δὲ τοῦ κατωτέρου ὡς ὄντος καθ' ἡμέραν εἰς ἄμεσον σχεσίαι καὶ συνάφειαν πρὸς τὸν λαόν, συνειδυῖα καὶ ἡ ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, προσέτεινε τὴν σύστασιν σχολείων ἱερατικῶν, ἐντὸς τῶν ὁποίων νὰ ἐκπαιδεύωνται εἰδικῶς οἱ προπαρασκευαζόμενοι διὰ τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἕπε, ἐν χωρίῳ, καὶ ὁ ἐν κωμοπόλει, καὶ ὁ ἐν πάλει ἐσόμενος ἱερεὺς, καὶ τὰ κυριώτερα τῶν εἰς αὐτοὺς ἀναγκαίων μαθημάτων διδασκόμενοι, ἐντὸς αὐτῶν τῶν σχολείων κατοικοῦντες καὶ κοινοβιακῶς

17384

ζώντες, ν' ἀποκτήσῃ τὰς γνώσεις τὰς ἀπαιτούμενάς διὰ τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν ἱερατικῶν χρεῶν καὶ καθηκόντων, καὶ συνοικειῶνται αὐταῖς.

Τὴν πρότασιν τῆς Ἱεράς Συνόδου ἠσπάσθη κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον ἀσμένως, καθόσον αὐτὴ συνῆδεν ἐντελῶς πρὸς τὰς εὐχὰς καὶ τὰς ἐπιθυμίας μου. Καὶ δὴ, συντάξας ἐπὶ τούτῳ νομοσχέδιον, ὑποβάλλω αὐτὸ εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν ὑμῶν κατὰ διαταγὴν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος.

Εἰ καὶ σαφῶν ὄντων τῶν ἄρθρων αὐτοῦ, δεῶν ὅμως ἔκρινα γὰρ κάμω ἐνταῦθα μικρὰν τινα ἀνάπτυξιν, ὅπως ἐκ πρώτης ἀφ' ἑαυτοῦ γένηται καταληπτὴ ἡ βᾶσις ἐφ' ἣς στηρίζεται τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, καὶ ὁ σκοπὸς πρὸς ὃν προώριται.

Ἄρθρον 1. Διὰ τοῦ 1 ἄρθρου ὀρίζεται ἡ σύστασις τῶν περιῶν ὁ λόγος ἱερατικῶν σχολείων, ἵνα ἐν αὐταῖς ἐκπαιδεύωνται οἱ διὰ τὴν ὑπουργίαν τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας προ-
παρασκευαζόμενοι νέοι ἐκ τῶν λαϊκῶν· ἐπειδὴ δ' ἐνδέχεται νὰ τύχῃσιν τινες ἐκ τῶν ἤδη τεταγμένων εἰς τὸν Ἐκκλησιαστικὸν Κλήρον δεκτικοὶ μαθήσεως, δίκαιον κρίνεται νὰ μὴ ἀπαγορευθῇ εἰς τούτους ἢ εἰς τὰ σχολεῖα ταῦτα φοίτησις, ὅπως γένωνται βελτίους ἑαυτῶν. Διὰ τῆς ἐκφράσεως δὲ τεταγμένοι ἡδη εἰς τὸν ἐκκλησιαστικὸν Κλήρον, νοοῦνται πάντες ἐν γένει, μὴ ἐξαιρουμένων καὶ τῶν εἰς βαθμὸν ἀναγνώστου, καὶ ψάλτου καὶ μοναχοῦ προηγμένων.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν σχολείων τούτων καὶ αἱ ἔδραι αὐτῶν θέλουσι προσδιορισθῆ διὰ Βασιλικῶν Διατάγματος μετὰ γνωμοδότησιν τῆς Ἱεράς Συνόδου, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν ἀπὸ τοῦδε νὰ γνωσθῇ τὸ ποσὸν τῶν πόρων, ἐξ ὧν μόνων ταῦτα θέλουσι συντηρεῖσθαι.

Ἄρθρον 2. Κατὰ τοὺς νόμους τῆς πολιτείας, τὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν γένει κεῖνται ὑπὸ τὴν ἀμεσον διεύθυνσιν τῆς Κυβερνήσεως διὰ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου· ἐν τούτῳ ὅμως τῷ ἄρθρῳ προσετέθη, ὅτι τὰ περιῶν ὁ λόγος ἱερατικὰ σχολεῖα τίθενται καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς Ἱεράς Συνόδου, διότι αὐτὴ εἶναι ἀρμοδία πρὸς τὴν ἐκ τοῦ σύνεγγυς (διὰ τῶν Σ. Σ. ἐπισκόπων) ἐπίβλεψιν τῶν τε διδασκόντων καὶ τῶν διδασκομένων, τῶν μὲν παρασκευαζόντων, τῶν δὲ παρασκευαζομένων πρὸς σκοπὸν εἰδικόν, ὁ ὅποιος, ἂν καὶ κυρίως ἀποβλέπῃ εἰς τὸ ἠθικὸν ὄφελος τῆς κοινωνίας ἐν γένει, ἰδίως ὅμως ἀφορᾷ τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἀξιοπρεπῆ μὀρφωσιν τῶν λειτουργῶν αὐτῆς.

Ἄρθρον 3. Ἐλάχιστος μὲν ὄρος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν εἰς ἕκαστον σχολεῖον τίθεται ἐν τούτῳ τῷ ἄρθρῳ ὁ δεκάτος,

άνώτατος δὲ ὁ τεσσαρακώστος. Ἡ ἐντὸς τοῦ σχολείου συνοίκησις καὶ κοινοβιακὴ συνδιαίτησις τῶν μαθητῶν κρίνεται ἀναγκαία, οὐ μόνον ἵνα ἀνατραφῶσιν ὁμοίως ἅπαντες ἐν τῇ κατὰ Χριστὸν παιδείᾳ, ἀλλὰ καὶ ἵνα συνειθίσωσι παιδιόθεν εἰς τὰς τακτικὰς ἡμερησίας προσευχὰς καὶ ἀναγνώσεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀκουλουθῶν, τῶν ὁποίων ἡ παραμέλησις διὰ πάντα μάλιστα τὸν ἱερωμένον θεωρεῖται καὶ εἶναι οὐσιώδης ἔλλειψις τοῦ ἱερατικοῦ χρέους του, οὐχ ἥττον δ' ἢ καὶ περὶ τὴν εὐκρινῆ καὶ σαφῆ ἀπαγγελίαν τῶν ἐν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς συνάξεσι τεταγμένων ἀναγνωσμάτων ἐκ τῶν Ἱερῶν βιβλίων.

Ἄρθρον 4. Ἐν τούτῳ τῷ ἄρθρῳ ὀρίζονται τὰ προσόντα τὰ δι' ἕκαστον μαθητὴν ἀπαιτούμενα. Ἡ ὑποχρέωσις τοῦ μαθητοῦ ν' ἀποδίδῃ τὰ διδάκτρα ὁπόταν, ἢ μεταμεληθεὶς τραπῆ εἰς ἕτερον παρά τὸ ἱερατικὸν ἐπάγγελμα ἐν τῷ βίῳ, ἢ ἀποβληθῆ τῆς σχολῆς προσέτι δὲ καὶ ἡ τοῦ νὰ μὴ ἐξαίρηται τῶν βάρεων τοῦ στρατευαίμου, κατ' ἀμφοτέρας ταύτας τὰς περιπτώσεις, εἰσὶν ὅροι ἀναγκαῖοι διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τῆς τῶν σχολείων τούτων συστάσεως.

Ἄρθρον 5. Παρεκτὸς τῶν ἀναγκαιούντων διδασκάλων διὰ τὰς παραδόσεις τῶν μαθημάτων, ἐπ' ἀναγκῆς εἶναι νὰ ὑπάρχωσιν εἰς ἕκαστον σχολεῖον διωρισμένοι καὶ εἰς ἐπιστάτης, προσέτι δὲ καὶ οἱ κατὰ λόγον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν ἀναγκαῖοι ὑπηρεταί, ἐπὶ τῷ μισθῷ τῷ διὰ τοὺς τούτων ὁμοιοβαθμίους νενομισμένῳ. Ὁ διορισμὸς τῶν γίνεται κατὰ τὸν αὐτὸν ἀπαραλλάκτως τύπον καὶ τρόπον, καθ' ὃν γίνονται οἱ εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν διορισμοί· δηλονότι, οἱ μὲν διδάσκαλοι διὰ Βασιλικῆς Διατάγματος, ὁ δ' ἐπιστάτης καὶ οἱ ὑπηρεταί ὑπὸ τοῦ Ἰπουργείου.

Ἄρθρον 6. Εἰς ἕκαστον ἑλληνικὸν σχολεῖον ἢ γυμνάσιον ὑπάρχει κατὰ τὸν νόμον συστημένη Ἐφορεία, ἣτις σύγκειται ἀπὸ τὸν Νομάρχην ἢ τὸν Ἐπαρχὸν ὡς πρόεδρον, καὶ ἀπὸ ἑνα πεπαιδευμένον κληρικὸν καὶ δύο δημότας προτεινομένους ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου καὶ ἐγκρινομένους ὑπὸ τοῦ Ἰπουργείου. Ἀνάλογος πρὸς τὴν διάταξιν ταύτην τοῦ ὑπάρχοντος νόμου, καὶ κατάλληλος πρὸς τὸν εἰδικὸν σκοπὸν τῶν ἱερατικῶν σχολείων, πρέπει νὰ γένη καὶ ἡ σύστασις τῆς δι' ἕκαστον τούτων ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς. Διὰ τοῦτο ἐν τῷ παρόντι 6 ἄρθρῳ ὀρίζεται, ὅτι ἡ φροντίς περὶ πάντων ὅσα τείνουσιν εἰς τὴν συντήρησιν τοῦ σχολείου καὶ εἰς τὴν πρόοδον τῶν ἐν αὐτῷ μαθητευόντων ἀνατίθεται εἰς ἐφορείαν πενταμελῆ, τῆς ὁποίας προεδρεύει, διαρκῶς ὁ ἀρχιεπίσκοπος· τὰ δὲ τέσσαρα μέλη

λαμβάνονται ἐκ τῶν μάλλον εὐμαθῶν κληρικῶν καὶ ἐξ ἐναρέτων λαϊκῶν, ἀνά δύο, προτεινόμενα μὲν ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου ἐκ συνεννοήσεως τούτου μετὰ τοῦ ἀριμοδίου Νομάρχου, ἐγκρινόμενα δὲ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου.

Ἄρθρον 7. Ἀφοῦ διεσκευάσθησαν οὕτως αἱ διατάξεις αἱ ἀφορῶσαι τὴν σύστασιν, τὴν διεύθυνσιν καὶ ἐπιτήρησιν, τὸν ἀριθμὸν τῶν μαθητῶν καὶ τὰ προσόντα τούτων, τὸν ἀριθμὸν τῶν διδασκάλων, τῶν ἐπιστατῶν καὶ τῶν ὑπηρετῶν, καὶ τὴν κατὰ τὸν νόμον ἀπαιτουμένην ἐφορείαν αὐτῶν τῶν σχολείων, ἔπεται νὰ προσδιορισθῶσι νῦν,

α) Τὰ περὶ τῆς ἐνδυμασίας καὶ τῆς διατροφῆς τῶν μαθητῶν, καὶ

β) Ὁ πόρος ἐξ οὗ τὰ σχολεῖα ταῦτα θέλουσι συντηρεῖσθαι.

Περὶ ἀμφοτέρων τούτων κυρίως πραγματεύεται τὸ ἄρθρ. 7. Καὶ, καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὰ τῆς σεμνοπρεπείας, ὁμοιομόρφου, καὶ ὅσον τὸ δυνατόν λιτῆς ἐνδυμασίας, καθὼς καὶ τὰ τῆς διατροφῆς τῶν μαθητῶν, ταῦτα, ἐν τῇ ἀρχῇ παντὸς ἐνιαυτοῦ οφείλουσι νὰ καταβάλλωσιν οἱ γονεῖς, οἱ συγγενεῖς ἢ κηδεμόνες ἐκάστου μαθητοῦ, ἀπάντων τῶν λοιπῶν ἀναλωμάτων διὰ τὴν τῶν σχολείων συντήρησιν, γινομένων ἐκ τῶν πόρων πῶν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ δηλουμένων.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ αὐτοὺς τοὺς πόρους, ἐπειδὴ ἡ ὑπαρξὶς καὶ συντήρησις πῶν περὶ ὧν ὁ λόγος σχολείων, πρὸς δὲ καὶ ἡ ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ τῆς συστάσεως αὐτῶν διαφέρει οὐσιωδῶς ἅπασαν τὴν καθ' ἡμᾶς κοινωνίαν, ἀνευ διαστολῆς τῆς τάξεως τῶν κληρικῶν ἀπὸ τῆς τῶν λαϊκῶν, διὰ τοῦτο ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν α) ὅτι ἡ περιουσία τῶν ἐν τῷ Βασιλείῳ διατηρουμένων μοναστηρίων, ἧτις εἶναι κυρίως ἐκκλησιαστικῆ, δύναται νὰ συνεισφέρῃ μέρος ἐκ τῶν ἐτησίων εἰσοδημάτων αὐτῆς κατὰ λόγον τῶν ἐσόδων ἐκάστου μοναστηρίου· τὸ δὲ ποσὸν τῆς ἐτησίας ταύτης συνεισφοράς νὰ ἐγκρίνεται διὰ Βασιλικῆς Διατάγματος μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ ἀριμοδίου μοναστηριακοῦ συμβουλίου καὶ τῆς Ἱεραῆς Συνόδου· καὶ β) ὅτι οὐ μόνον ὁ ἀνώτερος ἀλλὰ καὶ ὁ κατώτερος ἐν τῇ Ἑλλάδι κλήρος καὶ οἱ χριστιανοὶ θέλουσι προθυμηθῆ νὰ συνεισφέρωσι κατὰ προαίρεσιν ὑπὲρ τοῦ κοινωφελοῦς τούτου σκοποῦ. Εὐλογίστη προσέτι ὡς πόρος βέβαιος, ὁ ἐτήσιος τόκος τῶν ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ κλήρου γενομένων τε καὶ γενησομένων ἀπὸ εὐσεβεῖς δωρεῶν ἢ κληροδοτημάτων, τῶν ὁποίων τὸ κεφάλαιον νὰ μένη εἰς τὸ διηνεκές ἀθικτον, αὐξῶν μὲν ἀείποτε, μηδέποτε δ' ἐλαττούμενον.

Άρθρον 8. Ἐν τούτῳ τῷ ἄρθρῳ κανονίζονται τὰ περὶ τῆς καταθέσεως καὶ τῆς χρήσεως τῶν ἐν τῷ προμνησθέντι ἄρθρῳ δηλωμένων πόρων διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἱερατικῶν σχολείων.

Συμφωνεῖτε καὶ ὑμεῖς βεβαίως, Κύριοι, ὅτι ἡ ὑπηρεσία τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς πρέπει νὰ εἶναι ἀμισθος· ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ γραφικαὶ ἐργασίαι τῆς, τῇ προόδῳ τοῦ χρόνου θέλουσιν ἀναμφιβόλως αὐξήσει, διὰ τοῦτο ἐτέθη εἰς τὸ παρὸν ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου ὅτι, κατὰ λόγον τῶν ἐργασιῶν, δύναται νὰ προσδιορίζη τὸ ὑπουργεῖον ὅσον ἀρκεῖ ποσὸν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ γραφείου τῆς.

Αὕτη ἐστὶν ἡ τῶν ἄρθρων τοῦ νομοσχεδίου συνοπτικὴ ἀνάπτυξις.

Δὲν ἀγνοεῖτε, Κύριοι, ὅτι ὁ ἱεὺς ἡμῶν Κλῆρος ἐν ἡμέραις δοκιμασιῶν οὐ μόνον παρήγορος ἐγένετο εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν καὶ θάρσος ἐπέπνεεν εἰς αὐτοὺς διὰ τῆς εἰς τὸν Θεὸν ἐλπίδος, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος συγκαίνδυνευσεν καὶ συμμετέσχεν ὅλων τῶν ἐκ τοῦ πολέμου συμφορῶν καὶ δυστυχημάτων. Προκειμένου δὲ νῦν λόγου περὶ τῆς καταλληλοτέρας ἐκπαιδεύσεως αὐτοῦ, πέποιθα, ὅτι ἄσμενοι θέλετ' ἐπιψηφίσει τὸ ὑποβαλλόμενον Ἰμῖν νομοσχέδιον, ὁρμώμενοι ἐκ τῶν αὐτῶν μετὰ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος αἰσθημάτων τοῦ ν' ἀποκτήσῃ ἡ ὀρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία ἱερεῖς ἀξίους καὶ τῆς κλήσεως καὶ τῆς ἐπαγγελίας αὐτῶν.

Ἀθήνησι, τῇ 20 Αὐγούστου 1856.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν
καὶ τῆς Δημόσιας Ἐκπαιδεύσεως
Χ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ.

NOMOS ΤΕΖ΄

Περὶ Ἱερατικῶν Σχολείων.

Ο Θ Ω Ν

Ε Λ Ε Ω Θ Ε Ο Υ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπερασάσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Άρθρον 1. Συνιστώνται σχολεία ιερατικά, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐκπαιδεύονται οἱ προπαρασκευαζόμενοι διὰ τὴν διακονίαν τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἐν αὐτοῖς γίνονται δεκταὶ καὶ ὅσοι τῶν ἤδη τεταγμένων εἰς τὸν Ἐκκλησιαστικὸν κλῆρον εἰσὶ δεκτικοὶ μαθήσεως.

Ὁ ἀριθμὸς καὶ αἱ ἔδραι τῶν σχολείων τούτων προσδιορίζονται διὰ Βασιλικῷ Διατάγματος, μετὰ γνωμοδότησιν τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Άρθρον 2. Τὰ σχολεία ταῦτα τίθενται ὑπὸ τὴν ἀμεσον διεύθυνσιν τοῦ Ἰπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς Ἱεραῆς Συνόδου.

Άρθρον 3. Ἐκαστὸν τῶν σχολείων τούτων ἔχει μαθητὰς, οὔτε τῶν δέκα ἐλάττους οὔτε τῶν τεσσαράκοντα πλείους, ἐντὸς αὐτοῦ κατοικοῦντας καὶ κοινοβιακῶς ζῶντας.

Καθόσον δὲ ὑπάρχουσιν εἰς αὐτὰ τὰ σχολεία θέσεις κεναί, προτιμῶνται οἱ ἱεροπαῖδες ἐν ἰσότητι τῶν λοιπῶν περιστάσεων.

Άρθρον 4. Ἰνα γένη τις δεκτὸς ἐν αὐτοῖς τοῖς σχολείοις ἀπαιτεῖται νὰ ᾖναι:

α) Ἕλλην, τέκνον γονέων τοῦ ὀρθοδόξου Ἀνατολικοῦ δόγματος.

β) Ἐχὼν ἡλικίαν οὔτε κατωτέρα τῶν δεκαπέντε οὔτε ἀνωτέρα τῶν δεκαοκτῶ ἐτῶν.

Κατὰ τὰ πρῶτα πέντε ἔτη γίνονται δεκτοὶ κατ'ἐξαιρέσιν καὶ μαθηταὶ ὑπερβάντες τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας των.

γ) Ἰγῆς καὶ ἀρτιμελῆς τὸ σῶμα, εὐφυῆς δὲ τὸν νοῦν καὶ χρηστοῆθης.

δ) Νὰ φέρῃ ἀπολυτήριον τοῦ δημοτικοῦ σχολείου τῆς πατρίδος του, ἢ, ἐὰν ἐκεῖ δὲν ὑπάρχῃ τοιοῦτον σχολεῖον, νὰ γνωρίζῃ τοὐλάχιστον ν'αναγνώσκῃ ἐλευθέρως καὶ νὰ γράφῃ, καὶ

ε) Νὰ παράσχη διὰ τῶν γονέων ἢ τῶν κηδεμόνων αὐτοῦ ἐγγύησιν ἀξιόχρεων, ὅτι ἐὰν μετὰ τὴν ἐκπαιδεύσιν του, καὶ ὅταν φθάσῃ εἰς τὴν ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων ὀριζομένην ἡλικίαν, μεταμεληθεὶς, δὲν θελήσῃ νὰ χειροτονηθῇ ἱερεὺς ἐγγαμος ἢ ἄγαμος, ἢ ἐὰν ἀποβληθῇ τοῦ σχολείου, θέλει ἀποδίδει πᾶσαν τὴν διὰ τὰ διδάκτρα αὐτοῦ γενομένην δαπάνην, πρὸς ἀπότισιν τῆς ὁποίας ἐφαρμόζονται κατ'αὐτοῦ αἱ διατάξεις τοῦ νόμου περὶ καθυστερούντων ὀφειλετῶν τοῦ δημοσίου.

Κατ' ἀμφοτέρας τὰς προμνησθείσας περιπτώσεις, ἦτοι τὴν τῆς μεταμελείας ἢ τὴν τῆς ἀποβολῆς, ὑπόκειται καὶ εἰς τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ στρατευσίμου κατὰ τὸν νόμον.

Εξαιρούνται δὲ οἱ ἐξ ἀσθενείας ἐπαγούσης ἀνικανότητος, ἢ ἐξ ἄλλης τινος, αἰφνης ἐπελθούσης, φυσικῆς ἐλλείψεως κωλύμενοι.

Ἄρθρον 5. Εἰς ἕκαστον τῶν ἱερατικῶν σχολείων διορίζονται διὰ Βασιλικῆς Διατάγματος δύο ἢ καὶ πλείονες διδάσκαλοι ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἱερωμένων, ἐν δὲ ἀνάγκῃ, δύνανται νὰ ὦσιν οἱ διδάσκαλοι καὶ μοναχοὶ ἢ λαϊκοί, μεμαρτυρημένοι ἐπὶ ἀρετῇ καὶ ἱκανότητι.

Διορίζονται προσέτι ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν εἰς ἕκαστον σχολεῖον εἰς ἐπιστάτης καὶ εἰς ἢ πλείονες, κατὰ τὴν ἀνάγκην, ὑπηρεταί.

Καὶ οἱ διδάσκαλοι, καὶ οἱ ἐπιστάται καὶ οἱ ὑπηρεταί λαμβάνουσι τὸν διὰ τοὺς ὁμοιοβαθμίους αὐτῶν νενομισμένον μισθὸν κατὰ μῆνα, ἐκ τῶν πόρων τῶν ἐν τῷ 7 ἄρθρῳ τοῦ παρόντος νόμου ὀριζομένων.

Ἄρθρον 6. Εἰς ἕκαστον τῶν σχολείων τούτων διορίζεται ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ, συγκροτουμένη ἐκ 5 μελῶν, καὶ ἔχουσα καθῆκον νὰ φροντίξῃ περὶ πάντων ὅσα τείνουσιν εἰς τὴν συντήρησιν τοῦ σχολείου καὶ εἰς τὴν πρόοδον τῶν ἐν αὐτῷ μαθητευομένων.

Τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης προεδρεύει διαρκῶς ὁ ἀρμοδίος Ἐπίσκοπος· τὰ λοιπὰ τέσσαρα μέλη λαμβάνονται κατὰ τὸ ἥμισυ ἐκ τῶν μᾶλλον εὐμαθῶν κληρικῶν καὶ ἐξ ἐναρέτων λαϊκῶν, προτεινόμενα μὲν ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ἐπισκόπου συνεννοουμένου μετὰ τοῦ ἀρμοδίου Νομάρχου, ἐγκρινόμενα δὲ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

Ἄρθρον 7. Ἐκτὸς τῶν ἀπαιτουμένων ἐξόδων διὰ τὴν ἐνδυμασίαν καὶ διὰ τὴν διατροφήν τῶν μαθητῶν, ἅτινα ἐν τῇ ἀρχῇ παντὸς ἔτους ὀφείλουσι νὰ καταβάλλωσιν οἱ γονεῖς, οἱ συγγενεῖς ἢ κηδεμόνες ἐκάστου αὐτῶν, ἅπαντα τὰ λοιπὰ διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἱερατικῶν σχολείων ἀναλώματα γίνονται ἐκ τοῦ ὑπὲρ αὐτῶν εἰδικῶς ταμιευθησομένου πόρου κατὰ τὰ ἐξῆς:

α) Ἐξ ἐτησίας τακτικῆς συνεισφορᾶς ὄλων τῶν ἐν τῷ Βασιλείῳ διατηρουμένων μοναστηρίων, κατὰ λόγον τῶν ἐσόδων ἐκάστου, ἧτις ἐγκρίνεται διὰ Βασιλικῆς Διατάγματος μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ ἀρμοδίου μοναστηριακοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Ἱεράς Συνόδου.

β) Ἐκ προκιρητικῶν συνεισφορῶν τῶν Σ. Ἐπισκόπων, τοῦ Κλήρου καὶ τῶν χριστιανῶν.

γ) Ἐκ τοῦ τόκου τῶν ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κλήρου γεννημένων καὶ γενησομένων ἀπὸ εὐσεβεῖς δωρεῶν ἢ κληροδοτη-

μάτων, τῶν ὁποίων τὸ κεφάλαιον μενεῖ εἰς τὸ διηλεκτὸν ἄθικτον.
 Ἄρθρον 8. Τὰ οὕτω συναγόμενα χρήματα κατατίθενται ἐπὶ
 τόκῳ εἰς μίαν τῶν ἐν τῷ Βασιλείῳ τραπέζων, ἐπιμελείᾳ τριμε-
 λους ἐπιτροπῆς διοριζομένης διὰ Βασιλικῆς διατάγματος καὶ
 ἐδρευούσης ἐν Ἀθήναις.

Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη λαμβάνει παρὰ τῆς Τραπέζης κατὰ μῆνα
 τὴν ποσότητα ὅση ἀρκεῖ διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν σχολείων, καὶ δα-
 πανᾶ αὐτὴν ἐγκρίσει τοῦ ὑπουργείου, εἰς ὃ δίδει κατ' ἔτος λόγον
 τῆς διαχειρίσεως αὐτῆς κατὰ τοὺς συνήθεις λογιστικούς τύπους.

Ἡ ὑπηρεσία τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ἀμισθος. Μόνον
 διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ γραφείου αὐτῆς, καὶ τοῦτο κατὰ λόγον
 τῆς πρόδου τῶν ἐργασιῶν τῆς, δύναται τὸ Ἰπουργεῖον νὰ προσ-
 διορίσῃ ὅσην ποσότητα κρίνη ἀρκούσαν διὰ τοιαύτην ἀνάγκην.

Ὁ παρῶν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας,
 καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφη-
 μερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 27 Σεπτεμβρίου 1856.

Ἐν Ὄνόματι τοῦ Βασιλέως.

Ἡ Βασίλισσα
 Α Μ Α Λ Ι Α.

Χ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ.

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη
 σφραγὶς τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 29 Σεπτεμβρίου 1856.

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης

Μ. ΣΚΛΙΑΣΤΗΡΗΣ.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ εἰδικῶν πόρων διὰ τὴν συντήρησιν τῶν Ἱερατικῶν
 Σχολείων.

Θ Θ Ω Ν

ΕΛΘΩ. ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 7 τοῦ ΓΕΖ' Νόμου. Κατὰ πρό-
 τασιν τοῦ Ἡμετέρου Ἰπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς
 Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, εὐδοκοῦμεν νὰ προσδιορίσωμεν ὑπὲρ

τῶν συστατινόμενων Ἱερατικῶν Σχολείων, κεφάλαιον δραχμῶν ἑκατὸν χιλιάδων ἐκ τῶν κληροδοτημάτων τῶν ἐπὶ τόκῳ ἐν τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ καταθεθειμένων, τὰ ὅποια διάφοροι ὁμογενεῖς κατέλιπον ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδείσεως καὶ τῆς θρησκευτικῆς διαμορφώσεως τῶν Ἑλληνοπαίδων.

Τὸ εἰρημένον κεφάλαιον συναποτελοῦσι τὰ ἑξῆς ποσά.

α) Ἐξήκοντα μὲν χιλιάδες (60,000) δραχμῶν, ἐκ τοῦ κληροδοτήματος τῶν αἰοιδίμων ἀδελφῶν Ζωσιμά.

β) Δεκαεξὲς δὲ χιλιάδες (16,000) δραχμῶν, ἐκ τοῦ κληροδοτήματος τοῦ αἰοιδίμου Ἰωάννου Πόζου, καὶ

γ) Εἰκοσιτέσσαρες χιλιάδες (24,000) δραχμῶν, ἐκ τοῦ κληροδοτήματος τοῦ αἰοιδίμου Χριστοφόρου Σαλλόνσκη,

Ὡς οἱ τόκοι μόνον θέλουσιν ἀναλίσκεσθαι ἐτησίως εἰς ἀνάγκας αὐτῶν τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων κατὰ τὸν § γ' τοῦ 7 ἄρθρου τοῦ προμνησθέντος Νόμου.

Εἰς τὸν ἡμέτερον Ὑπουργὸν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. ἀνατίθεται ἡ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 6 Ὀκτωβρίου 1856.

Ἐν Ὄνομτι τοῦ Βασιλέως

Ἡ Βασίλισσα

Α Μ Α Λ Ι Α

X. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ τοῦ Κανονισμοῦ τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων.

Ε Λ Ε Ω. Θ Ε Ο Υ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ΤΕΖ' Νόμου Μετὰ γνωμοδότησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος· Καὶ κατὰ πρότασιν τοῦ ἡμετέρου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδείσεως, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἑξῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ τῶν μαθητῶν.

Ἄρθρον 1. Ὁ θέλων νὰ εἰσαγάγῃ εἰς Ἱερατικὸν Σχολεῖον τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν ἢ τὸν κληδεμονούμενον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα τυχὴ καταλ-

λήλου καὶ πρεπούσης εἰς μέλλοντα λειτουργὸν τοῦ Θεοῦ ἀγωγῆς καὶ παιδεύσεως, ὀφείλει τρεῖς μῆνας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ σχολειακοῦ ἔτους νὰ ἐπιδώσῃ τὴν περὶ τούτου ἀναφορὰν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων πιστοποιητικῶν εἰς τὸν προεδρεύοντα τῆς κατὰ τὸ 6 ἄρθρον τοῦ νόμου ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς Ἐπίσκοπον, ἐν τῇ Ἐπισκοπῇ τοῦ ὁποίου ὑφίσταται τὸ Σχολεῖον.

Ἄρθρον 2. Ὁ Ἐπίσκοπος μετὰ τῶν μελῶν τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς ἐξετάζει περὶ τῶν προσόντων τοῦ νέου κατὰ τὸ 4 ἄρθρον αὐτοῦ τοῦ νόμου, καὶ ἀποφαίνεται ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς διὰ πράξεώς ἡτιολογημένης, τὴν ὁποίαν ὑποβάλλει πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ἕνα τουλάχιστον μῆνα πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ σχολειακοῦ ἔτους.

Ἄρθρον 3. Ἡ ἔγκρισις τοῦ Ὑπουργείου κοινοποιεῖται εἰς τὸν Ἐπίσκοπον, ὁ ὁποῖος ἐκδίδει καὶ χορηγεῖ εἰς τὸν νέον τὸ εἰσιτήριο (1), ἀφοῦ εἰς ἐπίτηδες ἐν τῇ Ἐπισκοπῇ κρατούμενον βιβλίον (2) σημειώσῃ ὑπὸ αὐξόντα ἀριθμὸν τ' ὄνομα, τὸ ἐπωνύμιον, τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἡλικίαν τοῦ νέου, πρὸς δὲ καὶ τ' ὄνομα καὶ τὸ ἐπάγγελμα τῶν γονέων ἢ τοῦ κηδεμόνος του. Ἐν ἰδιαιτέρᾳ δὲ στήλῃ καὶ τ' ὄνομα τοῦ ἀξιοχρέου ἐγγυητοῦ, καὶ τὸ εἶδος τῆς δοθείσης ἐγγυήσεως. Τὸ εἰσιτήριο φέρει τὴν αὐτὴν χρονολογίαν καὶ τὸν αὐξόντα ἀριθμὸν τῆς εἰς τὸ βιβλίον ἐγγραφῆς· ἐπιθεωρεῖται δὲ καὶ προσυπογράφεται ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Νομάρχου ἄνευ τινὸς ἄλλης διατυπώσεως.

Ἄρθρον 4. Ἐν ἐκάστῳ Ἱερατικῷ Σχολεῖῳ κρατεῖται ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου βιβλίον, ὅμοιον κατὰ πάντα πρὸς τὸ παρὰ τῇ Ἐπισκοπῇ τηρούμενον. Καὶ ὁ μὲν νέος, ἅμα εἰσερχόμενος εἰς τὸ Σχολεῖον, ἐπιδίδει τὸ εἰσιτήριόν του εἰς τὸν Σχολάρχον· οὗτος δὲ τὸ ἐγγράφει ἀπαρallάκτως, ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ τῆς εἰς τὸ Σχολεῖον εἰσελεύσεως τοῦ μαθητοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ τῶν μαθημάτων.

Ἄρθρον 5. Ἡ διδασκαλία τῶν ἐν τοῖς Ἱερατικαῖς Σχολαῖς παιδευομένων νέων διαίρεται εἰς δύο·

Εἰς Ἐκκλησιαστικὴν καὶ

Εἰς Κοσμηκὴν.

(1) Βλέπε τὸν τύπον τοῦ εἰσιτηρίου ἐν τῷ τέλει τοῦ παρόντος φυλλαδίου, ὑπὸ στοιχείου Α.

(2) Βλέπε, ἀπ' αὐτοῦ, στοιχ. Β.

Καὶ τὴν μὲν Ἐκκλησιαστικὴν διδασκαλίαν ἀποτελοῦσι¹

α) Ἡ ἱερὰ Κατήχησις, διαιρουμένη εἰς δύο μέρη, εἰς σύντομον καὶ εἰς διεξοδικήν. Τούτων ἡ πρώτη διδάσκεται κατὰ τὸ πρῶτον καὶ δεῦτερον ἔτος, καὶ ἡ δευτέρα κατὰ τὰ ἐπόμενα.

β) Ἡ ἱερὰ Ἱστορία, ὡσαύτως.

γ) Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, πλήρης μὲν, ἀλλὰ κατ' ἐπιτομήν.

δ) Ἡ ἐρμηνεία τῶν Θεῶν Γραφῶν.

ε) Ἡ γεωγραφία τῶν Ἁγίων Τόπων.

ς) Ἡ Χριστιανικὴ ἠθικὴ καὶ

ζ) Ἐκκλησιαστικὴ μουσική.

Τὴν δὲ Κοσμικὴν διδασκαλίαν ἀποτελοῦσι

α) Ἡ σπουδὴ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐκ τῶν θεῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐξ Ἑλλήνων συγγραφέων.

β) Ἡ πολιτικὴ Ἱστορία, καθολικὴ τε καὶ ἰδιαίτερα, ἡ τῆς Ἑλλάδος.

γ) Ἡ Γεωγραφία ὡσαύτως.

δ) Ἡ Ἀριθμητικὴ.

ε) Στοιχειώδεις γνώσεις τῆς Φυσικῆς καὶ

ς) Στοιχειώδης Γεωπονία.

Παρακτὸς τῶν ἀνωτέρω, οἱ μαθηταὶ ἀσκοῦνται καὶ εἰς τὴν Καλλιγραφίαν.

Ὅλη ἡ σειρά τῶν μαθημάτων εἰς τὰ Ἱερατικὰ Σχολεῖα διανέμεται ἐν τῷ διαστήματι τεσσάρων ἐτῶν. Ἐὰν αἱ περιστάσεις τὸ ἐπιτρέψωσι, δύναται νὰ προστεθῇ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν διδασκαλίαν ἡ Δογματικὴ ἐν ἐπιτομῇ, καὶ ἡ Ποιμαντικὴ, ἐν ἣ καὶ κανόνες τινὲς τῆς ὀμιλητικῆς μετὰ παραδειγμάτων ἐξ ὀμιλιῶν τῶν θεῶν Πατέρων, ἀλλὰ τότε θέλει προστεθῇ καὶ πέμπτον ἔτος διδασκαλίας.

Ἄρθρον 6. Τὴν τάξιν, ἔκτασιν καὶ μέθοδον, καὶ τὰς ὥρας τῆς διδασκαλίας ἐκάστου μαθήματος θέλει διαγράψῃ ἰδιαίτερος κανονισμὸς, ἐκδοθησόμενος ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου Ἰπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

Ἄρθρον 7. Οἱ ὀρισμοὶ τῶν ἄρθρων 17 καὶ 18 τοῦ περὶ Ἑλληνικῶν Σχολείων καὶ Γυμνασίων Ἡμετέρου Διατάγματος, εἰσι κοινοὶ καὶ διὰ τὰ Ἱερατικὰ Σχολεῖα.(1)

(1) Βλέπε τὸ διάταγμα, προσηρημένον ὡς εἰς τὸ τέλος, ὑπὸ στοιχ. Γ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

Περὶ τοῦ Σχολάρχου καὶ τῶν Διδασκάλων.

Ἄρθρον 8. Ἐκ τῶν εἰς τὰ Ἱερατικὰ σχολεῖα διοριζομένων Διδασκάλων, ὁ ἔχων ἀνώτερον τῶν ἄλλων βαθμὸν προτίσταται αὐτῶν, καὶ προσωνυμεῖται Σχολάρχης. Ἄν δὲ τύχῳσιν ὄντες ἰσοβάθμιοι οἱ διδάσκαλοι, ὁ Σχολάρχης ὀρίζεται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐν τῷ Διατάγματι τοῦ διορισμοῦ.

Ἄρθρον 9. Εἰς τὸν Σχολάρχην ἀνατίθεται ἡ διεύθυνσις καὶ ἡ ἀστυνομία τοῦ Σχολεῖου· εἰς αὐτὸν ὑπάκεινται πάντες οἱ ἐν τῷ Σχολεῖῳ, ἐπιστάτης τε καὶ ὑπῆρέται.

Ἄρθρον 10. Ὁ Σχολάρχης, συγκαταθέσει τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, ὀρίζει τὰς ὥρας τῆς καθ' ἡμέραν προσευχῆς καὶ τῆς ἀνέσεως, καὶ πάντα ὅσα ἀφορῶσι τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν διαγωγὴν τῶν μαθητῶν. Ἐφορᾷ τὰ τῆς τροφῆς, τοῦ ἱματισμοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἀναγκαίων τῶν ὑποτρόφων· καὶ ἀλληλογραφεῖ μετὰ τῆς εἰρημένης ἐπιτροπῆς, προτείνων πᾶν ὅ,τι συντελεῖ εἰς τὴν πρόοδον καὶ τὴν τελειοποίησιν τοῦ Σχολεῖου.

Ἄρθρον 11. Ὁ Σχολάρχης διαμένει πάντοτε ἐν τῷ Σχολεῖῳ καὶ ἔχει ἐν αὐτῷ τὴν κατοικίαν ἄμισθον· συντρῶγει δὲ μετὰ τῶν μαθητῶν ἐν τῇ αὐτῇ τραπέζῃ.

Ἐν ἀπουσίᾳ ἢ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ, τὰ ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἄρθροις ὀριζόμενα καθήκοντα ἐνεργοῦνται ὑπὸ τοῦ ἀμέσως ἐπομένου αὐτῷ διδασκάλου.

Ἄρθρον 12. Οἱ διδάσκαλοι ὑπέκουσιν εἰς τὸν Σχολάρχην, καὶ ἐνοικοῦσιν ἄμισθως ἐπίσης ἐν τῷ Σχολεῖῳ, διατρεφόμενοι ἐξ ἰδίων. Τὸν δ' ἀπάντα ἢ ἀσθενοῦντα ἀναπληροῖ εἰς τὰς παραδόσεις τῶν μαθημάτων ἐκεῖνος ἢ ἐκεῖνοι ἐκ τῶν Διδασκάλων, εἰς οὓς ὁ Σχολάρχης ἤθελεν ἀναθέσει προσωρινῶς αὐτὸ τὸ ἔργον.

Ἄρθρον 13. Ὅτι ἐν τῷ Ἡμετέρῳ Διατάγματι 31 Δεκεμβρίου 1836 ὄρισται περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ Σχολάρχου καὶ τῶν Διδασκάλων τῶν Ἑλληνικῶν Σχολεῖων, εἶναι κοινὸν καὶ διὰ τὸν Σχολάρχην καὶ τοὺς Διδασκάλους τῶν Ἱερατικῶν Σχολεῖων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ τοῦ ἐπιστάτου καὶ τῶν ὑπηρετῶν.

Ἄρθρον 14. Ὁ ἐπίστατης καὶ οἱ ὑπῆρέται διατελοῦσιν ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγὰς τοῦ Σχολάρχου.

Ἄρθρον 15. Ὁ ἐπίστατης λαμβάνεται ἐκ τῆς τάξεως τῶν Κληρικῶν· ἐν δὲ ἀνάγκῃ, δύναται νὰ ληθῆ καὶ ἐκ τῶν λαϊκῶν, μεμαρτυρημένος ἐπὶ χρησταθείᾳ καὶ ἰκανότητι.

Τὰ καθήκοντα αὐτοῦ εἰς τὰ ἐξῆς·

α) Ἐπιτηρεῖ τὴν διαγωγὴν τῶν μαθητῶν· φροντίζει μὴ τις αὐτῶν ἑλλείπῃ τῶν θρησκευτικῶν, σχολαστικῶν καὶ πειθαρχικῶν καθηκόντων αὐτοῦ· ἀναγγέλλει εἰς τὸν Σχολάρχην ἐγγράφως, καὶ ἄνευ ἀναβολῆς, πᾶν τὸ ἀντιβαῖνον εἰς τὴν πειθαρχίαν, εἰς τὴν περὶ τὰ ἦθη χρηστότητα καὶ τὴν ἱεροπρέπειαν τῶν μαθητῶν. Ἐν περιπτώσει δὲ ἀμελείας, μεροληψίας ἢ ἄλλης οἷας δῆποτε καταχρήσεως δυναμένης νὰ ἐπενέγκῃ βλάβην εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ καταστήματος, ἀποβάλλεται παραχρῆμα μετὰ γνωμοδότησιν τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς. Ἡ δὲ περὶ τούτου ὀριστικὴ ἔγκρισις ἐναπόκειται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον. β.) Παρακολουθεῖ τοὺς μαθητὰς εἰς τοὺς περιπάτους καὶ ἐπιμελεῖται αὐτῶν ἐν καιρῷ ἀσθενείας. γ.) Προνοεῖ περὶ τῆς ἐν καιρῷ εἰσοδίας τῶν ἐδωδίκων καὶ τῶν λοιπῶν ἀναγκαιῶν καὶ περὶ τῆς ἀκριβοῦς αὐτῶν ἐξοικονομήσεως, ἀναφέρων εἰς τὸν Σχολάρχην. δ.) Κρατεῖ κατάστιχον λεπτομέρειας τῆς καθ' ἡμέραν δαπάνης καὶ ὑποβάλλει αὐτὸ κατὰ μῆνα εἰς τὸν Σχολάρχην πρὸς ἐπιθεώρησιν καὶ ἐξόφλησιν.

Ἄρθρ. 16. Ο ἐπιστάτης καὶ οἱ ὑπηρεταὶ διατρέφονται ἐκ τοῦ Σχολείου, διαμένοντες ἐντὸς αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 17. Αἱ ἐν γένει κείμεναι διατάξεις περὶ τῶν χρῆσῶν τῶν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα καὶ Γυμνάσια διωρισμένων ἐπιστατῶν καὶ ὑπηρετῶν, ἰσχύουσι καὶ διὰ τοὺς ἐπιστάτας καὶ τοὺς ὑπηρετάς τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Περὶ τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 18. Αἱ διατάξεις τοῦ Ἡμετέρου Διατάγματος 31 Δεκεμβρίου 1836 περὶ τῶν καθηκόντων τῶν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα τε καὶ Γυμνάσια διωρισμένων Ἐφορευτῶν, εἰςὶ κοινὰ καὶ διὰ τὰς ἐφορευτικὰς ἐπιτροπὰς τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων.

Ἄρθρον 19. Ἡ εἰς ἕκαστον Ἱερατικὸν Σχολεῖον διωρισμένη κατὰ τὸ 6 ἄρθρον τοῦ νόμου ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ ἔχει πρός ἑσέτι τὰ ἐξῆς καθήκοντα·

α) Ἐπιμελεῖται τῆς εἰσπράξεως τῶν διὰ τοῦ 7 ἄρθρου τοῦ νόμου ὀρισμένων εἰδικῶν πόρων, καὶ ἀποστέλλει τὰ συναγόμενα χρήματα πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἑκκλησιαστικῶν, ἵνα ἐπιμελεῖται τῆς ἐν Ἀθήναις τραπελοῦς Ἐπιτροπῆς, κατατίθενται ἐπὶ

(1) Βλέπε τὰς διατάξεις ταύτας προσηρητημένας ὡς ἐν τῷ τέλει ὑπὸ στοιχ. Δ.

τόκῳ εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν. β'.) Συντάττει κατ' ἔτος τὸν προϋπολογισμὸν τῆς ἐτησίας δαπάνης τοῦ Σχολείου καὶ ὑποβάλλει αὐτὸν διὰ τοῦ Νομάρχου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, τὸ ὑποῖον τὸν παραπέμπει πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις τριμελῆ Ἐπιτροπὴν διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ ἐτησίου προϋπολογισμοῦ, καὶ γ'.) Ζητεῖ κατὰ μῆνα τὴν ἀναγκαιούσαν διὰ τὰς μηνιαίας δαπάνας τοῦ Σχολείου πίστωσιν.

Ἄρθρον 20. Αἱ Ἐφορευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἔχουσι πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις τριμελῆ Ἐπιτροπὴν τὸν αὐτὸν λόγον, ὃν ἔχει αὕτη πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον, καθόσον ἀφορᾷ τὰς εἰσπράξεις καὶ τὴν διαχείρισιν αὐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Σ'.

Περὶ τῶν ἐξετάσεων καὶ τῶν διακοπῶν.

Ἄρθρον 21. Τὰ ἐν τοῖς ἀρθροῖς 24 μέχρι 32 τοῦ περὶ Ἑλληνικῶν Σχολείων καὶ Γυμνασίων Ἡμετέρου Διατάγματος ὠρισμένα, ἰσχύουσι καὶ διὰ τὰ ἱερατικά Σχολεῖα.

Ἄρθρον 22. Μετὰ τὰς δημοσίας ἐξετάσεις, ὅσοι μαθηταὶ δὲν ἀναγκάζονται ἕνεκα τῆς ὑγείας των ν' ἀπέλθωσιν εἰς τὰς οἰκίας των, μένουσιν ἐν τῷ Σχολεῖῳ ἐπαναλαμβάνοντες τὰ μαθήματά των καὶ μελετῶντες κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ Σχολάρχου. Ὁ δὲ ἀπερχόμενος ἐκ τοῦ Σχολείου κατὰ τὰς διακοπὰς, ζητεῖ τὴν ἄδειαν διὰ τοῦ Σχολάρχου παρὰ τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις ἐπιτρέπει μὲν τοῦτο ἐγγράφως, γνωστοποιεῖ δ' αὐτὸ καὶ εἰς τὸν Νομάρχην.

Ἄρθρον 23. Οἱ ἀποπερατώσαντες τὰ ἐν τῷ Σχολεῖῳ παραδιδόμενα μαθήματα, ἐξετάζονται τὴν ἀπολυτήριον ἐξέτασιν, εἰς τὴν παρευρίσκειται καὶ ἡ ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ. Λαμβάνει δὲ ὁ ἐξετασθεὶς καὶ εὐδοκίμησας ἀπολυτήριον Δίπλωμα, δηλοῦν τὸν βαθμὸν τῆς ἐπίδοσως καὶ τὴν διαγωγὴν αὐτοῦ, καὶ ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου, τοῦ Προέδρου τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ ἀρμοδίου Νομάρχου ἢ Ἐπαρχου. Τοῦ Διπλώματος τοῦτου γίνεται ἐν περιλήψει σημειώσεις εἰς τὸ βιβλίον τὸ εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν τηρούμενον κατὰ τὸ 3 ἄρθρον, εἰς τὴν στήλην τῶν παρατηρήσεων, ἀπέναντι τοῦ ἀριθμοῦ ἔνθα ἐσημειώθη κατὰ πρῶτον τὸ ὄνομα τοῦ ὑποτρόφου ἐν τῷ καιρῷ τῆς εἰς τὸ Σχολεῖον εἰσελεύσεως αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Περὶ τῆς στολῆς τῶν μαθητῶν.

Ἄρθρον 24. Ἡ στολὴ ὄλων ἐν γένει τῶν μαθητῶν εἶναι ὁμοίομορφος, σεμνοπρεπὴς καὶ λιτή· φοροῦσι δὲ χιτῶνα ποδήρη

μαῦρον, ζώνην κυανὴν βαθεῖαν, περιπόδια μαῦρα καὶ ἐπεινδύτην τοῦ αὐτοῦ χρώματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Περὶ ποιῶν.

Ἄρθρον 25. Πρὸς συντήρησιν τῆς ἐν τῷ Σχολείῳ πειθαρχίας θέλουν ἐφαρμόζεσθαι αἱ ἀκόλουθοι ποιναί:

α) Πατρικὴ παραίνεσις.

β) Μυστικὴ ἐπίπληξις.

γ) Δημοσίαι ἐπίπληξις.

δ) Κράτησις ἐντὸς θαλάμου ἀπὸ μιᾶς ὥρας μέχρι τριῶν ἡμερῶν ἐν βαρυτέρᾳ δὲ περιπτώσει, ἢ κράτησις θέλει παρατείνεσθαι μέχρι δύο ἑβδομάδων, καθ' ἃς δὲν θέλει χορηγεῖσθαι τῷ τιμωρουμένῳ εἰμὴ ἄρτος καὶ ὕδωρ καὶ

ε) Ἀποβολή.

Ἄρθρον 26. Αἱ ποιναὶ αὗται θέλουσιν ἐπιβάλλεσθαι παρὰ τοῦ Σχολάρχου πλὴν τῆς ἀποβολῆς, ἢ περὶ τῆς ὁποίας ἀποφασίς θέλει ὑποβάλλεσθαι εἰς τὴν ἐφορευτικὴν ἐπιτροπὴν, ἥτις, μετὰ τῆς ἰδίας γνωμοδότησεως, τὴν ἀποστέλλει πρὸς τὸ Ἰπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, τὸ ὁποῖον ἀποφασίζει ὀριστικῶς ἢ δὲ ὑπουργικὴ ἀπόφασις στηλιτεύεται ἐπὶ μελανῆς σαγίδος, δηλοποεῖται, καὶ ἐκτελεῖται ἐπιμελείᾳ τοῦ Σχολάρχου.

"Ἄρθρα καταληκτικά.

Ἄρθρον 27. Τὰ περὶ τῆς διαίτης τῶν ὑποτρόφων ἐν τῷ Σχολείῳ, τὰ περὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους διαγωγῆς καὶ πειθαρχίας καὶ τὰ περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων αὐτῶν, θέλουσιν ὀρισθῆ δι' ἰδιαιτέρου Κανονισμοῦ, ἐκδοθησομένου μετὰ γνωμοδότησιν τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Ἰπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

Ἄρθρον 28. Τὴν κατὰ τὸ 2 ἄρθρον τοῦ νόμου ἐπιτήρησιν τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων, καὶ τὴν ἐπιβλέψιν τῶν ἐν αὐτοῖς διδασκόντων τε καὶ διδασκαμένων, ἐνεργεῖ ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τῶν ἀρμοδίων Σ. Ἐπισκόπων. Ἐπομένως, ἕκαστος αὐτῶν, οὐ μόνον ὡς πνευματικῶς προϊστάμενος τῶν τῆς Ἐπαρχίας, ἔνθα τὸ Σχολεῖον ὑφίσταται, ἀλλὰ καὶ ὡς Πρόεδρος τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς κατὰ τὸ 6 ἄρθρον τοῦ νόμου, ὀφείλει νὰ πληροφορῆται ἐκάστοτε καὶ, διὰ προσωπικῆς ἐπισκέψεως ἐκ διαλειμμάτων γινομένης, βεβαιούται περὶ τῆς καταστάσεως ἐν γένει τοῦ Σχολείου, καὶ ἰδίως περὶ τῆς διαγωγῆς τῶν

μαθητῶν. Ἀναφέρων δὲ περὶ πάντων εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον, δέχεται τὰς διδομένας αὐτῷ Συνοδικὰς παραγγελλίας καὶ παραινέσεις περὶ τῆς καταλλήλου καὶ εἰς μέλλοντας λειτουργοὺς τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἀρμοζούσης, διανοητικῆς μορφώσεως καὶ ἠθοποιήσεως.

Ἄρθρον 29. Δι' ἰδιαίτερου Διατάγματος θέλομεν διορίσει τὸ προσωπικὸν τῆς ἐν Ἀθήναις ἐδρευούσης τριμελοῦς Ἐπιτροπῆς κατὰ τὸ 8 ἄρθρον τοῦ νόμου, καὶ προσδιορίσει τὰ καθήκοντα αὐτῆς.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ἀνατιθέμεθα τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἀθήνησι τῇ 27 Ὀκτωβρίου 1856.

Ἐν Ὄνομати τοῦ Βασιλέως

Ἡ Βασίλισσα

Α Μ Α Λ Ι Α

Χ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ,

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ τοῦ διορισμοῦ τῶν μελῶν τῆς ἐπὶ τοῦ Ταμείου τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων Ἐπιτροπῆς, καὶ περὶ τῶν καθηκόντων αὐτῆς.

Ο Ο Ω Ν

Ε Λ Ε Ω Θ Ε Ο Υ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ 8 ἄρθρον τοῦ ΤΕΖ' νόμου· Μετὰ γνωμοδότησιν τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος· Καὶ κατὰ πρότασιν τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ἀποφασίζομεν καὶ διατάττομεν·

1. Τὴν ἐν Ἀθήναις ἐδρευούσαν Ἐπιτροπὴν συνιστῶσι τὰ ἐξῆς μέλη·

α) Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὃς καὶ προεδρεύει τῆς Ἐπιτροπῆς.

β) Ὁ παρὰ τῇ Ἱεραῇ Συνόδῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Βασιλικὸς Ἐπίτροπος· καὶ

γ') Ο ἐν τῷ Ἡμετέρῳ Ἰπουργείῳ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Τμηματάρχης τοῦ Α' Τμήματος.

Τὸν Πρόεδρον ἀπόντα, ἢ ἄλλως κωλυόμενον, ἀναπληροῖ ὁ ἐν ταῖς συνεδριάσεσι τῆς Ἱεραῆς Συνόδου ἀναπληρῶν αὐτὸν κατὰ τὸ Γ' ἄρθρον τοῦ ΣΑ νόμου Συνοδικὸς Σύνοδος.

2. Καθήκοντα τῆς ἐπιτροπῆς εἰσι τὰ ἐξ ἧς·

α) Φροντίζει περὶ πάντων ὅσα τείνουσιν εἰς τὴν διατήρησιν καὶ τὴν αὔξησιν τῶν διὰ τὰ ἱερατικὰ Σχολεῖα προσδιωρισμένων ἐιδικῶν πόρων, καὶ ἀλληλογραφεῖ περὶ τοῦτου τε καὶ περὶ πάσης ἐν γένει ὑποθέσεως ἀναγομένης εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς, μετὰ τοῦ Ἰπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

β) Παραλαμβάνει τὰ ὑπὸ τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν συναγόμενα, καὶ διὰ τοῦ Ἰπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἀποστελλόμενα πρὸς αὐτὴν χρήματα καὶ ἐπιμελεῖται τῆς ἐντόκου καταθέσεώς των.

γ) Κρατεῖ τὰ ἀπαιτούμενα βιβλία ληψοδοσίας, ἐν οἷς ἐγγράφει διακεκριμένως τὰς συνεισφοράς, δωρεάς ἢ κληροδοτήματα, ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ἀναλώματα διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἱερατικῶν Σχολείων.

δ) Συντάσσει κατ' ἔτος ἐκ τῶν ἐιδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν κατὰ μέρος ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν τὸν γενικὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐνιαυσίων δαπανῶν διὰ τὰ Ἱερατικὰ Σχολεῖα, καὶ ὑποβάλλει αὐτὸν εἰς τὴν ἐγκρίσιν τοῦ Ἰπουργείου· καὶ

ε) Ζητεῖ καὶ λαμβάνει κατὰ μῆνα, ἐγκρίσει τοῦ Ἰπουργείου, τὰ χρήματα, ὅσα ἀπαιτοῦνται διὰ τὰς μηνιαίας δαπάνας αὐτῶν τῶν Σχολείων.

Αἱ εἰσπράξεις τῶν κατὰ τὸ 7 ἄρθρον τοῦ νόμου ταμειουμένων ἐιδικῶν πόρων ἐνεργοῦνται διὰ διπλοτύπων, ἐκδιδομένων παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐπαφιεμένων εἰς ἕκαστον τῶν συνεισφερόντων.

Τὸ στέλεχος τῶν διπλοτύπων τηρεῖται παρ' αὐτῇ τῇ Ἐπιτροπῇ.

4. Ἐν τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκπληροῖ ἔργα ταμείου αὐτῆς· οὗτος κρατεῖ ὑπὸ ἰδίαν εὐθύνην τὰ κατὰ τὸν § 1 τοῦ 2 ἄρθρου λαμβανόμενα ἐκ τῆς Τραπεζῆς χρήματα καὶ δι' αὐτῶν κάμνει τακτικῶς τὰς πληρωμὰς κατὰ τὸ ἐπόμενο ἀρθρον.

5. Πᾶσα πληρωμὴ τῶν διὰ τὰ Ἱερατικὰ Σχολεῖα δαπανῶν ἐνεργεῖται ἐπὶ χρηματικῷ ἐντάλματι, ἐκδεδωμένῳ κατὰ τοὺς νομίμους λογιστικοὺς τύπους, ἐξηγουντι τὸ εἶδος τῆς δαπάνης κατὰ τὰς διαιρέσεις τοῦ ἐγκριθέντος ἐνιαυσίου προϋπολογισμοῦ, καὶ φέροντι προσσητημένα τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά ἐγγραφα.

Τὰ ἐντάλματα ταῦτα ὑπογράφονται παρὰ τοῦ Προέδρου, καὶ παρὰ τοῦ ἐτέρου μέλους τῆς Ἐπιτροπῆς ὡς ἐλεγκτοῦ, καὶ ἐξοφλοῦνται ἀπὸ τὸν πληρονόμενον. Χρησιμεύουσι δὲ ἐν τῇ ἐξελέξει τῆς ἐνιαυσίας διαχειρίσεως τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς δικαιολόγησιν τῶν δαπανῶν κατὰ τὸ 8 ἄρθρον τοῦ νόμου.

6. Τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἐπιτροπῆς θέλει κανονίσει ὁ Ἡμέτερος Ἰπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

Εἰς τὸν προμνησθέντα Ἡμέτερον Ἰπουργὸν ἀνατίθεμεθα τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἀθήνῃσι τῇ 28 Ὀκτωβρίου 1856.

Ἐν Ὄνόματι τοῦ Βασιλέως

Ἡ Βασίλισσα

Α Μ Α Λ Ι Α

Χ, ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ συστάσεως τριῶν Ἱερατικῶν Σχολείων.

Θ Θ Ω Ν

Ε Δ Ε Ω Θ Ε Ο Υ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ 1 ἄρθρον τοῦ ΤΕΖ' νόμου· Μετὰ γνωμοδότησιν τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος· Καὶ κατὰ πρότασιν τοῦ Ἡμετέρου Ἰπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, διατάττομεν.

Συσταίνονται ἐπὶ τοῦ παρόντος τρία Ἱερατικά Σχολεῖα·

Ἐν κατὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα,

Ἐν κατὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ

Ἐν κατὰ τὸ Αἰγαῖον,

ὧν αἱ ἔδραι προσδιορισθήσονται δι' ἐτέρων Διαταγμάτων.

Εἰς τὸν προμνησθέντα Ἡμέτερον Ἰπουργὸν ἀνατίθεται ἡ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 1 Νοεμβρίου 1856.

Ἐν Ὄνόματι τοῦ Βασιλέως

Ἡ Βασίλισσα

Α Μ Α Λ Ι Α

Χ, ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ἑδρας τοῦ κατὰ τὴν Στερεάν
Ἑλλάδα Ἱερατικοῦ Σχολείου.

Ε Λ Ε Ω Θ Ε Ο Υ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κατὰ τὸ 1 ἄρθρον τοῦ ΤΕΖ' νόμου, καὶ κατὰ συνέπειαν τοῦ
ὑπὸ σημερινὴν ἡμερομηνίαν Ἡμετέρου Διατάγματος· Ἐπὶ τῇ
γνωμοδοτήσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,
καὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ἰπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν
καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, προσδιορίζομεν ἑδραν τοῦ κατὰ
τὴν Στερεάν Ἑλλάδα Ἱερατικοῦ Σχολείου, τὴν Χαλκίδα.

Εἰς τὸν προμνησθέντα Ἡμέτερον Ἰπουργὸν ἀνατίθεται ἡ ἐκτέ-
λεσις τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 1 Νοεμβρίου 1856.

Ἐν Ὄνόματι τοῦ Βασιλέως

Ἡ Βασίλισσα

Α Μ Α Λ Ι Α

Χ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ἑδρας τοῦ κατὰ τὸ Αἶγαϊον
Ἱερατικοῦ Σχολείου.

Ε Λ Ε Ω Θ Ε Ο Υ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὸ 1 ἄρθρον τοῦ ΤΕΖ' νόμου, καὶ κατὰ συνέ-
πειαν τοῦ Ἡμετέρου Διατάγματος ἃ Νοεμβρίου 1856· ἐπὶ τῇ
γνωμοδοτήσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ
τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ἰπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ
τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, προσδιορίζομεν ἑδραν τοῦ κατὰ
τὸ Αἶγαϊον Ἱερατικοῦ Σχολείου τὴν Ερμούπολιν τῆς Σύρου.

Εἰς τὸν προμνησθέντα Ἡμέτερον Ἰπουργὸν ἀνατιθέμεθα τὴν
ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 11 Μαΐου 1857.

Ο Θ Ω Ν

Χ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ.

Διὰ Βασ. Διατάγματος, τῇ 9 Αὐγούστου 1857 ἐκδοθέντος, ἑδρα τοῦ
κατὰ τὴν Πελοπόννησον Ἱερατικοῦ σχολείου προσδιορίσθη ἡ Τρίπολις.

Ἀριθ. 2,689.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

Τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ.

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὸ κατὰ τὴν 27 Ὀκτωβρίου 1856 ἐκδοθὲν Βασιλικὸν Διάταγμα περὶ κανονισμοῦ τῶν ἱερατικῶν σχολείων, καὶ ἰδίως τὰ ἄρθρ. 5, 6 καὶ 27 αὐτοῦ, πρὸς ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν ἐν τῷ Διατάγματι διατασσομένων· μετὰ γνωμοδότησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὀρίζομεν τὰ ἑξῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α.

Περὶ διατάξεως τῆς ἐν τοῖς ἱερατικοῖς σχολείοις διδασκαλίας

Ἄρθρ. 1. Ἐκαστον ἱερατικὸν σχολεῖον ἐκ τεσσάρων πρὸς τὸ παρὸν σύγκειται τάξεων, καὶ ἐνιαύσιος ἐν ἑκάστῃ αὐτῶν ἢ τῶν μαθημάτων περίοδος ὀρίζεται.

Ἄρθρ. 2. Αἱ τάξεις αὗται διδάσκονται τὰ ἐν τῷ μνησθέντι Διατάγματι ὀρισμένα μαθήματα κατὰ τὴν ἑξῆς σειράν.

Ἡ πρώτη τάξις, ἧτοι κατωτάτη, διδάσκεται.

Α. Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 13, ἧτοι γραμματικὴν, τὸ τυπικὸν αὐτῆς μέρος μετὰ τῶν κυριωτέρων κανόνων καὶ μετὰ γραπτῶν εἰς αὐτὸ ἀσκήσεων, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 4.— Ἐξήγησιν ἐκ τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας καὶ μάλιστα τοῦ Χρυσοστόμου, ἐκ τῆς Αἰλιανοῦ ποικίλης ἱστορίας, ἐκ τῶν ἀποφθεγγμάτων τοῦ Πλουτάρχου, καὶ ἐκ τῶν Γνωμικῶν κατ' ἐκλογὴν ἐξ αὐτῶν ἠθικῶν γνωμῶν, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 9. Ἡ ἐξήγησις δὲ ἀρχομένη τὸ πρῶτον ἐξ ἀπλῶν προτάσεων καὶ περιόδων προβαίνει εἰς συνθετώτερον βαθμυδὸν λόγον, καθ' ὅσον οἱ μαθηταὶ προχωροῦσι, καὶ ἐπὶ τέλους γίνεται εἰς ἀέραια κεφάλαια, βιβλία ἢ λόγους, ἀλλ' εὐλήπτους καὶ κατάλληλον διὰ παιδας ὕλην περιέχοντας.

Β'. Σύντομον ἱερὰν ἱστορίαν διαρκούσαν καθ' ὅλην τὴν χειμερινὴν ἑξαμηνίαν, δεικνυομένων συγχρόνως ἐν πίνακι τῶν ἐν αὐτῇ μνημονευομένων τόπων· τὴν δὲ θερινὴν ἑξαμηνίαν, σύντομον ἱερὰν κατῆχῃσιν, ἑκατέραν ὥρας καθ' ἑβδομάδα 6.

Γ'. Πολιτικὴν γεωγραφίαν, τὴν τῆς Ἑλλάδος δὲ λεπτομερέστερον, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 3.

Δ'. Ἐκ τῆς ἀριθμητικῆς τὰς τέσσαρας πράξεις τῶν ἀπλῶν καὶ μικτῶν ἀριθμῶν καὶ τὰ κοινὰ κλάσματα, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 2.

Ε'. Ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 3.

Ἡ δὲ δευτέρα τάξις διδάσκεται·

Α'. Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 13, οὕτω· τοὺς λοιποὺς τῆς γραμματικῆς κανόνας μετὰ τῶν ἐξαιρέσεων καὶ ἀνωμαλιῶν, καὶ τὸ περὶ παραγωγῆς καὶ συνθέσεως λέξεων, μετὰ γραπτῶν ὡσαύτως ἀκλήσεων εἰς τὰ μέρη ταῦτα τῆς γραμματικῆς, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 4.

Ἐξήγησιν ἐκ τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας, Χρυσοστόμου καὶ Βασίλειου, ἐκ τῆς Κύρου Ἀναβάσεως τοῦ Ξενοφῶντος, ἐκ τῶν γεωγραφικῶν τοῦ Στράβωνος καὶ ἐκ τοῦ Διοδώρου, κατὰ πρόσφορον ἐξ αὐτῶν ἐκλογὴν κεφαλαίων, βιβλίων ἢ λόγων, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 9.

Β'. Ἱερὰν, ἥτοι τῶν ἁγίων τόπων, γεωγραφίαν, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 5.

Γ'. Καθολικὴν ἱστορίαν, πραγματευομένην περὶ μენტῶν ἄλλων ἐθνῶν συνοπτικώτερον, περὶ δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐκτενέστερον, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 4.

Δ'. Τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἀριθμητικῆς ἕως τέλους, καὶ κατόπιν προβλήματα πρὸς ἐπανάληψιν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν ἀριθμητικῶν κανόνων ἀπ' ἀρχῆς, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 2.

Ε'. Ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 3.

Ἡ δὲ τρίτη τάξις διδάσκεται·

Α'. Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 13, οὕτω· στοιχειῶδες συντακτικὸν μετὰ συντόμου θεματογραφίας, πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν συντακτικῶν κανόνων, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 4.

Ἐξήγησιν ἐκ τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας Χρυσοστόμου, Βασίλειου καὶ Γρηγορίου, ἐκ τοῦ Ξενοφῶντος, ἐκ τοῦ Ἰσοκράτους καὶ τοῦ Ἐπικτήτου, ἐκλεγομένων ἐξ αὐτῶν λόγων, βιβλίων καὶ κεφαλαίων ἀρμολίων εἰς τὰς δυνάμεις καὶ τὴν κλῆσιν τῶν μαθητῶν, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 9.

Β'. Διεξοδικὴν ἱερὰν ἱστορίαν, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 5.

Γ'. Διεξοδικὴν ἱερὰν κατῆχῃσιν, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 5.

Δ'. Τὰς ἀναγκαιότερας γνώσεις ἐκ τῆς μαθηματικῆς καὶ φυσικῆς γεωγραφίας, ὥραν καθ' ἑβδομάδα 1.

Ε'. Στοιχειώδεις τὰς ἀναγκαιότερας ὡσαύτως τῆς φυσικῆς γνώσεις, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 2.

Σ'. Ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 3.

Ἡ δὲ τετάρτη τάξις, οὐσα καὶ ἡ ἀνωτέρα πρὸς τὸ παρὸν, διδάσκεται·

Α'. Ἐξήγησιν ἐκ τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας, Χρυσόστομου, Βασιλείου καὶ Γρηγορίου, ἐκ τοῦ Ἰσοκράτους, ἐκ τῶν παραλληλῶν τοῦ Πλουτάρχου καὶ ἐκ τοῦ Ἡροδότου, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 9.

Β'. Πλήρη ἀλλ' εὐσύνοπτον ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, ἐν ἧ, λαμβάνων ὁ διδάσκαλος ἀφορμὴν ἐκ τῶν διαφόρων αἱρέσεων, θέλει ἐκθέτει συντόμως, ἀλλὰ σαφῶς, τὰ ἱερά ἐκεῖνα τῆς ἐκκλησίας δόγματα, πρὸς αἱ ἱστορούμεναι αἱρέσεις ἀντιβαίνουσιν, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 6.

Γ'. Ἐρμηνείαν τῶν θείων Γραφῶν μετὰ σύντομον εἰς αὐτὰς εἰσαγωγὴν, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 3.

Δ'. Κατὰ Χριστὸν ἠθικὴν, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 3.

Ε'. Τελετουργικὸν, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 2.

Σ'. Στοιχειώδη γεωπονίαν, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 2.

Ζ'. Ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν, ὥρας καθ' ἑβδομάδα 3.

Ἄρθρ. 3. Ὅταν, προϊόντος τοῦ χρόνου, ὀριστικῶς κριθῆ ἀναγκαία ἡ εἰσαγωγὴ καὶ ἀνωτέρων ἐπι μαθημάτων ἐν τοῖς ἱερατικῶς σχολείοις, καὶ ἡ προσθήκη ἐπομένως ἐν αὐτοῖς πέμπτης τάξεως, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ τελευταίου ἐδαφίου τοῦ 5 ἄρθ. τοῦ ἀνωτέρω μνημονευθέντος Βασιλικῆ Διατάγματος, τότε διαταχθήσονται τῆς τάξεως ταύτης τὰ μαθήματα καὶ αἱ πρὸς διδασκαλίαν αὐτῶν ὥραι.

Ἄρθρ. 4. Καθ' ὅλας τὰς τάξεις ἢ τῶν ἱερῶν μαθημάτων διδασκαλία δὲν πρέπει νὰ προτίθεται ἀπλῶς τὴν ἀνάπτυξιν πρὸς τοὺς μαθητὰς τῶν θείων ἀληθειῶν, ἀλλὰ συνάμα τὸ βαθεὺς ἐγκολάπτειν εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν τὴν εὐσέβειαν καὶ τὰς ἄλλας χριστιανικὰς ἀρετὰς· διότι ἐκ θρησκευτικῆς ἐκπαιδεύσεως τοιαύτης προσδοκᾶται ἡ μόρφωσις ἀξίων τῆς ἐκκλησίας λειτουργῶν καὶ ἠθικῶν τοῦ λαοῦ διδασκάλων.

Ἡ δὲ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης διδασκαλία γίνεται μετὰ παραλληλισμοῦ πάντοτε πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς, τὸ μὲν ἵνα εὐκολώτερον τὰ ἐκεῖνης κατανοῶνται, τὸ δὲ ἵνα πλουτίζηται καὶ ἐπὶ τὸ τελειότερον βαθμῆδον διαπλάσσηται ἡ ἡμετέρα· οἱ δὲ ἐν ἐκάστη τάξει

ὀριζόμενοι πρὸς ἐρμηνείαν συγγραφεῖς, οἷτε θύραθεν καὶ ἐκκλησιαστικοί, ἐναλλάσσονται κατ' ἔτος.

Ἐκ δὲ τῶν μαθημάτων τὰ τε διηγηματικά, καὶ ὅσα ἄλλα ἀπὸ μνήμης λέγονται, δὲν πρέπει ν' ἀποσηθίζωνται παρὰ τῶν μαθητῶν κατὰ λέξιν, εἰς τὰς ἀνωτέρας μάλιστα τάξεις, ἀλλ' οἱ διδάσκοντες, ἐξετάζοντες εἰς αὐτὰ τοὺς μαθητὰς, ὀφείλουσι νὰ συνειθίζωσιν αὐτοὺς, εἰς τὸ ἀποκρίνεσθαι κατ' ἐννοίαν διὰ φράσεων ἰδίων· διότι οὕτω πραγματικῶς βεβαιοῦται ἂν τὸ διδαχθῆν μάθημα ἐνενοήθη ὑπ' αὐτῶν, ἢ οὐ· γυμνάζεται δὲ ὁ νοῦς καὶ ἀποκτᾶται κατὰ μίκρον ἢ τόσον ἀναγκαῖα ἕξις τῆς ἐλευθέρως τῶν ἰδεῶν ἐκθέσεως.

Προσέτι, ἐπειδὴ ἡ ὀρθή, καθαρά καὶ ἐλευθέρη ἀνάγνωσις καὶ ἀπαγγελία εἶναι εἰς ἱερεῖς ἀπαραίτητος, οἱ διδάσκοντες ὀφείλουσι πολλὴν ἐπιμέλειαν, ὅπως οἱ μαθηταὶ ἀποκτήσωσι βαθμηδὸν τοιαύτης ἀναγνώσεως καὶ ἀπαγγελίας ἕξιν. Ὅθεν ὀφείλουσι νὰ προσέχωσιν εἰς τοῦτο κατὰ τε τὰ καθημερινὰ μαθήματα, καὶ ὁπότεν ἄλλοτε οἱ μαθηταὶ ἀναγινώσκωσιν ἢ ἀπαγγέλλωσιν.

Ἄρθρ. 5. Καθ' ὥρας ὑπὸ τοῦ σχολάρχου ὀριζόμενας αἱ μὲν τρεῖς κατώτεραι τάξεις γυμνάζονται δις τῆς ἐβδομάδος εἰς τὴν καλλιγραφίαν, ἡ δὲ ἀνωτέρα εἰς τὸ συνθέτειν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ συντάττουσα διηγήματα, ἐπιστολάς ἢ λογιδρία, ὧν τὸ θέμα, ἐκκλησιαστικὴν ἢ ἠθικὴν πάντοτε ὑπόθεσιν ἔχον, δίδεται ὑπὸ τοῦ σχολάρχου. Ταῦτα δὲ τὰ γυμνάσματα, καλῶς ἐξετασθέντα καὶ διορθωθέντα, ἀναγινώσκονται ἢ ἀπαγγέλλονται ἐνώπιον τῶν διδασκάλων ἐν τῇ τοῦ σχολείου αἰθούσῃ ἐν κατὰ Κυριακὴν ἢ ἄλλην τινα ἑορτῇ, μετὰ τὴν λειτουργίαν, ὑπὸ τοῦ συντάξαντος αὐτὸ ὀριζόμενου διὰ κλήρου. Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν ἢ ἀπαγγελίαν τοῦ γυμνάσματος, οἱ συνταξιῶταί του κάμνουσιν ἐπ' αὐτοῦ παρατηρήσεις πρὸς ἃς ὁ μαθητὴς ἀποκρίνεται, σπουδάζων νὰ λύσῃ τὰς ἐνοστάσεις. Ἡ περὶ τούτου συζήτησις γίνεται μετὰ πάσης τῆς εὐσχημοσύνης, οἱ δὲ διδάσκαλοι ἀποφασίζουσιν ἐπὶ τέλους τίς ὁ τὸ δίκαιον ἔχων.

Ἄρθρ. 6. Πάντων ἐν γένει τῶν μαθημάτων ἡ διδασκαλία γίνεται κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου, μετὰ γνωμοδότησιν τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐγκρινόμενα εἰδικῶς διὰ τὰ σχολεῖα ταῦτα διδακτικὰ βιβλία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ τῆς ἐν ταῖς ἱερατικαῖς σχολαῖς τάξεως, ἐν ἣ καὶ περὶ τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων τῶν μαθητῶν.

Ἄρθρ. 7. Οἱ μαθηταὶ ἐγείρονται τῆς κλίνης εὐτάκτως διὰ κωδωνοχορουσίας, ἀπὸ μὲν τῆς 1 Σεπτεμβρίου μέχρι τέλους Μαρ-

τίου τὴν πέμπτην πρωϊνὴν ὥραν, ἀπὸ δὲ τῆς 1 Ἀπριλίου μέχρι τέλους Αὐγούστου τὴν τετάρτην πρωϊνὴν ὥραν ὀφείλουσι δὲ ἐντὸς ἡμισείας ὥρας νὰ πλυθῶσι, κτενισθῶσι καὶ ἐνδυθῶσιν ἕτοιμοι δὲ γενόμενοι ἀπέρχονται ἅπαντες εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ σχολείου, ἅμα σημάζη, ἵνα παρασταθῶσιν εἰς τὸν ὄρθρον. Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ ὄρθρου, δίδεται αὐτοῖς τὸ ἀκράτισμα, καὶ μετὰ τοῦτο εἰσερχόμενοι εἰς τὰ σπουδαστήρια ἄρχονται τῆς μελέτης τῶν μαθημάτων, καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος.

Ἄρθρ. 8. Αἱ παραδόσεις γίνονται ἀπὸ τῆς ὀγδόης πρωϊνῆς ὥρας μέχρι τῆς δωδεκάτης, καὶ μετὰ μεσημβρίαν ἀπὸ τῆς δευτέρας μέχρι τῆς πέμπτης. Ὀφείλει δὲ ἕκαστος τῶν διδασκάλων νὰ παρευρίσκεται εἰς τὴν ἔδραν του ἀκριβῶς τὴν ὀρισμένην πρὸς παράδοσιν ὥραν, ἢ κωλυόμενος ὑπὸ νόσου ἢ ἄλλης τινὸς κατεπιγεύσης ἀνάγκης νὰ γνωστοποιῇ τοῦτο ἐγκαίρως τῷ σχολάρχῃ.

Ἄρθρ. 9. Μικρὸν πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς παραδόσεως ἕκαστος μαθητῆς εἰσερχεται εἰς τὸ ἀκροατήριον τῆς οἰκείας τάξεως, εὐτρεπισμένος, φέρων μετ' ἑαυτοῦ τὰ ἀναγκαῖα βιβλία καὶ τὴν γραφικὴν ὕλην, καὶ καταλαμβάνων τὴν θέσιν του περιμένει ἤσυχος καὶ εὐτακτος τὸν διδάσκαλον, πρὸς ὃν εἰσερχόμενον καὶ ἀναχωροῦντα ἀπονέμουσι τὸ ὀφειλόμενον σέβας, ὑπανιστάμενοι. Εἰς οὐδένα συγχαίρεται νὰ λείψῃ ἐκ τῆς παραδόσεως, εἰ μὴ τυχὸν δι' ἀσθένειαν, τὴν ὁποίαν ὀφείλει νὰ γνωστοποιήσῃ ἀμέσως εἰς τὸν προϊστάμενον· οὔτε νὰ ἐξέλθῃ τοῦ ἀκροατηρίου πρὸ τοῦ τέλους τοῦ μαθήματος, εἰ μὴ τυχὸν διὰ φυσικὴν ἀνάγκην.

Ἄρθρ. 10. Κατὰ τὴν γινομένην διακοπὴν τῶν παραδόσεων, περὶ ἧς τὸ 8 ἄρθρ. ὀρίζει, οἱ μαθηταὶ ἀρισθῶσιν ἡσύχως καὶ εὐτάκτως εἰς τὸν ὀρισμένον δι' ἕκαστον τόπον καθήμενοι, καὶ εἰς ἕξ αὐτῶν κατὰ σειράν, ὑπὸ τοῦ σχολάρχου διατασσόμενοι, ἀναγινώσκει ἐν καιρῷ τοῦ ἀρίστου εἰς ἐπῆκσον πάντων μέρος ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, ἢ βίου ἁγίου, ἢ ἄλλο τι ὠφέλιμον. Μετὰ δὲ τὸ ἀριστον περιπατοῦσιν οἱ μαθηταὶ ἐντὸς τῆς αὐλῆς τοῦ καταστήματος, ἢ ἐξέρχονται εἰς περίπατον κατὰ τὴν χειμερινὴν ἐξαμηνίαν, ὀδηγούμενοι πάντοτε ὑπὸ τινος τῶν διδασκάλων.

Ἄρθρ. 11. Τὴν πέμπτην ὥραν μετὰ μεσημβρίαν ψάλλεται ὁ ἑσπερινός, καὶ μετὰ τοῦτον οἱ μαθηταὶ ἀπέρχονται κατὰ τὴν θερινὴν ἐξαμηνίαν εἰς περίπατον ἐκτὸς τῆς πόλεως, συνοδευόμενοι πάντοτε ὡσαύτως ὑπὸ τινος τῶν διδασκάλων.

Ἄρθρ. 12. Ὁ δεῖπνος γίνεται κατὰ μὲν τὴν χειμερινὴν ἐξαμηνίαν περὶ τὴν ἕκτην ἑσπερινὴν ὥραν, κατὰ δὲ τὴν θερινὴν περὶ τὴν ὀγδόην, καὶ μετ' αὐτὸν ἢ τοῦ ἀποδείπνου προσευχὴ. Κατὰ

κλίνονται δὲ οἱ μαθηταὶ τὴν μὲν πρώτην ἑξαμῆνην περὶ τὴν δεκάτην νυκτερινὴν ὥραν, τὴν δὲ δευτέραν περὶ τὴν ἐνάτην. Πρὸ τῆς τραπέζης καὶ μετὰ τὴν τράπεζαν γίνεται ἕκαστος ἐπ' αὐτῇ ἡ συνήθης εὐχὴ καὶ εὐχαριστία.

Ἄρθρ. 13. Καθ' ἕκαστην πρωτῶν ἀναγιώσκεται ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ σχολείου ἡ ἀκολουθία τοῦ ὄρθρου καὶ ἡ πρώτη ὥρα, παρόντων πάντων τῶν μαθητῶν καὶ τῶν διδασκάλων· τὴν δὲ μεγάλην τεσσαρακοστὴν ἀναγιώσκονται αἱ ὥραι μετὰ τοῦ ἑσπερινοῦ περὶ τὴν δωδεκάτην ὥραν, μετὰ τὴν παῦσιν τῶν παραδόσεων καὶ πρὸ τοῦ ἀρίστου· Κατὰ πᾶσαν δὲ κυριακὴν καὶ ἑορτὴν τελεῖται μετὰ τὸν ὄρθρον ἡ θεία λειτουργία, τὸν μὲν χειμῶνα περὶ τὴν ὀγδόην, τὸ δὲ θέρος περὶ τὴν ἐβδόμην ὥραν, καὶ παρίστανται εἰς αὐτὴν πάντες.

Ἄρθρ. 14. Ἐν τῇ λειτουργίᾳ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου ἀναγιώσκεται ἐκ τῶν κυριακοδρομιῶν ἡ ἐρμηνεία τῆς τοῦ εὐαγγελίου, ἢ τῆς τοῦ ἀποστόλου τῆς ἡμέρας περικοπῆς, ὅταν δὲν γίνεται ἄλλη τις διδασχὴ παρὰ τοῦ σχολάρχου ἢ παρὰ τινος ἄλλου τῶν ἱερωμένων διδασκάλων, ὑπόθεσιν συνθέτερον ἔχουσα τὴν ἀνάπτυξιν τῶν καθηκόντων τοῦ ἱεροῦ ἐπαγγέλματος, εἰς ὃ οἱ μαθηταὶ προπαρασκευάζονται, καὶ τὰς χριστιανικὰς καὶ κοινωνικὰς ἀρετὰς, οἷον τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην, τὴν δικαιοσύνην, τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, τὴν σωφροσύνην, τὴν φιλάνθρωπίαν κτλ.

Ἄρθρ. 15. Οἱ τῶν ἀνωτέρων τάξεων μαθηταὶ παραγγέλλονται ὑπὸ τοῦ σχολάρχου κατὰ σειρὰν εἰς ἕκαστος, νὰ διακονῶσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ νὰ ἀναγιώσκωσι τὰς προσευχάς· ὃ δὲ πρὸς τοῦτο ὀρισθεὶς, προθύμως ἀναδεχόμενος τὴν διακονίαν, ὀφείλει μετ' εὐλαβείας καὶ κατανύξεως νὰ ἀπαγγέλλῃ τὰ ἀναγιωσκόμενα· τὸ δὲ ἐπιτροχάδην καὶ ἀδιανοήτως ἀναγιώσκων ἐν ταῖς προσευχαῖς καὶ ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις ἀπαγορεύεται, ὡς ἀνάρμοστον εἰς τὴν ὀφειλομένην τῷ Ἱψίστῳ εὐλάβειαν.

Ἄρθρ. 16. Κατὰ πᾶσαν κυριακὴν καὶ ἑορτὴν ἀπὸ τῆς δεκάτης πρωίνης μέχρι τῆς δωδεκάτης ὥρας, οἱ μαθηταὶ τῆς μὲν ἀνωτέρας τάξεως μελετῶσιν ἐκ τῶν ἁγίων Γραφῶν μέρη, ὀριζόμενα αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ σχολάρχου, κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν, τῶν δὲ κατωτέρων τάξεων εἰς ἄλλα ἱερά, ἢ ἀπλῶς ἠθικὰ ἀναγνώσματα ἐνασχολοῦνται, ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων διδασκάλων αὐτοῖς ὀριζόμενα ὡσαύτως. Τὰ ἀπαντώμενα ἐν τῇ μελέτῃ περίεργα σημειοῦσιν, ὡς καὶ τὰς ἀπορίας αὐτῶν, ὧν τὴν λύσιν ζητοῦσιν ἔπειτα ἐν εὐκαιρίᾳ παρὰ τοῦ ἀνήκοντος διδασκάλου.

Ἄρθρ. 17. Τετρακίς τοῦ ἐνιαυτοῦ, δηλονότι ἐν ταῖς ἑορταῖς τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως, τοῦ Πάσχα, τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐξομολογοῦνται πάντες καὶ μεταλαμβάνουσι τῶν ἀχράντων μυστηρίων μετὰ φόβου θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης.

Ἄρθρ. 18. Ἐὰν ἐν τῷ σχολεῖῳ δὲν ὑπάρχη ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐκκλησία, οἱ μαθηταὶ ἐκκλησιάζονται κατὰ τὰς κυριακάς καὶ τὰς ἄλλας ἑορτὰς, καθ' ἃς δὲν γίνεται διδασκαλία, εἰς ἐκκλησίαν ὀριζομένην ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ σχολάρχου, συνοδευόμενοι εἰς αὐτὴν ὑπὸ ἐνὸς τῶν διδασκόντων τὴν δὲ καθημερινὴν προσευχὴν ἐπιτελοῦσιν εἰς δωμάτιον τοῦ καταστήματος, ἀποκλειστικῶς εἰς εὐκτήριον οἶκον ἀφιερούμενον.

Ἄρθρ. 19. Δεπτομερεσττέρα διαγραφὴ τῶν περὶ ὧν τὸ παρὸν κεφάλαιον ὀρίζει γίνεται ὑπὸ τοῦ σχολάρχου, συγκαταθέσει καὶ τῆς ἐφορευτικῆς τοῦ σχολεῖου ἐπιτροπῆς, καὶ ἐκτίθεται ἐπὶ πίνακος εἰς γνῶσιν τῶν μαθητῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ διαίτης καὶ θεραπειῶν τῶν μαθητῶν, καὶ περὶ ἱματίων καὶ ἄλλων αὐτοῖς χρησίμων ἐπίπλων καὶ σκευῶν.

Ἄρθρ. 20. Ἡ τροφή τῶν μαθητῶν, λιτὴ, καθαρὰ καὶ ὑγιεινὴ οὔσα, παρέχεται ἄφθονος, ἀλλ' ἄνευ χρήσεως καὶ οἴνου. Ἡ ἕξιθεν δὲ εἰσομοιδῆ γλυκυσμάτων, ἢ ἄλλων τοιούτων τρυφῆς ἐδεδμαμάτων ἀπαγορεύεται.

Ἄρθρ. 21. Ὁ σιτισμὸς γίνεται ὡς ἐξῆς.

α.) Καθ' ἑκάστην μὲν μετὰ τὴν ἑωθινὴν προσευχὴν, τὰς δὲ ἑορτὰς μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, δίδεται εἰς ἕκαστον μαθητὴν τεμάχιον ἄρτου μετὰ θερμοῦ τινος ποτοῦ, οἷον καφῆ κλπ. ἢ μετὰ ἀπλουστάτου προσφαγίου κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἔτους.

β.) Κατὰ δὲ τὴν μεσημβρίαν, ἢ τὴν πρώτην ὥραν μετὰ τὴν μεσημβρίαν, δίδεται τὸ ἄριστον.

γ.) Καὶ τὸ ἑσπέρας δίδεται ὁ δείπνιος, κατὰ μὲν τὴν χειμερινὴν ἐξαμηνίαν τὴν ἕκτην ὥραν, κατὰ δὲ τὴν θερινὴν τὴν ὀγδόην.

Μετὰ τῶν μαθητῶν συνεσθίει καὶ ὁ σχολάρχης προκαθήμενος τῆς Τραπεζῆς.

Ἄρθρ. 22. Πᾶσαι αἱ κατὰ τὸ τυπικὸν νηστεῖαι τηροῦνται παρὰ πάντων τῶν ἐν τοῖς σχολεῖοις διαιτωμένων ἀπαραβάτως.

Ἄρθρ. 23. Ὁ ἀσθενήσας μαθητὴς ὀφείλει νὰ γνωστοποιήσῃ τοῦτο ἄνευ ἀναβολῆς διὰ τοῦ ἐπιστάτου εἰς τὸν σχολάρχον, ὅστις ἐπιτρέπει τὴν μεταφορὰν τοῦ πάσχοντος εἰς τὸ ὄρισμένον διὰ

θεραπευτήριον δωμάτιον τοῦ καταστήματος, καὶ μετὰ τοῦτο καλεῖται ἀμέσως εἰς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ ὁ τοῦ σχολείου ἰατρός. Ὁ δ' ἐπιστάτης φροντίζει περὶ τῆς ἐγκαίρου καὶ ἀκριβοῦς ἐκτελέσεως τῶν πρὸς θεραπείαν τοῦ ἀσθενοῦς ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ διατασσομένων, καὶ εἰς τῶν ὑπηρετῶν, διηνεκῶς παρ' αὐτῷ παριστάμενος, ὑπηρετεῖ εἰς τὰς χρεῖας αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 24. Ἐὰν ἡ νόσος χρονικὴ οὖσα ἢ ἄλλως δυσίατος ἀπαιτῆ μακροχρόνιον θεραπείαν, ὁ νοσῶν στέλλεται εἰς τοὺς οἰκείους αὐτοῦ,

Ἄρθρ. 25. Τὸν ἐν τῷ μνησθέντι ἀνωτέρῳ Βασιλικῷ Διατάγματι ὀριζόμενον λιτὸν ἱματισμὸν ὀφείλει νὰ ἔχη ἕκαστος μαθητῆς διπλοῦν, ἐξ ὑφασμάτων εἰ δυνατόν ἐγχωρίων, κατώτερον μὲν διὰ τὰς ἐργασίμους ἡμέρας, τιμιώτερον δὲ ὅπως διὰ τὰς ἑορτάς ἦτοι, χιτῶνα ποδῆρη μαῦρον ἐκ θάμβακος ἢ ἐξ ἐρίου ζώνην κυανθὴν βαθειῶν περιπόδια μαῦρα καὶ ἐπενδύτην τοῦ αὐτοῦ χρώματος ἐξ ἐρίου καὶ ἔτι διπλοῦν μέλανα σκούφον. Πάντα δὲ ταῦτα εὐπρεπῶς ἐσχηματισμένα, κατὰ τὸν τύπον τοῦ ἱματισμοῦ τῶν ἐν τοῖς εὐαγέσι μοναστηρίοις κοινοβιακῶς ζώντων.

Ἄρθρ. 26. Εἰσερχόμενος δὲ ὁ μαθητῆς εἰς τὸ σχολεῖον ὀφείλει προσέτι νὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ τὰ ἐξῆς ἄ. Κλίνην μετὰ τῶν πρὸς πᾶσαν ὥραν τοῦ ἔτους ἀναγκαίων, ἦτοι σιδηρὰ ὑπόβαθρα καὶ σανίδια, στρώμα, ἐράπλωμα διὰ τὸν χειμῶνα, τέσσαρα σινδόνια, προσκεφάλαιον μετὰ δύο ὀφιδίων, τέσσαρα προσόψια καὶ ἐλαφρὸν σκέπασμα διὰ τὸ καλοκαίριον κτλ.

β. Διὰ τὴν τράπεζαν, τέσσαρα χειρόμακτρα, ἐν ζεύγος μαχαιροπειρούων καὶ κοχλιάριον.

γ. Πρὸς ἐνδυμασίαν, τέσσαρα ὑποκάμισα, τέσσαρα ἐσώθρακα, ἐξ ζεύγη περιποδίων, τέσσαρα ἐσωκάρδια (καμιζόλας), δύο νυκτικὸς σκούφους, τέσσαρα ῥινόμακτρα, δύο κτένια ἀραιὸν καὶ πυκνὸν, καὶ δύο ζεύγη ἐμβάδων.

Ἐκάστου μαθητοῦ τὰ ἐνδύματα καὶ λοιπὰ αὐτοῦ ἔπιπλα καὶ σκεῦη πρέπει νὰ φέρωσι τὰ ἀρκτικά τοῦ ὀνόματος καὶ ἐπωνύμου αὐτοῦ στοιχεῖα, πρὸς διάκρισιν. Ἀναχωρῶν δὲ τοῦ σχολείου ὁ μαθητῆς, εἴτε ὡς τελειώσας τὰς σπουδὰς αὐτοῦ, εἴτε ὡς στελλόμενος εἰς τοὺς οἰκείους διὰ χρονίαν ἢ δυσίατον ἀσθένειαν, εἴτε ὡς ἀποπεμπόμενος, παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ πᾶν ὅ,τι αὐτῷ ἀνήκει.

Ἄρθρ. 27. Καθ' ἑκάστην δευτέραν τῆς ἐβδομάδος, ἐν τῇ μεσημβρινῇ τῆς ἀνέσεως ὥρα, ἐτοιμάζοντες οἱ μαθηταὶ τὰ πρὸς πλῆθος ἱμάτια αὐτῶν παραδίδουσιν αὐτὰ, ἐνώπιον τοῦ ἐπιστάτου,

εις τὴν πλύντριαν, ἠριθμημένα κατ' εἶδος καὶ ἐν καταστίχῳ καταγεγραμμένα. Ταῦτα δὲ καλῶς πλυμένα καὶ διωρθωμένα ἐπιστρέφει αὐτὴ εἰς τὸν ἐπιστάτην τὸ σάββατον τῆς αὐτῆς ἐβδόμαδος.

Ἄρθρ. 28. Ἡ φροντίς περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐκτελέσεως τῶν περιχομένων ἀπὸ τοῦ 24 ἄρθρου μέχρι τοῦ 26 ἀνάπτεται εἰς τὸν ἐπιστάτην ὑπὸ ἰδίᾳ αὐτοῦ εὐθύνη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ τῆς διαγωγῆς τῶν μαθητῶν καθόλου καὶ πρὸς ἀλλήλους.

Ἄρθρ. 29. Ἐπειδὴ σκοπὸς τῶν ἱερατικῶν σχολείων εἶναι ἡ παιδείσις καὶ καταρτισμὸς ἀξίων τῆς ἐκκλησίας λειτουργῶν καὶ ἠθικῶν τοῦ λαοῦ διδασκάλων, οἵτινες μέλλουσιν ἐπὶ πάσης τῆς ζωῆς αὐτῶν περιστάσεως νὰ διδάσκωσιν ἐκεῖνον διὰ τοῦ λόγου καὶ τοῦ ἰδίου παραδείγματος τὴν εὐσέβειαν, τὴν εἰς τοὺς ἡγουμένους εὐπειθειαν καὶ πάσας τὰς χριστιανικὰς καὶ κοινωνικὰς ἀρετὰς, ἔπεται ἐκ τούτου ὅτι ὡς πρῶτιστον καὶ γενικώτατον καθήκον ἀναγκαίως ἀνήκει εἰς πάντα μαθητὴν ἱερατικοῦ σχολείου τὸ σπουδάζειν ὀλοψύχως ἄποκτησιν καὶ ἀσκήσας ἀρετὰς ἐκείνας, τὰς ὁποίας κεκλημένος εἶναι νὰ ἐνσπείρῃ καὶ καλλιεργῇ ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἄλλων. Ὅθεν παρὰ παντὸς ἐν ἱερατικῷ σχολείῳ μαθητοῦ ἀπαιτεῖται, καὶ πρὸ παντὸς ἄλλου, ἀληθὴς πρὸς τὰ θεῖα καὶ ἀνυπόκριτος εὐσέβεια, ρυθμιζούσα ἐσωτερικῶς τὴν διάνοιαν καὶ ἐξωτερικῶς κανονίζουσα πᾶσαν αὐτοῦ τὴν διαγωγὴν, ταπεινοφροσύνη, εὐπειθεια εἰς τοὺς ἀνωτέρους, ἐπιμελεῖα περὶ τὰ μαθήματα καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν αὐτοῖς ἐπιβαλλομένων, εὐκρίνεια, ὀλιγάρεκεια καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πρὸς πάντας. Οὕτως ἐκ νεότητος ἐθιζόμενοι θέλουσι καταστήσει εἰς ἑαυτοὺς εὐκολον, ἅμα δὲ καὶ εὐάρεστον τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τῆς ζωῆς αὐτῶν καὶ τοῦ ἱεροῦ ἐπαγγέλματος, εἰς ὃ παρασκευάζονται.

Ἄρθρ. 30. Ἄμα δοθῇ τὸ σημεῖον τῆς ἐξερέσεως, ὀφείλει ἕκαστος νὰ ἐγερθῇ τῆς κλίνης καὶ, διευθετήσας αὐτὴν μόνος, πλυθεὶς, κτενισθεὶς, ἐνδυθεὶς, καὶ ἐν γένει προσηκόντως εὐτρεπισθεὶς νὰ ἀναλάβῃ οὕτω παρεσκευασμένος τὰ τῆς ἡμέρας ἔργα.

Ἄρθρ. 31. Εἰς τὴν προσευχὴν, εἰς τὴν κατ' ἰδίαν ἐν τοῖς σπουδαστηρίοις μελέτην καὶ εἰς τὰς παραδόσεις ὀφείλει ἕκαστος τῶν μαθητῶν, τακτικῶς καὶ ἐγκαίρως φοιτῶν, νὰ μὲνῃ ἄχρι τέλους. Οὐδεμίᾳ ἀπουσίᾳ συγχωρεῖται, εἰμὴ διὰ νόσον, ὅτε πρόπει νὰ γίνεταί τοῦτο ἐγκαίρως γνωστὸν εἰς τὸν προϊστάμενον· ὁὐδεμίᾳ ἀποχώρησις, εἰμὴ διὰ φυσικὴν ἀνάγκην.

Άρθρ. 32. Γινομένης τῆς προσευχῆς, ὀφείλει ἕκαστος ἀτενῶς νὰ προσηλόγη τὸν νοῦν αὐτοῦ πρὸς τὸν θεόν, ἰστάμενος εὐλαβῶς καὶ κοσμίως, ἀσκεπῆς τὴν κεφαλὴν καὶ ἀποφεύγων πᾶσαν συνδιάλεξιν, ἢ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον μεταβάσιν.

Άρθρ. 33. Ἐπὶ παραδόσεως ὀφείλει ἕκαστος νὰ ἀκροάζηται τῶν μαθημάτων μετὰ προσοχῆς ἀτενοῦς, ἐν καιρῷ δὲ τῆς κατ' ἰδίαν ἐν τοῖς σπουδαστηρίοις μελέτης καὶ ἐργασίας νὰ ἐνασχολῆται ἐπιμελῶς καὶ εὐτάκτως, ἀποφεύγων πᾶσαν ταραχὴν ἢ ἐνόχλησιν τῶν ἄλλων διὰ θορύβου, γέλωτος, λόγων ἢ κινήματων ἀτάκτων.

Άρθρ. 34. Πᾶς μαθητὴς ὑποχρεοῦται νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὰ μαθήματα, νὰ προπαρασκευάζεται προσηκόντως πρὸς τὰ ἀκόλουθα μαθήματα, τοῦ δευτέρου τούτου περιοριζομένου μόνον ἐν τῇ ἀνωτέρᾳ τάξει, καὶ μετ' ἐπιμελείας νὰ ἐκτελῇ τὰ ὑπὸ τῶν διδασκάλων ἐπιβαλλόμενα αὐτῷ ἔργα.

Άρθρ. 35. Ὄφείλει νὰ τηρῇ καθαριότητα εἰς πάντα, εἰς τὰ ἐπιπλα, τὰ ἐνδύματα, τὸ σῶμά του, τὰ βιβλία καὶ τὰ τετραδία. Ὡσαύτως νὰ προσέχη μὴ ρυπαίνῃ ἢ φθειρῇ τὰ γραφεῖα, τὰς τραπεζὰς, τὰ καθίσματα, τὰ παράθυρα καὶ θύρας καὶ τοὺς τοίχους τοῦ σχολείου. Πᾶσα τούτων φθορὰ λογίζεται εἰς ζημίαν τοῦ φθείροντος, ὅστις ὑποχρεοῦται νὰ πληρῶνῃ τὴν ἀξίαν αὐτῶν, ἢ ἀντ' αὐτοῦ ὁ ἐγγυητής.

Άρθρ. 36. Εἰς οὐδένα τῶν μαθητῶν συγχωρεῖται νὰ κείρῃ τὴν κόμην, οὔτε τὸν πώγωνα, οὔδὲ νὰ καπνίζῃ· ὡσαύτως δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἀπαγορεύεται αὐτοῖς ἢ εἰς τοὺς κοιτῶνας, εἰς τὰ δωμάτια τῶν ὑπηρετῶν καὶ εἰς τὸ μαγειρεῖον εἶσοδος.

Άρθρ. 37. Ἐκτὸς τῆς ὥρας τῆς ἀνέσεως ἀπαγορεύεται εἰς πάντα μαθητὴν τὸ περιδιαβάσειν ἐν τῇ αὐλῇ ἢ τῷ κήπῳ τοῦ σχολείου· κατὰ δὲ τὴν ὥραν τῆς ἀνέσεως, ὅτε τοῦτο συγχωρεῖται, ἀπαγορεύεται ὁ θόρυβος, αἱ φωναί, οἱ καγχασμοί, τὰ πηδήματα, ἢ τὸ ἀτακτὸν τρέξιμον καὶ ἡ ἐλάβδη φυτοῦ τινος ἐν τῇ αὐλῇ ἢ τῷ κήπῳ.

Άρθρ. 38. Ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς εἰς πάντα μαθητὴν τὸ εἰσάγειν εἰς τὴν σχολὴν πρὸς ἀνάγνωσιν βιβλία, ὧν ἡ ἀνάγνωσις δὲν ἐπετροπή, ἐπὶ προηγουμένη αἰτήσει, ὑπὸ τοῦ σχολάρχου.

Άρθρ. 39. Οἱ μαθηταὶ ὀφείλουσιν, ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκωνται, νὰ προσφέρωσι τὸ προσῆκον σέβας εἰς τὸν σχολάρχον καὶ τοὺς διδασκάλους, εἰς τὴν ἐφορευτικὴν ἐπιτροπὴν, εἰς τοὺς κληρικοὺς καὶ εἰς τὰς πολιτικὰς Ἀρχάς, ὑπαγιστάμενοι εἰς αὐτοὺς προσερχομένους.

Ἄρθρ. 40. Ἐκαστος μαθητῆς ὀφείλει νὰ ἦναι εἰλικρινῆς καὶ φιλαλήθης πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς προϊσταμένους τοῦ σχολείου καὶ τοὺς διδασκάλους· τὸ ψεῦδος τιμωρεῖται.

Ἄρθρ. 41. Οἱ μαθηταὶ ὀφείλουσι νὰ διαγῶσι πρὸς ἀλλήλους χρηστοῦτως, αἰδημόνως καὶ εἰρηνικῶς, ἀποφεύγοντες πᾶσαν ὕβριν, πᾶσαν χλεύην ἢ περιφρόνησιν καὶ πᾶσαν διὰ χειρῶν προσβολήν· ἔτι δὲ νὰ ἀγαπῶσιν ἀλλήλους ὡς ἀδελφοὺς καὶ νὰ προτρέπωνται ὑπ' ἀλλήλων λόγῳ τε καὶ παραδείγματι, εἰς τὴν ὁμόνοιαν, τὴν σπουδὴν, τὴν ἠθικὴν τελειότητα καὶ εὐσέβειαν, καὶ πάντοτε προσέχοντες μὴ σκανδαλίζωσιν ἢ κωλύωσιν ἀλλήλους ἀπὸ τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν. Ἐριδες καὶ λοιδορίαι, φατρίαὶ καὶ διαιρέσεις, ἢ μυστικαὶ συνελύσεις ἀπαγορεύονται ὅλως, γινόμεναι δὲ τιμωροῦνται.

Ἄρθρ. 42. Ἡ ἐπὶ ματαίῳ ἐπίκλησις τοῦ θεοῦ ὀνόματος, ἢ τῶν θεῶν καὶ ἱερῶν, ἢ ἀρὰ, αἱ βλασφημίαι ἢ αἰσχρολογία ἀπαγορεύονται αὐστηρῶς καὶ τιμωροῦνται.

Ἄρθρ. 43. Ἀπαγορεύεται εἰς πάντα μαθητὴν ἢ ἐκ τοῦ σχολείου ἔξοδος ἀνευ ἀδείας τοῦ σχολάρχου, ὅστις δίδων ὡσάκις εἶναι ἀνάγκη τὴν ἀδειαν, ὀρίζει καὶ τὴν ὥραν, μέχρι τῆς ὁποίας δύναται νὰ παραταθῇ ἢ ἀπουσία τοῦ ἐξερχόμενου μαθητοῦ. Οὗτος δὲ ἐπανερχόμενος ὀφείλει νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν δόττα τὴν ἀδειαν προεἰσάμενος, ἵνα βεβαιώσῃ τὴν ἐγκαιρον αὐτοῦ ἐπιστροφήν.

Ἄρθρ. 44. Ὅσάκις οἱ μαθηταὶ ἐξέρχονται τοῦ σχολείου ὀφείλουσι νὰ ἦναι σεμνῶς καὶ καθαρίως ἠντρεπισμένοι· εἰς δὲ τὸν περίπατον νὰ συμβαδίζωσιν ἀνά δύο ἐν τάξει, διαλεγόμενοι πρὸς ἀλλήλους ἡσύχως, καὶ δεικνύμενοι εὐπροσήγοροι πρὸς τοὺς ἀπαντῶντας.

Ἄρθρ. 45. Εἰς οὐδένα τῶν ἐκτὸς τοῦ σχολείου, οὔτε εἰς αὐτοὺς τοὺς οικείους τῶν μαθητῶν, συγχωρεῖται ἢ εἰς αὐτὸ εἰσόδος καὶ ἢ μετὰ τῶν μαθητῶν συνδιάλεξις, ἀνευ ἀδείας τοῦ σχολάρχου, ὅστις ὀρίζει καὶ τὴν ὥραν καὶ τὸν τόπον τῆς συνεντεύξεως.

Ἄρθρ. 46. Εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου ἐπὶ παραδόσεως ἐπιπληττόμενον μαθητὴν δὲν συγχωρεῖται ἀπολογία, εἰμὴ μετὰ τὸ τέλος τῆς παραδόσεως, καὶ τότε μετ' ἡσυχίας καὶ ταπεινότητος.

Ἄρθρ. 47. Ὅσάκις οἱ μαθηταὶ προτίθενται νὰ ζητήσωσι τι παρὰ τοῦ σχολάρχου, ὀφείλουσιν, ἐκλέγοντες κατάλληλον πρὸς τοῦτο ὥραν, νὰ υποβάλλωσιν εὐσχήμως τὴν αἴτησιν, ἵνα μὴ φαίνωνται ὀχληροὶ ἢ ἀνάδεις.

Ἄρθρ. 48. Ὅπου καὶ ἂν ἦναι οἱ μαθηταὶ, ὀφείλουσι νὰ πολιτευόμενοι κοσμίως καὶ εὐτάκτως πάντοτε, προσέχοντες μὴ δῶ-

σωσι τὴν ἐλαχίστην ἀφορμὴν φόγου καὶ κακῆς ὑπονοίας κατὰ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν· ὅθεν πρέπει ν' ἀποφευγῶσι πᾶσαν ὑποπτον συναναστροφὴν, τὴν εἴσοδον εἰς καφρονεῖα, καπηλεῖα καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα τῆς ὀκνηρίας καὶ ἀργίας καταγῶγια.

Ἄρθρ. 49. Ἀξιοπρεπῆς πολιτεία μάλιστα εἰς ἱερέα προσήκει διὰ τοῦτο πᾶς μαθητῆς ὀφείλει νὰ σπουδάσῃ ἐγκαίρως ἵνα περιποιήσῃ εἰς ἑαυτὸν εὐγένειαν ἤθους, εὐφράδειαν γλώσσης, στάσει τοῦ σώματος καὶ χειρονομίαν εὐπρεπῆ καὶ εὐσηχημοσύνην προσώπου.

Ἄρθρ. 50. Πᾶς μαθητῆς ἐν τέλει ὑποχρεοῦται νὰ τηρῇ ἀκριβῶς τοὺς νόμους καὶ κανονισμοὺς τοῦ σχολείου, καὶ ἀγογγύστως καὶ ἄνευ ἀντιστάσεως νὰ ὑποκύπτῃ εἰς τὰς ἐπιβαλλομένας αὐτῷ ποινάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ πειθαρχίας τῶν μαθητῶν.

Ἄρθρ. 51. Ἡ ἀμέλεια, ἡ ἀπειθεια, ἡ ἀταξία καὶ πᾶσα τῶν νόμων καὶ τῶν κανονισμῶν τοῦ σχολείου παράβασις τιμωροῦνται ὑπὸ τοῦ σχολάρχου διὰ τῶν τεσσάρων πρώτων ποινῶν ἐκ τῶν ὀρισμένων ἐν τῷ ἀνωτέρῳ μνησθέντι περὶ κανονισμοῦ τῶν ἱερατικῶν σχολείων Διατάγματι, ἐφαρμοζομένων ἐπὶ βαρυτέρων παραβάσεων, ἢ ἐπὶ ἐπαναλήψεων τῶν ἐλαφροτέρων, ποινῶν ἀναλόγως βαρυτέρων· ὁ μὴ δεχόμενος ἀγογγύστως καὶ ἄνευ ἀντιστάσεως τὴν ποινὴν ὑποβάλλεται εἰς διπλασίαν.

Ἄρθρ. 52. Ἡ πέμπτη δὲ καὶ βαρυτέρα ποινὴ τῶν ἐν τῷ αὐτῷ Διατάγματι σημειουμένων, ἡ ἀποβολή, προτείνεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, καὶ ὅπως τὸ διάταγμα περὶ τούτου ὀρίζει, κατὰ τοῦ μαθητοῦ ὅστις δειχθῇ κακοήθης, ἢ διαρκῶς ἀμελής, ἢ ἀνεπανορθώτως ἀπειθῆς καὶ ἀυθάδης, καὶ ἠθικῆς βελτιώσεως ἀνεπίδεκτος.

Ἄρθρ. 53. Τὰ ὅδε περὶ τῆς διαγωγῆς καὶ πειθαρχίας τῶν μαθητῶν ὀριζόμενα, λεπτομερέστερον ἔτι διαγραφόμενα, ὅπου κριθῇ ἀναγκαῖον, ὑπὸ τοῦ σχολάρχου συγκαταθέσει καὶ τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἐκτίθενται ἐπὶ πίνακος πρὸς γνῶσιν τῶν μαθητῶν.

Ἄρθρ. 54. Ἡ ἀκριβὴς ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος ἀνατίθεται εἰς τε τὰς ἀρμοδίαις ἐφορευτικῆς ἐπιτροπᾶς καὶ εἰς τοὺς σχολάρχας τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 30 Ἀπριλίου 1857.

Ὁ Ὑπουργὸς
Χ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ.

A.

ΤΥΠΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΥ.

Τῷ Βασιλεῖω Κωνσταντινίδῃ, ἐγγραφέντι, κατ'ἐγκρισιν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαίδευσέως Ὑπουργείου ἐν τῷ μαθητολογίῳ τοῦ ἐν Χαλκίδι Ἱερατικοῦ σχολείου, τῇ 2 Σεπτεμβρίου 1857 καὶ ὑπ'ἀριθ. 1, παρέχεται τὸ παρὸν, ἵνα, ἀναγνωρισθεὶς διὰ τούτου ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου τοῦ ῥηθέντος Ἱερατικοῦ Σχολείου, εἰσέλθῃ καὶ μείνῃ ἐν αὐτῷ.

Τῇ 2 Σεπτεμβρίου 1857.

Ἐν Χαλκίδι.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χαλκίδος

Ἐθεωρήθη

τῇ

ἐν Χαλκίδι

Ὁ Νομάρχης Εὐβοίας

ΜΑΘΗΤΟΛΟΓΙΟΝ τοῦ ἐν Χαλκίδι Ἱερατικοῦ Σχολείου διὰ τὸ σχολιακὸν ἔτος 1857—1858.

Ἄρθ. ἀριθ.	Ὄνομα καὶ ἐπώνυμον	Πατρίς	Ἡλικία	Χρονολογία ἐγγράφης	Ὄνομα καὶ ἐπάγγελμα γονέου ἢ κηδεμόνου	Ὄνομα τοῦ ἀξιοχρέου ἐγγρητοῦ	Εἶδος τῆς δοθείσης ἐγγρησεως	Παρατηρήσεις
1	Βασίλειος Κωνσταντινίδης	Χαλκίς	46	2 Σεπτεμβρ. 1857	Πέτρος Κωνσταντινίδης ἔμπορος	Πέτρος Κωνσταντινίδης	Κτηματικὴ—οἰκίαν καὶ ἀγρὸς κατὰ τὸ ὑπ'ἀριθρ..... συμβόλαιον, ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου..... .....συνταχθέν τῆ.....	"Ἐλαβε τὸ ἀπολυτήριον διπλωμα τῆ 25 Ἰουνίου 1864, ἐν ᾧ ἢ μὲν ἐπίδοσις του χαρακτῆρῆσαι διὰ τοῦ «καλῶς» ἢ δὲ διαγωγῆ του ὡς χρηστοτάτη,
2	Παῦλος Παπᾶ Χρήστου	Ἐηροχώριον	17	5 Σεπτεμβρ. 1857	Χρήστος Παύλου, ἱερεὺς	Διονύσιος Γεωργιάδης	Κτηματικὴ—ἀμπελος καὶ ἀγροὶ κατὰ τὸ ὑπ'ἀριθρ..... ..... συμβόλαιον ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου..... συνταχθέν τῆ.....	"Ἐδόθη τὸ ἀπολυτήριον διπλωμά του τῆ 28 Ἰουλίου 1862, ἐν ᾧ μὲν βαθμὸς τῆς ἐπίδοσεως αὐτοῦ εἶναι τὸ «ἄριστα», ἢ δὲ διαγωγῆ του μαρτυρεῖται ὡς κατὰ πάντα πρὸς τὴν κλησίν του οὐκείαν.

ΔΙΑΤΑΜΑ

Περὶ τοῦ κανονισμοῦ τῶν Ἑλλην. σχολείων καὶ γυμνασίων.

Ε Δ Ε Ω : Θ Ρ Ο Υ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γινώσκοντες πόσον εἶναι ἐπ'ἀνάγκης νὰ εἰσαχθῆ ἡ ἀνήκουσα πάξις εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα καὶ γυμνάσια.

Δαβόντες ὑπ' ὄψιν τὰς προτάσεις τῆς διὰ τὴν τακτοποίησιν τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως συστηθείσης ἐπιτροπῆς. Κατὰ τὰς προτάσεις δὲ τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας, ἀπεφασίσαμεν νὰ ἐκδώσωμεν τοὺς ἀκολουθούσους κανονισμοὺς, διατάττοντες νὰ τεθῶσιν εἰς ἐνέργειαν εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα καὶ τὰ γυμνάσια τοῦ κράτους ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς θερινῆς ἐξαμηνίας τοῦ 1837.

ΤΜΗΜΑ Ι.

Εἶδη τῶν διδακτικῶν καταστημάτων.

Ἄρθρ. 1.

Διὰ τὴν ἀνωτέραν ἐπιστημονικὴν, καὶ διὰ τὴν εἰς τὸ πανεπιστήμιον μετάβασιν ἀπαιτουμένην, προσέτι δὲ καὶ διὰ τὸν κοινωνικὸν βίον ἀναγκαιοτάτην ἐκπαιδεύσιν, θέλουσιν ὑφίστασθαι τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα, καὶ ὑπεράνω αὐτῶν τὰ γυμνάσια.

Α'. Περὶ τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων.

ΤΜΗΜΑ ΙΙ.

Γενικοὶ ὅρισμοί.

Ἄρθρ. 2.

Πρώτιστος σκοπὸς τῶν ἑλληνικῶν σχολείων εἶναι νὰ προετοιμάζουσι διὰ τὰ γυμνάσια, καὶ κατ' αὐτὸν συμμορφοῦνται τὸ ἀντικείμενον, ἢ ἔκτασις, καὶ ὁ τρόπος τῆς διδασκαλίας· ἀλλὰ συγχρόνως ἢ ἐν αὐταῖς ἐκπαιδεύσεσι πρέπει νὰ ἀποτελεῖ καὶ αὐθύπαρκτόν τι ὅλον, ὡς πρώτην μὲν θεωρουμένην βαθμίδα τῆς ἐπιστημονικῆς μορφώσεως τῆς νεολαίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς παῖδας κατάλληλον, ὅσοι δὲν θέλουσιν μεταβῆ εἰς τὰ γυμνάσια, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἑλληνικῶν σχολείων ἀμέσως εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον, ἢ εἰς θέσιν, μὴ ἀπαιτοῦσαν ἐκπαιδεύσιν γυμνασίου καὶ πανεπιστημίου.

Άρθρ. 3

Ἐκαστον ἑλληνικὸν σχολεῖον σύγκειται ἀπὸ τρεῖς τάξεις, ἀλλὰ δυνάμεναι κατὰ τὰς περιστάσεις νὰ περιορισθῶσι καὶ εἰς δύο μόνως. Ὅπου ὑφίστανται γυμνάσια, τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα θέλουν πάντοτε εἶσθαι μετ' αὐτῶν συνενωμένα.

Άρθρ. 4.

Σχολεῖα εἰς τὰ ὅποια προσωρινῶς ὑφίσταται εἰς μόνος διδάσκαλος, σχηματίζουσι μίαν μόνον τάξιν, καὶ εἰς αὐτὴν παραδίδονται τὰ εἰς τὸν §. 8 ὀριζόμενα μαθήματα τῆς κατωτάτης τάξεως τῶν ἑλληνικῶν σχολείων.

Άρθρ. 5.

Ἐκάστη τάξις ἔχει τὸν ἴδιον αὐτῆς διδάσκαλον· ἀλλ' ὅσάν τις ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἀπαιτῆ τοῦτο, δύναται μία τάξις νὰ διαιρηθῆται εἰς δύο, ἢ περισσότερα τμήματα, ὧν ἕκαστον νὰ ἔχη ἀνὰ ἓνα διδάσκαλον.

Άρθρ. 6.

Ὁ διδάσκαλος τῆς ἀνωτάτης τάξεως προτίσεται συγχρόνως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολεῖου, ἔχων τὸν τίτλον σχολάρχου· ὡς τοιοῦτος λαμβάνει διαταγὰς ἀμέσως ἀπὸ τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κ. τ. λ. Γραμματεῖαν, καὶ ἀναφέρεται πρὸς αὐτὴν εἰς ὅσα δὲν ἀφορῶσι τὴν ἐφορείαν. Εἰς πόλεις, ὅπου ὑφίστανται γυμνάσια, τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα διευθύνονται ἀπὸ τοὺς Γυμνασιάρχας, ἔχοντος δηλαδὴ τοῦ διδασκάλου τῆς ἀνωτέρας τάξεως τὸν τίτλον καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ σχολάρχου, ἀλλὰ ἐπιτηροῦντος πάντοτε τοῦ γυμνασιάρχου.

ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ.

Περὶ διδασκαλίας εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα.

Άρθρ. 7.

Εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα θέλουν ἐν γένει διδάσκεισθαι ἐγκυκλοπαιδικῶς τὰ ἀκόλουθα ἀντικείμενα·

Ἡ ἑλληνικὴ μετὰ παραλληλισμοῦ τῆς παλαιᾶς πρὸς τὴν νέαν.

Κατήχησις καὶ ἱερὰ ἱστορία·

Γεωγραφία καὶ γενικὴ ἱστορία·

Καλλιγραφία·

Ἀριθμητικὴ·

Ἀρχὴ τῆς φυσικῆς, καὶ φυσικῆς ἱστορίας, μουσικὴ καὶ ζωγραφικὴ.

Γαλλικὴ, καὶ ἀρχαὶ τῆς λατινικῆς δι' ὅσους θέλουν μεταβῆναι εἰς γυμνάσια.

Άρθρ. 8.

Εἰς τὰ ἔχοντα τρεῖς τάξεις ἑλληνικὰ σχολεῖα θέλει διαιρεῖσθαι ἡ διδασκαλία ὡς ἀκολούθως·

Εἰς τὴν πρώτην τάξιν θέλει παραδίδεσθαι·

1) Τὸ ἔτυμολογικὸν τῆς ἑλληνικῆς κατὰ τὴν παραδεχθησομένην γραμματικὴν ὡς δὲ κείμενον θέλει χρησιμεύει ὁ πρῶτος τόμος τῆς εἰσαχθησομένης ἐγκυκλοπαιδείας·

2) Ἱερὰ ἱστορία τῆς παλαιᾶς καὶ νέας γραφῆς·

3) Σύντομος γεωγραφία τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ παραδεχθησομένον βιβλίον·

4) Ἀριθμητικὴ, τὰ τέσσαρα πάθη, τὰ κλάσματα, καὶ τὰ δεκαδικὰ μέχρι τῶν μεθόδων, καὶ ἰδίως ἡ πρακτικὴ καὶ ἐκ μνήμης ἀριθμητικὴ·

5) Καλλιγραφία κατὰ πρωτότυπα·

6) Ἀρχαὶ τῆς Γαλλικῆς·

θέλουσιν γίνεσθαι καὶ ἀσκήσεις ἀναγνώσεως καὶ ἀπαγγελίας·.

Εἰς τὴν δευτέραν τάξιν·

1) Ἑλληνικὴ, τεχνολογία, σύνταξις, διάλεκτοι ὡς κείμενον ὁ δεύτερος τόμος τῆς ἐγκυκλοπαιδείας·

2) Κατήχησις·

3) Παλαιὰ ἱστορία, καὶ ἡ τῆς Ἑλλάδος·

4) Γεωγραφία τῆς Εὐρώπης·

5) Ἀριθμητικὴ ἀπὸ τὰς μεθόδους μέχρι τῆς Ἀλγέβρας·

6) Καλλιγραφία·

7) Γαλλικά·

8) Φυσικὴ ἱστορία ἐξακολούθησις μέχρι τέλους.

Εἰς τὴν τρίτην καὶ ἀνωτάτην τάξιν.

1) Ἑλληνικὴ, σύνταξις, καὶ ῥίζαι, καὶ κείμενον τὸ τρίτον μέρος τῆς ἐγκυκλοπαιδείας·

2) Σύνταξις καὶ συνθέσεις εἰς τὴν νέαν ἑλληνικὴν·

3) Ἀρχαὶ ἀνθρωπολογίας καὶ ἠθικῆς.

4) Ἱστορία τῆς Ῥώμης, καὶ τὰ πρόωιστα τῆς μεσαιᾶς καὶ νεωτέρας ἱστορίας·

5) Γεωγραφία (τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ κόσμου)·

6) Ἀρχαὶ τῆς ἀλγέβρας καὶ γεωμετρίας·

7) Ἀρχαὶ τῆς λατινικῆς διὰ τοὺς μεταβησομένους εἰς γυμνάσια.

8) Γαλλικά·

9) Ἀρχαὶ πειραματικῆς φυσικῆς.

Άρθρ. 9.

Εἰς τὰ δύο τάξεις ἔχοντα ἑλληνικὰ σχολεῖα θέλει γίνεσθαι ἡ διδασκαλία κατὰ τὴν ἀκόλουθον τάξιν·

Εἰς τὴν α'. τάξιν θέλει διδάσκεσθαι·

- 1) Ἡ ἑλληνικὴ, ἔτυμολογία, σύνθεσις, καὶ διάλεκτοι κατὰ τὰ δύο πρῶτα μέρη τῆς ἐγκυκλοπαιδείας·
- 2) Ἱερὰ ἱστορία, καὶ μετ' αὐτὴν κατ' ἑλληνισί·
- 3) Σύντομος γεωγραφία, καὶ ἰδίως ἡ τῆς Ἑλλάδος·
- 4) Ἀριθμητικὴ τὰ τέσσαρα πάθη, κλάσματα, καὶ δεκαδικὰ μέχρι τῶν μεθόδων·

5) Καλλιγραφία·

Εἰς τὴν β' τάξιν·

1) Ἡ ἑλληνικὴ, διάλεκτοι, σύνταξις καὶ ῥίμαι κατὰ τὸ τρίτον καὶ τέταρτον μέρος τῆς ἐγκυκλοπαιδείας.

2) Σύνταξις, καὶ σύνθεσις εἰς τὴν νέαν ἑλληνικὴν·

3) Ἀρχαὶ ἀνθρωπολογίας καὶ ἠθικῆς·

4) Παλαιὰ ἱστορία Ἑλλάδος καὶ Ῥώμης καὶ τὰ γενικώτερα ἐκ τῶν τῆς μεσαίας καὶ νέας ἱστορίας μέχρι τέλους·

5) Γεωγραφία Ἑυρώπης καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ κόσμου μερῶν μέχρι τέλους.

6) Ἀριθμητικὴ ἀπὸ τῶν μεθόδων μέχρι τῆς ἀλγέβρας, καὶ ἀρχαὶ αὐτῆς καὶ τῆς γεωμετρίας.

7) Καλλιγραφία.

Θέλουσιν, ἐκτὸς τούτου, διδάσκεσθαι εἰς τὰς δύο ταύτας τάξεις, ὡς εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα, τὰ τρεῖς ἔχοντα τάξεις, ἡ γαλλικὴ, αἱ ἀρχαὶ τῆς φυσικῆς ἱστορίας, καὶ τῆς πειραματικῆς φυσικῆς, καὶ τῆς λατινικῆς γλώσσης.

Άρθρ. 10.

Μὲ τὴν θεωρητικὴν διδασκαλίαν τῆς ἑλληνικῆς θέλει συνδέεσθαι καὶ πρακτικὴ τις, βοηθεῖα βιβλίου ἑλληνικοῦ, πρὸς ἀνάγνωσιν βαθμηδὸν προδεύοντος, ὥστε δι' αὐτῆς νὰ ἀποκτώσιν οἱ μαθηταὶ ὀρθὴν ἔκφρασιν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, τὴν ἐπιδειξιότητα τοῦ διηγέσθαι, ὅσα ἤκουσαν, τοῦ χαριέντως προφέρειν τεμάχια ἐκστηλιζόμενα, καὶ τοῦ συνθέτειν κατ' ἀρχὰς ἀπλᾶς, μετὰ ταῦτα δὲ πολυσυνθέτους καὶ τέλος συνεχεῖς προτάσεις.

Άρθρ. 11.

Ἡ διδασκαλία τῆς ἱστορίας θέλει ἔχει πρῶτιστον σκοπὸν νὰ ἐντυπῶνῃ εἰς τὴν μνήμην τῶν μαθητῶν τὰ κυριώτερα συμβάντα, ὀνόματα καὶ χρονολογίας, περιοριζομένης τῆς διηγήσεως εἰς τὰ ἀναπόφευκτὰ καὶ τὰ τερπνότερα, καὶ ἀποβλεπούσης πάντοτε

τε εἰς τὸ νὰ μορφῶνῃ τὴν εἰς ἐλευθέραν ἔκθεσιν τῶν ιδεῶν τῶν
 ἑξῆς τῶν μαθητῶν· χρεωστοῦν δὲ οἱ διδάσκαλοι νὰ δεικνύουν
 πάντοτε ἐπὶ γεωγραφικῶν χαρτῶν τοὺς τόπους, περὶ ὧν διη-
 γοῦνται, νὰ συνδέωσι δὲ καὶ τὸ μάθημα τῆς γεωγραφίας μετ'
 ἄλλων παντοδαπῶν εἰδησεῶν, καὶ ἰδίως ἐκ τῆς φυσικῆς ἱστορίας.

Ἄρθρ. 12.

Εἰς τὸ μάθημα τῆς καλλιγραφίας θέλει πρὸ πάντων παρα-
 τηρεῖσθαι ἡ καθαρά, ἀκριβῆς καὶ ἐλευθέρη καθ' ὑπαγόρευσιν
 γραφῆ.

Ἄρθρ. 13.

Εἰς τὴν παράδοσιν τῶν ἀνω ἀπαριθμηθέντων ἀντικειμένων
 προσδιορίζονται διὰ μὲν τὰ ἔχοντα τρεῖς τάξεις ἑλληνικὰ σχο-
 λεία 29 ὥραι διδασκαλίας καθ' ἑβδομάδα εἰς τὴν α' τάξιν,
 31 ὥραι εἰς τὴν β', καὶ 32 εἰς τὴν γ', διὰ δὲ τὰ ἔχοντα δύο
 μόνον τάξεις, 30 εἰς τὴν α', καὶ 32 εἰς τὴν β'.

Ἄρθρ. 14.

Καθ' ἑκάστην καθημερινὴν προηγεῖται τῆς διδασκαλίας προ-
 σευχή, συνισταμένη εἰς ὕμνον, ψαλλόμενον, εἴτε ὑφ' ὄλων ὁμοῦ
 τῶν μαθητῶν εἰς μίαν γενικὴν αἴθουσαν, εἴτε ὑφ' ἑκάστης τά-
 ξεως εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῆς αἴθουσαν τῆς παραδόσεως. Τὰς δὲ
 κυριακάς καὶ ἑορτάς χρεωστοῦν οἱ μαθηταὶ νὰ παρευρίσκωνται
 εἰς τὴν θείαν λειτουργίαν εἰς προσδιορισμένην τινὰ ἐκκλησίαν.

Αἱ παραδόσεις ἄρχονται τὸ μὲν βῆρος ἀπὸ 7 πρὸ μεσημ-
 βρίας, καὶ 3 μετὰ μεσημβρίαν, τὸν δὲ χειμῶνα ἀπὸ 8 πρὸ
 μεσημβρίας, καὶ δευτέρας μετὰ μεσημβρίαν· τετράδην καὶ σάβ-
 βατον δὲν ὑπάρχουν μαθήματα μετὰ μεσημβρίαν. Εἰς τὸ διά-
 στημα τῶν ὥρῶν τῆς ἀναπαύσεως καὶ τῶν ἡμερῶν τῆς διακο-
 πῆς, οἱ μαθηταὶ δίδονται ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν διδασκάλων
 εἰς γυμναστικὰς καὶ ἄλλας ἀσκήσεις. Ἐπὶ τούτῳ θέλει παρα-
 σκευάζεσθαι ἀνηκόντως ἐντὸς τοῦ καταστήματος τοῦ σχολείου,
 ἢ καὶ ἀλλαχοῦ τόπος τις.

Μόνον τὸ μάθημα τῆς ἑλληνικῆς δύναται νὰ διαρκῆ 2 ὥρας
 κατὰ συνέχειαν, τὰ δὲ ἄλλα μίαν καὶ μόνην. Τὸ μάθημα τῆς
 Λατινικῆς θέλει γίνεσθαι πάντοτε πρὸ μεσημβρίας κατὰ τὴν
 τελευταίαν ὥραν, διὰ νὰ δύνανται οἱ μὴ ἀκροάμενοι αὐτοῦ ν'
 ἀναχωρῶσιν οἴκαδε.

Ἄρθρ. 15.

Αἱ ἑβδομαδιαῖαι ὥραι θέλουν διαμετρεῖσθαι εἰς τὰς διαφόρους
 τάξεις κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

α) Εἰς τὰ ἑλληνικὰ τρεῖς τάξεις ἔχοντα σχολεία·

Εἰς τὴν πρώτην τάξιν	
Διὰ τὴν ἑλληνικὴν	12 ὥραι.
Διὰ τὴν ἱερὰν ἱστορίαν	2
Γεωγραφίαν	3
Ἀριθμητικὴν	3
Καλλιγραφίαν	2
Φυσικὴν ἱστορίαν	3
Γαλλικὰ	4
	29 ὥραι.

Εἰς τὴν δευτέραν	
Διὰ τὴν ἑλληνικὴν	12 ὥραι.
» Κατήχησιν	2
» Ἱστορίαν	3
» Γεωγραφίαν	2
» Ἀριθμητικὴν	3
» Καλλιγραφίαν	2
» Φυσικὴν ἱστορίαν	3
» Γαλλικὰ	4
	31 ὥραι.

Εἰς τὴν τρίτην τάξιν	
Διὰ τὴν ἑλληνικὴν	12 ὥραι.
» Σύνθεσιν	3
» Ἀρχαί τῆς ἀνθρωπολογίας ἢ ἠθικῆς	2
» Ἱστορίαν	3
» Γεωγραφίαν	2
» Γεωμετρίαν καὶ φυσικὴν	3
» Γαλλικὰ	4
» Λατινικὰ	3
	32 ὥραι.

β') Δι' ἑλληνικὰ δύο τάξεις ἔχοντα σχολεῖα

Εἰς τὴν πρώτην τάξιν	
Διὰ τὴν ἑλληνικὴν	12 ὥραι.
» Ἱερὰν ἱστορίαν καὶ κατήχησιν	4
» Γεωγραφίαν	3
» Ἀριθμητικὴν	3
» Καλλιγραφίαν	2
» Φυσικὴν ἱστορίαν	2
» Γαλλικὰ	4
	30 ὥραι.

Εἰς τὴν δευτέραν τάξιν

Διὰ τὴν ἑλληνικὴν	12 ὥραι.
» Σύνθεσιν	3
» Ἀνθρωπολογίαν ἢ ἠθικὴν	1
» Ἱστορίαν	3
» Γεωγραφίαν	2
» Ἀριθμητικὴν ἀλγεβραν	»
» Γεωμετρίαν καὶ φυσικὴν	4
» Καλλιγραφίαν	1
» Γαλλικά	4
» Λατινικά	2

---

32 ὥραι.

Ἄρθρ. 16.

Ἡ διάρκεια τῶν μαθημάτων εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα εἶναι τριετής. Ἡ εἰς μὲν τὰ σχολεῖα, τὰ ἔχοντα τρεῖς τάξεις μονοετῆς εἰς ἐκάστην τάξιν. Εἰς δὲ τὰ ἔχοντα δύο, ἐνὸς καὶ ἡμίσεως ἔτους εἰς ἐκάστην.

ΤΜΗΜΑ IV.

Περὶ τῆς διαιρέσεως τοῦ σχολιακοῦ ἔτους, παραδοχῆς, προβιασμοῦ, ἐλέγχου τῆς προόδου καὶ ἐξετάσεων τῶν μαθητῶν.

Ἄρθρ. 17.

Τὸ σχολιακὸν ἔτος διὰ τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα ἀρχεται τὴν 3 (15) Σεπτεμβρ. λήγει δὲ ἡ πρώτη αὐτοῦ ἐξαμηνία τὴν 15 (27) Φεβρουαρίου· ἡ δευτέρα ἐξαμηνία ἀρχεται τὴν 1 (13) Μαρτίου, καὶ λήγει τὴν 3 (15) Ἰουλίου.

Ἄρθρ. 18.

Ἐκτὸς τῶν ἄλλων σημειομένων διακοπῶν, θέλουσιν διακόπτεσθαι τὰ μαθήματα μόνως τὰς κυριακάς, καὶ τὰς διὰ διατάγματος ὀρισμένης ἑορτάς.

Ἄρθρ. 19.

Εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα μόνον τοιοῦτοι παῖδες γίνονται δεκτοὶ, ὅσοι κατὰ τυπικὰς ἀποδείξεις τῶν σχολείων, εἰς τὰ ὁποῖα ἐφορίων, ἔχουν τὰς ἀναγκαῖας προκαταρκτικὰς γνώσεις τῶν ὅσα διδάσκονται εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα, καὶ διαγωγὴν ἀμεμπτον.

Ἄρθρ. 20.

Παραδοχὴ μαθητοῦ εἰς ἀνωτέραν παρὰ τὴν πρώτην τάξιν

επιτρέπεται τότε μόνον, όταν οὗτος γνωρίζῃ ἀκριβῶς τὰ εἰς τὰς κατωτέρας τάξεις τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου διδασκόμενα.

Ἄρθρ. 21.

Διὰ τοῦτο προηγεῖται τῆς ἐγγραφῆς ἐξέτασις τοῦ μαθητοῦ ἐνώπιον ὄλων τῶν διδασκάλων τοῦ σχολείου, καὶ κατὰ τὸ ἀποτέλεσμα ταύτης κατατάσσεται ὁ μαθητὴς εἰς τὴν ἀνήκουσαν τάξιν.

Ἄρθρ. 22.

Ὁ σχολάρχης ἐγγράφει τὸν μαθητὴν, ἀφοῦ οὗτος καταθέσῃ τῆς ἐγγραφῆς τὸ δικαίωμα καὶ λαμβάνει παρ' αὐτοῦ τὴν ἐπίσημον ὑπόσχεσιν, ὅτι θέλει ἔχει καλὴν διαγωγὴν, θέλει ὑπακούει εἰς τοὺς ἀνωτέρους του καὶ σπουδάζει μετ' ἐπιμελείας.

Ἄρθρ. 23.

Διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς σειρᾶς καθ' ἣν οἱ μαθηταὶ θέλουν κατατάσσονται ὡς πρὸς τὴν πρόοδον αὐτῶν εἰς ἕκαστον τῶν μαθημάτων, θέλουν χρησιμεύει πρὸ πάντων τὰ ἐγγραφα αὐτῶν γυμνάσματα, ἀλλὰ συγχρόνως ἢ αἱ προφορικαὶ τῶν λύσεις τῶν προτεινομένων προβλημάτων ἢ ἡ ἠθικὴ τῶν διαγωγῆ εἰς τὸ διάστημα τῆς ἐξαμηνίας. Πρὸς τοῦτο ἕκαστος διδάσκαλος θέλει ἐγγράφει ἰδιοχείρως καὶ εὐσυνειδότως εἰς βιβλίον ἀριθμημένον ἢ μονογραμμένον ὑπὸ τοῦ σχολάρχου, τὴν πρόοδον, ἐπιμελείαν καὶ διαγωγὴν τοῦ μαθητοῦ, σημειῶν αὐτὰ ταῦτα καὶ εἰς τὰ ἐγγραφα γυμνάσματα τῶν μαθητῶν ἐπιστρεφόμενα εἰς αὐτοὺς, ἀφοῦ ἐξετασθῶσιν ἀπὸ τὸν διδάσκαλον καὶ χρησιμεύσωσιν ἰδίως εἰς τὴν ἐξέτασιν τὴν διαγραφομένην εἰς τὸ ἄρθρον.

Διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον θέλει γίνεσθαι ἐκάστην ἑκτην ἐβδομάδα ἀνά ἓν ἐγγραφὸν γύμνασμα.

Ἄρθρ. 24.

Τὴν τελευταίαν ἐβδομάδα ἐκάστης ἐξαμηνίας θέλουν γίνεσθαι δημοσίαι ἐξετάσεις πρὸ δὲ τῶν ἐξετάσεων θέλουν ἐπαναλαμβάνεσθαι ὅσον τὸ δυνατόν συντόμως τὰ εἰς τὸ διάστημα τῆς ἐξαμηνίας διδασκόμενα. Ἡ μετὰ τὴν δευτέραν ἐξαμηνίαν ἐξέτασις εἶναι συγχρόνως γενικὴ ἐξέτασις δι' ὄλων τὸ ἔτος.

Αἱ ἐξετάσεις γίνονται ἐνώπιον τοῦ σχολάρχου, τοῦ ἀνήκουτος διδασκάλου καὶ τῶν ἐπὶ τούτῳ προσκεκλημένων μελῶν τῆς ἐφορείας.

Οἱ γονεῖς καὶ ἐπίτροποι τῶν μαθητῶν θέλουν προσκαλεῖσθαι ἐπίσης διὰ δημοσίων δηλοποιήσεων. Ἐπιτρέπεται δὲ καὶ εἰς ἕκαστον ἢ εἰς τὰς ἐξέτασεις εἰσοδος.

Ἄρθρ. 25.

Ἐκαστος μαθητὴς χρεωστὲι νὰ ἐμφανίζεται εἰς τὰς ἐξετάσεις καὶ μόνον δι' ἀσθένειαν ἢ ἄλλην κατεπείγουσαν αἰτίαν δύναται νὰ λείψῃ ἀπὸ αὐτάς.

Οἱ ἀνευ ἀνάγκης ἀπόντες προσκαλοῦνται ἀπὸ τὸν ὑπὲρῆτην τοῦ σχολείου, καὶ μὴ ἐμφανισθέντες ἀποβάλλονται.

Ἄρθρ. 26.

Πρὸς ἀποφυγὴν πάσης μεροληψίας προσδιορίζουν τὰ μέλη τῆς ἐφορείας ἀπὸ τὰ εἰς τὸ διάστημα τοῦ ἔτους παραδοθέντα μαθήματα, τὸ μέρος ἢ τὸ τεμάχιον ἐπὶ τοῦ ὁποίου θέλει γίνεαι ἡ ἐξέτασις.

Ὁ ἐξετασθὴσόμενος προσδιορίζεται διὰ κλήρου· χρεωστὲι δὲ νὰ καθυποβάλῃ καὶ ὅλα τὰ εἰς τὸ διάστημα τοῦ ἔτους ὑπ' αὐτοῦ γραφέντα γυμνάσματα.

Ἄρθρ. 27.

Ὁ προβιβασμὸς εἰς ἀνωτέρας τάξεις προσδιορίζεται κατὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐξετάσεων· ἀπαγορεύεται μετὰ πάσης ἀυστηρότητος ὁ προβιβασμὸς τῶν μὴ ἐχόντων τὴν ἀνήκουσαν ἰκανότητα μαθητῶν, οἵτινες χρεωστοῦν ν' ἀκούσουν ἐκ νέου τὰ μαθήματα τῆς αὐτῆς τάξεως, εἰς ἣν εὐρίσκοντο τὸ προλαθὼν ἔτος. Ὁ δις μίαν τάξιν ἐπαναλαθὼν χωρὶς νὰ κατασταθῇ προβιβασμοῦ ἄξιος, ἀποπέμπεται τοῦ σχολείου.

Ἄρθρ. 28.

Εἰς τὸ τέλος ἐκάστου ἔτους θέλει τυπόμεθα καὶ δημοσιεύεσθαι ἀλφαριθμητικὸς τῶν μαθητῶν κατάλογος, περιέχων, καὶ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν πόλιν τῆς γεννήσεως αὐτῶν καὶ τὸ ἐπιτέθημα τῶν γονέων ἐν γένει, ἢ εἰς ἓνα ἕκαστον κλάδον.

Ἄρθρ. 29.

Μετὰ τὰς ἐξετάσεις τῆς β' ἐξαμηνίας θέλουν διανεμέσθαι εἰς τοὺς ἀριστεύσαντας ἐκάστης τάξεως βραβεῖα διὰ μὲν τὴν γενικὴν πρόδον 2 ἕως 4 κατὰ τὴν πληθύν τῶν μαθητῶν, διὰ δὲ τὴν πρόδον εἰς ἓνα ἕκαστον κλάδον ἀνὰ ἓν.

Τὰ βραβεῖα ταῦτα θέλουν συνίστασθαι εἰς ἀνάλογα βιβλία καλῶς γεγραμμένα, καὶ εἴτε τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν, εἴτε τὴν μέλλουσαν κλίσει τοῦ μαθητοῦ ἀφορῶντα, ἀγοραζόμενα δὲ ἀπὸ τὰ ἔξοδα τοῦ σχολείου.

Ἄρθρ. 30.

Εἰς ἕκαστον μαθητὴν θέλουν δίδεσθαι ἀποδεικτικὰ περὶ προόδου καὶ διαγωγῆς εἰς τὸ διάστημα τοῦ ἔτους, ἔγγραφος δὲ ἐπιπληξίς τότε μόνον, ὅταν ἡ διαγωγή καὶ ἡ ἐπιμέλεια αὐτοῦ

ἦτον ἐπιλήψιμος καὶ οἱ γονεῖς ἢ οἱ συγγενεῖς τῶν μαθητῶν ἐξή-
τησαν ἰδιαιτέρως ἐγγράφους περὶ τούτου πληροφορίας.

Ὁ σχολάρχης φροντίζει περὶ τῆς συντάξεως τῶν τοιούτων
ἐγγράφων κατὰ τὰ σημειωθέντα παρὰ τῶν διδασκάλων εἰς τὸ
διάστημα τοῦ ἔτους εἰς τὰ ἐπὶ τοῦτο κατὰ τὸ ἄρθρ. 23 ὀρι-
σμένα βιβλία, καὶ κατὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δημοσίου ἐξετά-
σεως.

Εἰς τὰ ἀποδεικτικά, τὰ ὅποια θέλουν ἀντιγράφεσθαι καὶ εἰς
βιβλίον ἀριθμούμενον μὲν καὶ μονογραφούμενον ὑπὸ τοῦ διοικη-
τοῦ, μένον δὲ εἰς τὸ κατὰστημα τοῦ σχολείου θέλουν περιέχε-
σθαι ἰδιαιτέρως ἐκτὸς τοῦ ὀνόματος τοῦ τόπου τῆς γεννήσεως
τῶν μαθητῶν, τοῦ ἐπιτηδεύματος τῶν γονέων, ἀκόμη καὶ ση-
μειώσεις τῆς προόδου, τῆς ἐπιμελείας καὶ τῆς διαγωγῆς τῶν
νέων. Τὰ ἀποδεικτικά ταῦτα φέρουν τὴν ὑπογραφήν τοῦ scho-
λάρχου καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ σχολείου. Θέλουν δὲ τυπωθῆ ἢ
λιθογραφηθῆ ὁμοιομόρφως.

Ἄρθρ. 31.

Αἱ περὶ ἐπιμελείας καὶ προόδου σημειώσεις διαίρουσνται εἰς
ἕξ τάξεις.

*Κάλλιστα, καλῶς, σχεδὸν καλῶς, μετρίως, μετριωτάτως
καὶ κακῶς.*

Αἱ περὶ ἐπιμελείας καὶ προόδου σημειώσεις γίνονται δι' ἕκκ-
στον μαθητὴν ἰδιαιτέρως, αἱ δὲ περὶ ἀγωγῆς γενικῶς.

Ἄρθρ. 32.

Κατὰ τὸ τέλος ἑκάστου ἔτους ἕκαστος σχολάρχης χρεωστεῖ
νὰ καθυποβάλλῃ διὰ τοῦ διοικητοῦ εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησια-
στικῶν Γραμματεῖαν, περιεκτικὴν ἔκθεσιν περὶ τοῦ ἀποτελέ-
σματος τῶν ἐξετάσεων, τῆς καταστάσεως τοῦ σχολείου καὶ περὶ
ἑκάστου ἀντικειμένου, τὸ ὅποῖον θεωρεῖ ἄξιον ἀναφορᾶς. Συγ-
χρόνως συνεννοούμενοι ὁ σχολάρχης μετὰ τῶν διδασκάλων τοῦ
συντάττει τὸ πρόγραμμα τῆς ἐπομένης ἐξαμηνίας, τὸ κοινο-
ποιεῖ εἰς τοὺς μαθητὰς συγχρόνως μὲ τὴν κοινοποίησιν τοῦ προ-
βιβασμοῦ των, τὸ στέλλει εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῶν Ἐκκλησια-
στικῶν μετὰ τοῦ καταλόγου τοῦ σχολείου τοῦ διὰ τὸ παρελθόν
ἔτος, καὶ τὸ ἀπαρτίζει εἰς τὴν μαύρην σανίδα τοῦ σχολείου.

ΤΜΗΜΑ V.

Περὶ τῶν διδασκάλων τῶν ἐλληνικῶν σχολείων.

Ἄρθρ. 33.

Οἱ διδάσκαλοι τῶν ἐλληνικῶν σχολείων χρεωστοῦν εἰς τὸ ε-

ἔξῃς νὰ ἔχωσι τελειωμένα τὰ μαθήματα τοῦ γυμνασίου καὶ νὰ ᾔναι γυμνασμένοι πρακτικῶς εἰς τὴν διδασκαλίαν εἴτε εἰς ἑλληνικόν τι σχολεῖον ἢ εἰς ἄλλο ἰδιωτικὸν ὅπου διδάσκονται τὰ αὐτὰ μαθήματα.

Ἄρθρ. 34.

Οἱ υποψήφιοι διδάσκαλοι δύνανται νὰ ἀποδείξουν, ὅτι ἔχουν τὰς ἀπαιτούμενας γνώσεις καὶ δι' ἐξετάσεως γινομένης προφορικῶς καὶ ἐγγράφως ἐνώπιον ἐνὸς γυμνασιάρχου καὶ ὄλων τῶν καθηγητῶν τοῦ γυμνασίου.

Ἄρθρ. 35.

Τὰ κυρίως εἰς τοιαύτας ἐξετάσεις ἀπὸ αὐτοῦ ἀπαιτούμενα εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

α) Νὰ ὀμιλῶσι καὶ νὰ γράφωσι καθαρῶς καὶ ἀκριβῶς τὴν νέαν ἑλληνικὴν, νὰ γνωρίζωσι κατὰ βάθος τὴν γραμματικὴν αὐτῆς, νὰ γνωρίζωσι τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν ὡς διδάσκεται εἰς τὰ γυμνάσια.

β) Νὰ ἔχωσι γνῶσιν τῆς λατινικῆς γραμματικῆς ἐν γένει καὶ ἰδίως τοῦ ἑτυμολογικοῦ αὐτῆς μέρους, νὰ μεταφράζωσιν ὀρθῶς εἰς τὸ λατινικὸν ἑλληνικὸν τι τεμάχιον ὅποια τὰ προβαλλόμενα εἰς τοὺς μαθητὰς τῆς ἀνωτέρας τάξεως τοῦ γυμνασίου τοὺς εἰς τὸ πανεπιστήμιον μεταβαίοντας, νὰ γνωρίζωσι τὴν μετρικὴν, νὰ ἐξηγῶσιν εὐκόλως πῶς μέρος τοῦ Καίσαρος τοῦ Κορνηλίου Νέπωτος, ἢ τῶν μεταμορφώσεων τοῦ Ὀβιδίου.

γ) Νὰ γνωρίζωσιν ἐντελῶς τὴν ἀριθμητικὴν καὶ γεωμετρίαν, καθόσον διδάσκεται εἰς τὰ γυμνάσια, τὴν γεωγραφίαν καὶ ἰδίως τὴν τῆς Ἑλλάδος καὶ Εὐρώπης, τὴν ἰσράν ἱστορίαν, ἢ τὴν κατήχησιν, τὴν παλαιὰν καὶ νέαν ἱστορίαν, καὶ ἰδίως τὴν τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ῥώμης καὶ τὴν Εὐρωπαϊκὴν, τὰ γενικώτερα καὶ σπουδαιότερα τῆς φυσικῆς ἱστορίας, τῆς φυσικῆς, τῆς ἀνθρωπολογίας καὶ ἠθικῆς, τὴν γαλλικὴν, προσέτι δὲ τὴν μουσικὴν καὶ ζωγραφικὴν.

Ἄρθρ. 36.

Περὶ τῶν ἐξετάσεων τούτων θέλει συντάττεσθαι πρωτόκολλον, περιέχον τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν καὶ ὅσον τὸ δυνατόν ἐντελῆ ἔχθεισιν τῆς ικανότητος τοῦ ἐξετασθέντος καὶ ὑπογραφόμενον ὑφ' ὄλων τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς. Τὸ πρωτόκολλον τοῦτο θέλει καθορθῶς ἀλλεσθαι μετὰ ταῦτα εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμ. ἢ τις κατ' αὐτὸ θέλει ἐπιτρέπει εἰς τὸν υποψήφιον ν' ἀσκήσῃται, ἢ μὴ εἰς τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα.

Άρθρ. 37.

Τὸν μεταξὺ τῆς ἐξετάσεως ταύτης καὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ καιρὸν θέλει δαπανᾶ ἐπίσης ὁ ὑποψήφιος εἰς διδασκαλικὴν ἀσκησιν, εἴτε ὡς βοηθὸς εἰς ἑλληνικὸν τι σχολεῖον, ἢ ὡς ἰδιωτικὸς διδάσκαλος. Εἰς τὸ διάστημα τοῦτο μέχρι τοῦ διορισμοῦ τοῦ χρεωστῆ γὰ ἐμφανίσει κατ' ἔτος εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. Γραμματεῖαν τακτικὸν ἀποδεικτικὸν τῆς ἐνασχολήσεώς του.

Άρθρ. 38.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ καιροῦ τῆς πρακτικῆς εἰς τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα ἀσκήσεως θέλουσιν γίνεσθαι ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἐξεταστικῶν ἐπιτροπῶν πρακτικαὶ ἐξετάσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἰδίως θέλουσιν προτιθεσθαι καὶ λύεσθαι ἐγγράφως προτάσεις περὶ μεθόδων γενικῶς, καὶ ἰδιαίτερος περὶ ἀντικειμένων τινῶν τῆς διδασκαλίας· προσέτι θέλει δίδει ὁ ὑποψήφιος δείγματα τῆς ἰκανότητός του, διευθύνων αὐτὸς τὴν σχολὴν, καὶ διορθῶν γυμνάσματα τῶν μαθητῶν.

Καὶ περὶ τῆς ἐξετάσεως ταύτης θέλει συντάττεσθαι, ὡς ἀνωτέρω, πρωτόκολλον, καὶ πέμπεσθαι εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

Άρθρ. 39.

Ὁ διορισμὸς τῶν διδασκάλων εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα γίνεται ἀπὸ τὴν Γραμματεῖαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ἀφοῦ λάβῃ τὴν ἡμετέραν ἔγκρισιν, ἀλλ' οὐδεὶς ὑποψήφιος προτείνεται, ὅταν ὑπάρχουν ἀμφιβολίαι περὶ τῶν ἡθῶν καὶ τῆς θρησκευτικότητος αὐτοῦ.

Άρθρ. 40.

Οἱ ἔχοντες τὴν ἀνήκουσαν ὡς καθηγηταὶ γυμνασίου ἰκανότητα δύνανται, ὡσάντις ζητήσωσι, νὰ λάβουν θέσιν διδασκάλου ἑλληνικοῦ σχολείου.

Άρθρ. 41.

Ὁ μισθὸς τῶν διδασκάλων τῶν ἑλληνικῶν σχολείων εἶναι,
 Διὰ τὴν α'. τάξιν 120 δραχμὰς κατὰ μῆνα·
 Διὰ τὴν β'. τάξιν 150 δραχμὰς κατὰ μῆνα·
 Διὰ τὴν γ'. τάξιν 180 δραχμὰς κατὰ μῆνα·
 Ἀλλὰ ἀπὸ πενταετίας εἰς πενταετίαν αὐξάνει κατὰ τὸ πέμπτον χωρὶς νὰ δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰς 250 δραχμὰς.

Οἱ ἤδη ἀνωτέρους μισθοὺς ἔχοντες, ἐξακολουθοῦν λαμβάνοντες αὐτοὺς ἀμειώτους.

ΤΜΗΜΑ VI.

Περὶ ἐφορειῶν καὶ τοπικῆς πειθαρχίας τῶν ἐλληνικῶν
σχολείων

Ἄρθρ. 42.

Εἰς ἕκαστον μέρος, ὅπου ὑπάρχει ἐλληνικὸν σχολεῖον θέλει συστήθῃ ἐφορεία, ὑποκειμένη ἀμέσως εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. Γραμματεῖαν.

Ἄρθρ. 43.

Ἡ ἐφορεία θέλει συνίστασθαι ἀπὸ τὸν διοικητὴν ὡς πρόεδρον ἓνα πεπαιδευμένον κληρικόν, ἢ ἓνα ὑπάλληλον τοῦ τόπου ἐκείνου, τὸν δήμαρχον, καὶ δύο ἀπὸ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον διοριστέους δημότας.

Εἰς μέρη ὅπου διοικήσεις δὲν ὑπάρχει, ἡ προεδρία ἀνατίθεται εἰς τὸν δήμαρχον.

Ἄρθρ. 44.

Οἱ ἐν ἐνεργείᾳ διδάσκαλοι τοῦ ἐλληνικοῦ σχολείου δὲν δύνανται νὰ ἦναι καὶ μέλη τῆς ἐφορείας.

Ἄρθρ. 45.

Τὰ μέλη τῆς ἐφορείας θέλουν παρευρίσκεισθαι εἰς τὰς γενομένας ἐπισκέψεις τῶν σχολείων καὶ εἰς τὰς ἐξετάσεις κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν διάρκειαν.

Ἄρθρ. 46.

Ἡ ἐφορεία συνέρχεται κατὰ τριμηνίαν κατὰ πρόσκλησιν τοῦ προέδρου τῆς εἰς τακτικὰς συνεδριάσεις, καὶ συσκέπτεται περὶ συντηρήσεως καὶ βελτιώσεως τοῦ ὑπ' αὐτὴν εὐρισκομένου σχολείου.

Ἄρθρ. 47.

Εἰς ἕκαστην συνεδρίασιν πρέπει νὰ παρευρίσκωνται τοὐλάχιστον τὰ δύο τρίτα τῶν μελῶν· ἔλλειψει τοῦ προέδρου, προεδρεύει ὁ κατὰ σειράν πλησιέστερος μετ' αὐτόν. Ἐκτὸς τῶν τακτικῶν συνεδριάσεων, θέλει συνέρχεσθαι ἡ ἐφορεία, ὡσάκις ἀντικείμενον, ἀφορῶν τὸ σχολεῖον, ἀπαιτῆ ταχεῖαν ἀπόφασιν. Ταυτὴν συνεδρίασιν δύνανται νὰ συγκαλέσῃ ἕκαστος μέλος, ἀλλ' ὁ πρόεδρος τὴν προσδιορίζει.

Ἄρθρ. 48.

Ὁσάκις ὁ σχολάρχης εἰς δυσχερεῖς περιπτώσεις πειθαρχίας διατάζει νὰ ἐνεργήσῃ μόνος του, ἡ ἐφορεία ὑποχρεοῦται ἐπίσης νὰ συνέρχεται κατὰ πρόσκλησιν αὐτοῦ, καὶ ν' ἀποφασίζῃ περὶ τῆς ὑποθέσεως κοινῶς μεθ' ὅλων τῶν διδασκάλων, ὁμοίως καὶ

εἰς τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς δὲν δύναται διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ βαρύντητος νὰ διατηρήσῃ τὴν τάξιν εἰς ὃ σχολεῖον. θέλει ἀποτείνεσθαι ἀπέσπαστος πρὸς τὴν ἐφορεία, ἣτις χρεωστεῖ νὰ λαμβάνῃ τὰ ἀνήκοντα μέτρα πρὸς ἰποκατάστασιν τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς ὑποταγῆς ἀπὸ μέρους τῶν μαθητῶν.

Ἄρθρ. 49.

Μετὰ τὸ τέλος τῶν ἐξετάσεων τοῦ σχολείου, χρεωστεῖ ἡ ἐφορεία νὰ διευθύνῃ ἀναφορὰν πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματειῶν, πεμπουμένην μὲν παρὰ τοῦ διοικητοῦ μετ' ἐκείνης τοῦ σχολάρχου (ἄρθρ. 32).

Πραγματευομένην δὲ,

α) Περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ σχολείου, τῆς προσδεύσεως, ἡ τῶν ἐλλείψεων αὐτοῦ, ὡς καὶ περὶ τῶν περιστάσεων, ὅσαι εἶναι ἀξίαι τῆς παρατηρήσεως τῆς Κυβερνήσεως.

β) Περὶ πτωχῶν καὶ ἐπιμελῶν μαθητῶν, τοὺς ὁποίους νομίζει ἡ ἐφορεία ἀξίους νὰ λαμβάνωσιν ἡ ἰποτροφίας μισθὸν ἢ διδακτικά βιβλία ἀνεξόδως παρὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρ. 50.

Καθῆκον τῆς ἐφορείας εἶναι νὰ ἐπαγρυπνῇ ὥστε οἱ διδασκάλοι νὰ ἐκτελοῦν τὰ χρεῖα τῶν ἡ τὰς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως ἰδίως καθόσον ἀρρῶσι τὴν τάξιν τῶν ἀντικειμένων τῆς διδασκαλίας, τὰ περὶ δικαιοσύνης ἡ ἐρετῶν καὶ τὰ περὶ τῶν εἰσαχθέντων διδακτικῶν βιβλίων, προσεῖτι δὲ νὰ ὑποστηρίξῃ καὶ τὴν ἀπὸ μέρους τῶν πολιτῶν πρὸς τοὺς διδασκάλους χρεωστουμένην ὑπόληψιν.

Ἄρθρ. 51.

Ἡ ἐφορεία ἐξετάζει καὶ ἀποφασίζει περὶ τῶν διεξόδων μεταξὺ τοῦ σχολάρχου, ἡ τῶν διδασκάλων, καθόσον αὗται ἀφορῶσι τοῦ σχολείου τὴν μέθοδον, τὴν τάξιν, τὰ ἀντικείμενα τῆς διδασκαλίας κτλ. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ πειράματα τῶν γυνέων, ἡ τῶν ἐπιτρόπων κατὰ τῶν διδασκάλων καὶ τ' ἀνάπαλιν, καθόσον αὗτὰ ἀφορῶσι τοὺς μαθητὰς καὶ τὰ ἀντικείμενα τοῦ σχολείου· συμβολεῖ τοὺς γονεῖς ἡ ἐπιτρόπους, ὅσοι παραμελοῦν τὴν ἐκπαίδευσιν, καὶ λοιπὴν προμήθειαν τῶν εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα φοιτῶντων παιδῶν, καὶ ἐπιτοποιομένων των.

Ἄρθρ. 52.

Ὅτανίς πρόκειται περὶ διορισμοῦ διδασκάλου, ἀποσκευῆς, οἰκοδομήματος, ἀγορᾶς βιβλίων ἡ ἄλλων ἀντικειμένων, ἡ ἐφορεία διεθνυει, ὅπου ἀνήκει τὴν περὶ τούτου πρόστασιν, θεωρεῖ δὲ καὶ

μετὰ τοῦ σχολάρχου τὰ ἀποδεικτικά τῶν πληρωμῶν κατὰ τὸν ἀνήκοντα τρόπον περὶ τῆς ἐξοφλήσεώς των.

Ἄρθρ. 53.

Ἐκαστος διδάσκαλος εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν πειθαρχίαν, ἢ εὐταξίαν τῆς τάξεώς του, καὶ χρεωστεῖ νὰ ἐπαγρυπνῇ εἰς τὴν ἐπιμέλειαν καὶ διαγωγῆν τῶν μαθητῶν· ἔχει ἐπομένως τὸ δικαίωμα νὰ διανέμῃ καταλλήλους ἀμοιβάς, νὰ δίδῃ πατρικὴς συμβουλίας, καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ ποινὰς διὰ κρατήσεως ἐντὸς τοῦ σχολείου εἰς ὠρισμένον τινα καιρὸν, ἢ καὶ ὀλοκλήρους ἡμέρας, νὰ δίδῃ εἰδῆσιν εἰς τοὺς γονεῖς ἢ ἐπιτρόπους περὶ τῶν πταισμάτων τῶν μαθητῶν καὶ νὰ ζητῇ ἀπὸ αὐτοῦς πληροφορίας περὶ τῆς διαγωγῆς των.

Ἄρθρ. 54.

Ἐκαστος διδάσκαλος χρεωστεῖ νὰ κρατῇ τὸ εἰς τὸ ἄρθρ. 23 ῤηθὲν βιβλίον.

Ἄρθρ. 55.

Ἀποβολὴ ἀπὸ ἐλληνικὸν σχολεῖον δι' ἐπανελημμένης ἀποδείξεως παρακοῆς, κακῆς διαγωγῆς καὶ ἀμελείας, δύναται νὰ γίνῃ μὲ μόνην τὴν συγκατάθεσιν τοῦ σχολάρχου. Διὰ τῆς ἀποβολῆς ταύτης ἀπομακρύνεται ὁ μαθητὴς τοῦ διδακτικοῦ καταστήματος, χωρὶς ν' ἀπολάβῃ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ γίνῃ δεκτὸς εἰς ἕτερον πρὸς δοκιμασίαν, ἐπιβλεπόμενος αὐστηρῶς τοῦλάχιστον εἰς διάστημα μιᾶς ἐξαμηνίας.

Ἀποκλεισμὸς ἀπὸ ὅλα τὰ ἐλληνικὰ σχολεῖα δύναται νὰ ἐπιβληθῇ διὰ βαρύτερα ἐγκλήματα· καὶ εἰς ἀποβολὴν ἀπὸ βασιλικὸν σχολεῖον κατ' ἀπόφασιν ὄλων τῶν διδασκάλων καὶ τῆς ἐφορείας ὁμοῦ.

Ἄρθρ. 56.

Εἰς περίπτωσιν ἀποβολῆς οἱ γονεῖς ἢ ἐπίτροποι ἔχουν τὸ δικαίωμα ν' ἀποτεινόνταν εἰς τὴν ἐφορείαν ζητοῦντες ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως, ὡσάκις νομίζουσι ὅτι ἔγεινεν ἀδικία εἰς τὸν ἀποβληθέντα.

Κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἐπιτρέπεται ἔκκλησις εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ἐκεῖθεν δὲ οὐδεμία.

Ἄρθρ. 57.

Ὁ σχολάρχης ὡς ἔχων τὴν γενικὴν ἐπιτήρησιν ἐπὶ τοῦ καταστήματος θέλει ἐπιβλέπει ὥστε ἡ διδασκαλία καὶ ἡ ἐσωτερικὴ τάξις νὰ ἐνεργῶνται καταλλήλως, ἢ ὁμοιομόρφως, διὰ τοῦτο πρὸ πάντων θέλει φροντίζει ὥστε ἐκάστη ὥρα νὰ ἀφιερῶνται ἐγγεγώς εἰς τὸν σκοπὸν δι' ὃν εἶναι προσδωρισμέ-

νη ἢ παράδοσις ἐκάστου μαθήματος, νὰ διαρκῆ ὅσον εἶναι διατεταγμένον ἐντὸς τοῦ σχολείου καὶ διατηρῆται ἡ ἡσυχία, κἀνεὶς διδάσκαλος νὰ μὴ λείπῃ τῶν χρεῶν τοῦ ἀνευ κατεπειγούσης ἀνάγκης, κἀμμία διακοπὴ τῶν μαθημάτων νὰ μὴ γίνεταί, ἐκτὸς τῶν διατεταγμένων ἐορτῶν ἢ διακοπῶν, αἱ ἀπὸ τὸ σχολεῖον ἐλλείψεις νὰ ἴναι σπάνιαι, τὰ ἔγγραφα γυμνάσματα νὰ διορθώνωνται ἀκριβῶς, ἢ αἱ σημειώσεις νὰ γίνωνται εὐσυνειδότης.

Ἄρθρ. 58.

Ὁμοίως ἀνήκει εἰς τὸν σχολάρχην ἡ ἀνωτάτη ἐπιτήρησις ἐπὶ τῆς διαγωγῆς τῶν μαθητῶν ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τοῦ σχολείου. Ὁ αὐτὸς χρεωστεῖ νὰ ἐπαγρυπνῆ ἀμέσως μετ' αὐστηρότητος ἐπὶ τῶν μὴ ἐντοπίων μαθητῶν ὅσῳ οἱ γονεῖς ἢ οἱ ἐπίτροποι δὲν ἔλαβον ἰδιαιτέραν περὶ αὐτῶν φροντίδα.

Ἄρθρ. 59.

Ἄπαξ τοῦ μηνὸς συγκαλεῖ ὁ σχολάρχης τοὺς συνδιδασκάλους τοῦ εἰς σύσκεψιν περὶ τῆς συντηρήσεως ἢ βελτιώσεως τοῦ σχολείου, τὸ περὶ αὐτῆς πρωτόκολλον ὑπογράφεται ἀπὸ ὅλους τοὺς παρόντας διδασκάλους ἢ προτίθεται εἰς τὰ ἔγγραφα τοῦ σχολείου.

ΤΜΗΜΑ VII.

Περὶ τῶν ἐπισκέψεων τοῦ σχολείου.

Ἄρθρ. 60.

Διὰ νὰ πληροφορῆται ἡ Κυβέρνησις περὶ τῆς ἀκριβοῦς τηρήσεως τοῦ διδαντικοῦ σχεδίου τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς πειθαρχίας εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα, θέλουσιν γίνεσθαι κατ' ἔτος ἐπισκέψεις αὐτῶν καθ' ὅλους τοὺς Νομοὺς, συμπιπτούσας καθ' ὅσον τὸ δυνατόν μετὰ τὰς ἐξετάσεις εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους.

Αἱ ἐπισκέψεις αὗται ἀνατίθενται εἰς τοὺς γυμνασιάρχας τῶν πλησιέστερον εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα κειμένων γυμνασίων, λαμβάνοντες περιοδείας ἀποζημιώσιν.

Ἄλλ' ἂν τὸ ἑλληνικὸν σχολεῖον εἶναι συνδεδεμένον μετὰ γυμνάσιον ὁ στελλόμενος διὰ νὰ ἐπισκεφθῆ τοῦτο, ἐπισκέπτεται καὶ ἐκεῖνο συγχρόνως.

Ἄρθρ. 61.

Ἄμα φθάσῃ εἰς τὸν τόπον τοῦ ἑλλην. σχολείου ὁ ἐπισκεπτόμενος χρεωστεῖ νὰ συνειροῖται ἀμέσως μετὰ τοῦ σχολάρχου ἢ τῆς ἐφορείας, καὶ νὰ ἐρωτᾷ αὐτοὺς, περὶ τῆς προόδου καὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ σχολείου. Μετὰ ταῦτα θέλει ἐπισκέπτεσθαι ἐκάστην τάξιν τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, συνδεδεμένος ἀπὸ τὸν

σχολάσειν καὶ τὰ μέλη τῆς ἐφορείας, θέλει πληροφορεῖσθαι ἀκριβῶς, περὶ τῶν μεθόδων τῆς παραδόσεως, θέλει δίδει εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοὺς ἔγγραφα προβλήματα, θέλει θεωρεῖ τὰς ἐπ' αὐτῶν ἐργασίας των καὶ διανέμει κατὰ τὸ δοκοῦν ἔπαινον ἢ ψῆγον εἰς ἕκαστον.

Ἄρθρ. 62.

Ἐν τέλει θέλει συνδιαλέγεσθαι μεθ' ὄλων τῶν διδασκάλων καὶ τῆς ἐφορείας, περὶ τῶν γενομένων παρ' αὐτοῦ παρατηρήσεων, τὰς ὁποίας δι' ἀνυφορᾶς θέλει καθυποβάλλει εἰς τὴν ἐπὶ τῶν ἑκκλησιῶν Γραμματείαν.

Ἄρθρ. 63.

Ἡ διοίκησις θέλει ἐπίσης ἀσκεῖ τὴν νομίμως εἰς αὐτὴν ἀνήκουσαν ἀνωτάτην ἐπιτήρησιν ἐπὶ τῶν ἐλληνικῶν σχολείων.

Β' Περὶ τῶν Γυμνασίων.

ΤΜΗΜΑ VIII.

Γενικὸς ὁρισμὸς.

Ἄρθρ. 64.

Σκοπὸς τοῦ γυμνασίου εἶναι ἡ περαιτέρω ἀνάπτυξις τῆς εἰς τὰ ἐλληνικὰ σχολεῖα προκαταρκτικῆς ἐκπαιδεύσεως καθ' ὄλους τοὺς κλάδους, καὶ κυρίως ἡ προπαρασκευὴ τῶν μαθητῶν ὅσοι μέλλουσι νὰ σπουδάσωσι ἀνωτέρας ἐπιστήμας εἰς τὸ πανεπιστήμιον.

Ἄρθρ. 65.

Τὸ γυμνάσιον πλῆρες ὄν σύγκειται ἀπὸ 4 τάξεις, ὥστε ἡ εἰς τὸ πανεπιστήμιον μετάβασις ἀπὸ τὴν τετάρτην μόνον τάξιν δύναται νὰ γίνῃ.

Ἄρθρ. 66.

Ὅσαι πόλεις ἔχουσι πλῆρες ἐλληνικὸν σχολεῖον δὲν δύνανται δὲ ἐξ ἰδίων καὶ συστήσωσι καὶ πλῆρες γυμνάσιον, δύνανται νὰ συστήσωσι μίαν ἢ καὶ 3 γυμνασίου τάξεις, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ χρεωστοῦν τότε νὰ διατρέξωσι τὴν ἀνωτάτην ἢ τετάρτην τάξιν εἰς πᾶν τὸ γυμνάσιον διὰ νὰ μεταβῶσι εἰς τὸ πανεπιστήμιον. Εἰς ἕκαστον γυμνάσιον θέλουσι διορίζεσθαι πέντε καθηγηταί, δηλ. εἰς διὰ τὴν μαθηματικὴν εἰς ὅλας τὰς τάξεις καὶ τέσσαρες διὰ τὰ λοιπὰ μαθήματα, οὕτως, ὥστε εἰς δύο νὰ ἦναι ἀνατεθειμένη ἡ διδασκαλία τῶν κλασικῶν γλωσσῶν καὶ τῆς φιλολογίας αὐτῶν, εἰς ἓνα ἢ γαλλικὴ, ἢ ἱστορία καὶ γεωγραφία, καὶ εἰς ἕτερον ἢ τῆς φυσικῆς ἱστορίας, φυσικῆς, χημείας, ἀνθρωπολογίας καὶ φιλοσοφίας προαδιορίζοντων ὅμως πάντοτε

πικριότερον τὰ πρὸς τῆς τοιαύτης διαιρέσεως τῶν ἐγκρίσεων τῆς Γραμμ. τῶν Ἐκκλησι. ἐκάστοτε ἐκδοτέων προγραμμάτων τῶν μαθημάτων.

Ἄρθρ. 67.

Ὁ καθηγητὴς τῆς ἀνωτέρας τάξεως εἶναι συγχρόνως καὶ διευθυντὴς τοῦ γυμνασίου εἴτε εἶναι, εἴτε δὲν εἶναι πλήρες τὸ γυμνάσιον.

Ὁ διευθυντὴς τοῦ γυμνασίου φέρει τὸν τίτλον γυμνασιάρχης, καὶ ὡς τοιοῦτος ὑπόκειται εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματειῶν εἰς ὅσα δὲν ὑπάγονται εἰς τὰ καθήκοντα τῆς ἐφορείας.

Ἄρθρ. 68.

Ὅσας δὲ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν εἶναι ὑπερμέτρως μέγας θέλου σχηματίζεσθαι τμήματα ἐντὸς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς τάξεως καὶ ἀνατίθεται εἰς διαφόρους διδασκάλους. Ὅπου δὲ ἡ πλειθὺς αὕτη τῶν μαθητῶν εἶναι ἡ αὐτὴ εἰς ὅλας τὰς τάξεις ἐκεῖ θέλου σχηματίζεσθαι 2 ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξάρτητα γυμνάσια.

ΤΜΗΜΑ ΙΧ.

Περὶ τῆς διδασκαλίας εἰς τὰ Γυμνάσια.

Ἄρθρ. 69.

Ἡ ἐν τοῖς γυμνασίοις διδασκαλία πρέπει πρὸ πάντων νὰ ἀφορᾷ εἰς τὸ νὰ ἀναπτύσῃ ἀνηκόντως τὰς εἰς τὸ ἑλληνικὸν σχολεῖον προκτιθείσας γνώσεις καὶ εἰς τὸ νὰ τελειοποιῇ τὰς ἀπαιτούμενας προπαρασκευαστικὰς μεταξὺ τῶν ὁποίων, ὡς μία τῶν πρωτίστων πρέπει νὰ θεωρῆται ἡ τῆς ἀρχαίας κλασικῆς φιλολογίας.

Ἄρθρ. 70.

Ὡς πρὸς τὰς ἀρχαίας κλασικὰς γλώσσας θέλου ἐπαναλαμβάνεσθαι συντόμως τὰ εἰς τὸ ἑλληνικὸν σχολεῖον διδασκόμενα καὶ θέλει ἐξακολουθεῖσθαι ἡ ἐκμάθησις αὐτῶν ἐντελῶς κατὰ γραμματικὴν καὶ σύνταξιν, θέλου ἀναγινώσκεσθαι συγγραφεῖς καὶ ποιηταὶ καὶ θέλου συνάττεσθαι γραπτὰ γυμνάσματα, ἰδίως δὲ ἡ ἑλληνικὴ θέλει παραδίδεσθαι κατὰ τοὺς κανόνας τῆς κριτικῆς καὶ κατ' ἀντιπαράθεσιν τῆς παλαιᾶς πρὸς τὴν νέαν καὶ ἑλλήνων συγγραφέων πρὸς Ῥωμαίους, γραφομένων καὶ γυμνασμάτων εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν καὶ Λατινικὴν ἰδιαιτέρα φροντίς θέλει καταβάλλεσθαι περὶ τῆς μορφώσεως τοῦ γραφικοῦ ὕφους, τὸ ὅποιον ἀνάγκη πᾶσα νὰ τελειοποιηθῇ μέχρι τινὸς εἰς τὰ διάφορα εἶδη τοῦ λόγου.

Πρὸς τοῦτο οἱ μαθηταὶ τῆς ἀ. τάξεως τοῦ γυμνασίου θέλου

λαμβάνει εἰσαγωγὴν εἰς τὸ γράφειν σύντομα περὶ γυμνάσια, εἰς δὲ τὴν β'. τάξιν θέλουν ἀρχίζει θεωρίαν τῶν περὶ τοῦ λόγου τεχνῶν, στηριζομένων εἰς δείγματα ἀρχαίων Συγγραφέων ἐξ αὐτῶν κυρίως ἐξηγημένην καὶ περιοριζομένην διὰ τὴν τάξιν ταύτην μέχρι τῆς Ποιητικῆς, ἐξαιρέσει τῆς γραμματουργίας. Ἡ τελευταία αὕτη θέλει διδάσκεσθαι εἰς τὴν γ'. τάξιν μεθ' ἣν θέλει ἀρχεσθαι ἡ Ῥητορική· αὕτη δὲ θέλει ἀποπερατοῦσθαι εἰς τὴν δ'. καὶ ἀνωτάτην τάξιν, συνδεομένη καὶ μὲ προφορικὰς ἀσκήσεις δι' ἃς προσδιορίζονται 2 ὥραι καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκτὸς τῶν ἀρχαίων κλασικῶν πρωτοτύπων θέλει λαμβάνεσθαι ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ νέα Εὐρωπαϊκὴ Φιλολογία, προσδουούσης ὅμως πάντοτε τῆς θεωρητικῆς διδασκαλίας ἐκ παραλλήλου μὲ τὴν πρακτικὴν.

Ἄρθρ. 71.

Εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀρχαίων κλασικῶν θέλει λαμβάνεσθαι ὑπ' ὄψιν ἡ νεανικὴ τῶν μαθητῶν ἡλικία, καὶ θέλουν ἐξηγεῖσθαι οὗτοι κατὰ φυσικὴν τάξιν ἀλληλοδιαδόχως· ἐν γένει θέλουν παραδίδεσθαι πρῶτον οἱ ἱστορικοὶ, μετ' αὐτοὺς οἱ ῥήτορες· καὶ φιλόσοφοι, καὶ εἰς τοὺς ποιητὰς πρῶτον οἱ Ἕπικοι καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ Δυρικοὶ, καὶ Δραματικοί.

Ἄρθρ. 72.

Οἱ μαθηταὶ θέλουν ἐνασχολεῖσθαι μὲ τὴν ἐξήγησιν ἐνὸς ἐκάστου τεμαχίου τοσοῦτον μόνον καθ' ὅσον ἡ λύσις τῶν δυσκολιῶν ἀπαιτεῖ, τοῦτο διότι ὁ κυριώτερος σκοπὸς τῆς διδασκαλίας εἰς τὰ γυμνάσια εἶναι νὰ δώσῃ εἰς τοὺς μαθητὰς ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν κλασικῶν Συγγραφέων καὶ νὰ μορφώσῃ καὶ ἐνισχύσῃ τὴν περὶ τοῦ ἀληθοῦς τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ καλοῦ αἴσθησιν αὐτῶν.

Μεγίστη προσοχὴ θέλει γίνεσθαι ἐπομένως εἰς τὴν σειρὰν καὶ τὸν σύνδεσμον τῶν ἰδεῶν, εἰς τὴν ἐκλογὴν καὶ τὴν θέσιν τῶν λέξεων καὶ θέλουν ἀσκεῖσθαι οἱ μαθηταὶ ἰδίως ὑποχρεούμενοι νὰ μεταχειρίζονται εἰς τὰς μεταφράσεις φράσιν καθαρῶς Ἑλληνικὴν.

Ἄρθρ. 73.

Ἐγκυκλοπαιδεῖα καὶ Ἀνθολογίαι δὲν θέλουν εἶναι ἐν χρήτει εἰς τὰ γυμνάσια, καὶ θέλουν παραδίδεσθαι εἰς αὐτὰ ὁλόκληρα Συγγράμματα, παραλειπομένων ὅμως τῶν μερῶν ὅσα δὲν εἶναι ἀρμόδια διὰ τὴν ἡλικίαν τῶν μαθητῶν· δὲν ἐπιτρέπεται δὲ νὰ παραδίδωνται εἰς τὴν αὐτὴν τάξιν συγχρόνως πλείοτεροι 2

Ἑλλήνων ἢ 2 Ῥωμαίων συγγραφέων, ἢ νὰ ἀλλάζωνται οἱ συγ^γ γραφεῖς εἰς τὸ διάστημα τῆς ἑξαμηνίας.

Κατὰ τὰς βάσεις ταύτας προσδιορίζονται οἱ ἀνατιθέμενοι εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν διδασκάλων ἐξῆς συγγραφεῖς

α.) Εἰς τὴν πρώτην τάξιν

1. Διὰ τὴν Ἑλληνικὴν.

Ξενοφῶντος Κύρου ἀνάβασις, καὶ Ἑλληνικά· Πλουτάρχου παράλληλα, Αἰλιανὸς, Ὁμήρου Ὀδύσσεια.

2. Διὰ τὴν Λατινικὴν.

Ἰούλιος Καῖσαρ, Ἰουστῖνος, ἐκλογὴ εὐλήπτων Κικερωνιακῶν ἐπιστολῶν.

Τὰ βιβλία αὐτοῦ περὶ φιλίας καὶ περὶ γήρατος. Αἱ μεταμορφώσεις τοῦ Ὀβιδίου καὶ ἐκλογαὶ ἐκ τῆς Αἰνειάδος τοῦ Βιργιλίου.

β'.) Εἰς τὴν β'. τάξιν.

1) Διὰ τὴν Ἑλληνικὴν.

Ὁμήρου Ἰλιάς καὶ Ὀδύσσεια, Ἡρόδοτος, Ξενοφῶντος Κύρου Παιδεία, Ἰσοκράτης καὶ Γνωμικοὶ ποιηταί.

2) Διὰ τὴν Λατινικὴν.

Λβίος, Σαλοῦστιος, Κικέρωνος ἐπιστολαί, Ὀβιδίος, Αἰνειὰς καὶ Βουκολικά τοῦ Βιργιλίου, καὶ εὐληπτοὶ ᾠδαὶ τοῦ Ὀρατίου.

Εἰς τὴν γ'. τάξιν

1) Διὰ τὴν Ἑλληνικὴν.

Οἱ Ὀλυμπιακοὶ καὶ Φιλιππικοὶ τοῦ Δημοσθένους, φιλοσοφικοὶ λόγοι τοῦ Ξενοφῶντος, Ἡσίοδος, Ὀμηρικοὶ ὕμνοι καὶ τὰ εὐληπτότερα τοῦ Εὐριπίδου,

Διὰ τὴν Λατινικὴν.

Οἱ βραχύτεροι λόγοι τοῦ Κικέρωνος, τὰ βιβλία αὐτοῦ de oratore καὶ de clavis oratoribus, τὸ 10 βιβλίον τοῦ Κυϊντιλιανοῦ τοῦ Τακίτου Agricola καὶ Germania, τοῦ Ὀρατίου ᾠδαὶ καὶ ἡ πρὸς Πίσωνα ἐπιστολὴ καὶ Βιργιλίου τὰ Γεωργικά.

Εἰς τὴν δ'. τάξιν.

Διὰ τὴν Ἑλληνικὴν.

Πλάτωνος ἀπολογία, Κρίτων, Μενέξενος, Δάχης, Χαρείδης, Φαίδων καὶ Γοργίας, Εὐριπίδης, Σοφοκλῆς Αἰσχύλος καὶ Πίνδαρος.

Διὰ τὴν Λατινικὴν.

Τοῦ Κικέρωνος οἱ φιλοσοφικοὶ λόγοι, αἱ Questiones Tusculanae, τὰ βιβλία de finibus bonorum καὶ de officiis, τοῦ Τακίτου Ἱστορίαι, Plautus aulularia καὶ Captivi ἐκλελεγμένα

τεμάχια τοῦ Λουκρετίου, Κατούλλου καὶ τῶν ἐλεγμακῶν ποιη-
τῶν καὶ τοῦ Οῤατίου ἐπιστολαί.

Ἄρθρ. 74.

Πρὸς μόρφωσιν τοῦ ὕφους εἰς τὸ ἐλληνικὸν ἐκτὸς τῆς μεγί-
στης προσοχῆς εἰς τὰς προφορὰς μεταφράσεις θελοῦν γίνεσθαι
αἱ γαπταὶ μεταφράσεις ἐκ τῶν καλλιτέρων τεμαχίων τῶν
ἀρχαίων, ἀποσπάσματα ἐξ αὐτῶν, ἀλυτικά περὶ αὐτῶν ἐκ-
θέσεις ἢ περιληψεῖς τῶν ἐρπερ εχομένων αὐτῶν, σ νθέσεις περὶ
ἀντικειμένων ἀφορώντων τὰ ἐν τῷ γυμνασίῳ διδασκόμενα,
πολλάκις καὶ μερικαὶ μεταφράσεις ἢ μιμήσεις ἀρχαίων κλασι-
κῶν πρωτοτύπων ἢ κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ ποιητικαὶ ἢ ρη-
τορικαὶ συνθέσεις.

Ἄρθρ. 75.

Ἐἰς πρὸς τὰς εἰς τὸ προλαβὸν ἄρθρον ῥηθείσας ἐργασίας, πα-
ραλείπεται ἡ δικταζὶς εἰς τὸν διδάτκαλον, ὅστις ὅμως ἔχει
χρέος νὰ ἐπιδιωθῆναι τὰ γυμνάσματα ταῦτα τοῦ σχολείου,
καθὼς καὶ νὰ ἐπιθεωρῇ ἐπιμελῶς τὰ κατ' οἶκον ἐτοιμαζόμενα.

Ἄρθρ. 76.

Ἡ εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ γυμνασίου ἀνήκουσα ἀνωτέρα θρη-
σκευτικὴ διδασκαλία χρῆται εἰς αὐτοὺς ὑφ' ἐνός τῶν Κα-
θηγητῶν, ἀν ὑπάρχη τοιοῦτος ἔχων τὰς ἀνηκούσας γνώσεις
εἰδὲ μὴ ἀπὸ ἓνα εἰς τὴν πόλιν τοῦ γυμνασίου κατοικοῦντα πε-
παιδευμένον ἱερέα λαμβάνοντα 20 ἕως 30 δραχμὰς πρὸς ἀντι-
μισθίαν κατὰ μῆνα.

Ἐκάστη ἡμέρα ἀρχεται μὲ τὴν αὐτὴν προευχὴν ὡς καὶ εἰς
τὰ ἐλληνικὰ σχολεῖα, καὶ ἕκαστος μαθητῆς ὑποχρεοῦται νὰ
φοιτᾷ τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς εἰς ἑορτυμένην τινὰ ἐκκλησίαν.

Ἄρθρ. 77.

Τὸ μάθημα τῆς ἱστορίας εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς καὶ εἰς τὰ ἐλλη-
νικὰ σχολεῖα, ἀλλὰ παραδίδεται μὲ περισσοτέραν ἑκτασιν,
ἀναφέρονται αἱ πηγαι καὶ διαίρεται οὕτως, ὥστε εἰς μὲν τὴν
ἀ. τάξιν παραδίδεται ἡ γενικὴ ἱστορία ἀπ' ἀρχῆς τῶν ἱστορι-
κῶν χρόνων μέχρι τοῦ 5 αἰῶνος μετὰ Χριστόν, εἰς τὴν β'. ἀπ'
ἀρχῆς τοῦ 6 μέχρι ἀρχῆς τοῦ 16, καὶ εἰς τὴν β ἀπ' ἀρχῆς
τοῦ 16 μέχρις ἡμῶν. Εἰς δὲ τὴν δ'. ἡ ἑλληνικὴ ἱστορία, καθ'
ὄλην αὐτῆς τὴν ἑκτασιν. Μὲ τὴν διδασκαλίαν ταύτην θέλουσ
συνδέσθαι τὰ πρῶτιστα τῆς πολιτικῆς γεωγραφίας ἐκάστης
ἐποχῆς.

Ἄρθρ. 78.

Ἡ διδασκαλία τῆς μαθηματικῆς θέλει θεωρεῖσθαι ὡς ἀπλοῦν

μέσον ασκήσεως διά τούς μαθητάς και ὡς προπαρασκευή διά τὴν περαιτέρω σπουδὴν τῆς ἐπιστήμης ταύτης, και διά τὴν τῶν ἐπιστημῶν, ὅσαι ἐπ' αὐτῆς στηρίζονται ἢ ἔχουν σχέσιν μετ' αὐτῆς· διά τοῦτο θέλει ἐπαναληφθῆναι εἰς τὴν α'. τάξιν τοῦ γυμνασίου τὸ μάθημα τῆς ἀριθμητικῆς καταλλήλως, και ἐκείθεν θέλουν μεταβαίνει οἱ μαθηταὶ εἰς τὴν ἀλγεβραν μέχρι τῆς ἐξισώσεως τοῦ πρώτου βαθμοῦ. Εἰς τὴν β'. τάξιν θέλουν διδάσκεισθαι αἱ ρίζαι και δυνάμεις μετὰ τῶν δευτεροβαθμίων ἐξισώσεων· εἰς τὴν γ' τάξιν ἡ θεωρία τῶν ἀναλογιῶν, λογαριθμῶν και σειρῶν μετὰ τῶν ἀρχῶν τῆς μικρομετρίας· εἰς τὴν δ'. αἱ ἀρχαὶ τῆς ἐπιπεδομετρίας και στερεομετρίας, και εἰς τούς ἔξοχον ἱκανότητα ἔχοντας μαθητάς αἱ τῆς ἐπιπέδου τριγωνομετρίας, εἰς τὰς δύο ἀνωτέρας τάξεις θέλει παραδιδεσθαι και ἡ μαθηματικὸ φυσικὴ γεωγραφία..

Ἄρθρ. 79.

Ἡ σπουδὴ τῶν ἀρχῶν τῆς φυσικῆς, τῆς χημείας και τῆς φυσικῆς ἱστορίας, ὡς και ἡ τῆς Γαλλικῆς γλώσσης θέλει ἐπίσης μεθοδικῶς ἐξακολουθεῖσθαι δι' ὅλων τῶν τάξεων καταλλήλως ἀναπτυχθεῖσα· ἐπίσης θέλει σπουδάζεσθαι εἰς τὰς ἀνηκούσας ὥρας και ἡ ἑβραϊκὴ ἀπὸ τούς ὅσους σκοπὸν ἔχουσι νὰ σπουδάσωσι τὴν θεολογίαν.

Ἄρθρ. 80.

Τὰ μαθήματα θέλουν παραδιδεσθαι 24 ὥρας καθ' ἑβδομάδα, και διαιρεῖσθαι οὕτω πως, ὥστε μίαν μὲν ἡμέραν νὰ λιαρκώσι τρεῖς ὥρας πρὸ μεσημβρίας, δύο δὲ ἡμέρας ἀνά δύο ὥρας πρὸ μεσημβρίας, προσέτι μίαν ἡμέραν δύο ὥρας μετὰ μεσημβρίαν.

Τὰ μαθήματα θέλουν ἀρχεσθαι τὸ μὲν θέρος περὶ τὴν ἐβδόμην, τὸν δὲ χειμῶνα περὶ τὴν ὀγδόην ὥραν πρὸ μεσημβρίας. Μετὰ δὲ τὴν μεσημβρίαν τὸ μὲν θέρος περὶ τὴν τρίτην, τὸν δὲ χειμῶνα περὶ τὴν δευτέραν.

Ἄρθρ. 81.

Ἡ διαίρεσις τῶν ὥρῶν τούτων θέλει γίνεαι κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Εἰς μὲν τὴν πρώτην τάξιν.

8 ὥρας διὰ τὴν ἑλληνικὴν

4 διὰ τὴν λατινικὴν

2 διὰ γύμνασιν εἰς τὸ γράφειν ἑλληνιστί

2 διὰ τὴν κατῆχθην

2 διὰ τὴν ἱστορίαν και γεωγραφίαν

- 2 διὰ τὴν μαθηματικὴν·
- 2 διὰ τὴν φυσικὴν καὶ φυσικὴν ἱστορίαν·
- 2 διὰ τὴν γαλλικὴν·

Εἰς τὴν δευτέραν.

- 6 ὥρας διὰ τὴν ἑλληνικὴν·
- 6 διὰ τὴν λατινικὴν·
- 2 διὰ τὴν θεωρίαν τῶν περὶ τὸν λόγον ἐπιστημῶν·
- 2 διὰ τὴν κατῆχθαι·
- 2 διὰ τὴν ἱστορίαν καὶ γεωγραφίαν·
- 2 διὰ τὴν μαθηματικὴν·
- 2 διὰ τὴν φυσικὴν καὶ φυσικὴν ἱστορίαν·
- 2 διὰ τὴν γαλλικὴν·

Εἰς τὴν τρίτην.

- 5 ὥρας διὰ τὴν ἑλληνικὴν·
- 5 διὰ τὴν λατινικὴν·
- 2 διὰ τὴν θεωρίαν τῶν περὶ τὸν λόγον ἐπιστημῶν·
- 2 διὰ τὴν κατῆχθαι·
- 5 διὰ τὴν ἱστορίαν καὶ γεωγραφίαν·
- 2 διὰ τὴν μαθηματικὴν καὶ μαθηματικοφυσικὴν γεωγραφίαν·
- 2 διὰ τὴν φυσικὴν καὶ φυσικὴν ἱστορίαν·
- 2 διὰ τὴν γαλλικὴν·

Εἰς τὴν τετάρτην.

- 4 ὥρας διὰ τὴν ἑλληνικὴν·
- 4 διὰ τὴν λατινικὴν·
- 2 διὰ τὴν θεωρίαν τῶν περὶ τὸν λόγον ἐπιστημῶν·
- 2 διὰ τὴν ἱστορίαν καὶ γεωγραφίαν·
- 1 διὰ τὴν κατῆχθαι·
- 4 διὰ τὴν μαθηματικὴν καὶ μαθηματικοφυσικὴν γεωγραφίαν·
- 3 διὰ τὴν φυσικὴν, φυσικὴν ἱστορίαν καὶ ἀρχὰς τῆς γημείας·
- 2 διὰ τὴν λογικὴν καὶ σύντομον γενικὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν φιλοσοφίαν·
- καὶ 2 διὰ τὴν γαλλικὴν·
- 2 ἐκ τῶν προσδιωρισμένων διὰ τὴν ἑλλ. θέλουσιν δαπανᾶσθαι εἰς τὴν ἑβραϊκὴν γραμματικὴν διὰ τοὺς μέλλοντας θεολόγους, ὅπου μέσα πρὸς παράδοσιν αὐτῆς ὑπάρχουν.

Ἐμπεριέχονται εἰς τὰς ὥρας τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ λατινικοῦ μαθήματος καὶ αἱ τῶν γραπτῶν γυμνασμάτων.

Ἄρθρ. 82.

Ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς καθηγητὰς τῶν γυμνασίων νὰ παραλαμβάνουν καὶ ἀνὰ ἓνα βοηθὸν ἐκ τῶν θεωρητικῶς ἐξετασθέντων ὑποψηφίων διδασκάλων, οὗτος συναινέσει τοῦ γυμνασιάρχου καὶ τῶν γονέων θέλει χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ ἐπαναλαμβάνη τὰ μαθήματα εἰς τοὺς μαθητὰς.

Ἀλλὰ θέλουν προτρέπεσθαι καὶ εἰς ἐκάστην τάξιν οἱ μᾶλλον ἐπιδίδοντες μαθηταὶ νὰ πράττωσιν αὐτὸ τοῦτο ἀμισθὶ εἰς πτωχοῦς τῶν συμμαθητῶν των.

Ἄρθρ. 83.

Ἄλλαι νέαι γλώσσαι καὶ ἰδίως ἡ γερμανικὴ, προσέτι δὲ ἡ ζωγραφία, βαρὴ καὶ μουσικὴ θέλουν διδάσκεσθαι εἰς τοὺς ἐπιθυμοῦντας ταῦτο ἀπὸ ἰδιαιτέρους διδασκάλους, ἀλλὰ μὲ τρόπον, ὥστε νὰ μὴ παρεμποδίζωνται δι' αὐτὸ τὰ λοιπὰ ὡς ἄφρακτα θεωρούμενα μαθήματα, γυμναστικαὶ ἀσκήσεις θέλουν γίνεσθαι τὸ θέρος κατὰ τὰς τελευταίας ὥρας μετὰ τὴν μεσημβρίαν, ὅταν ὑπάρχουν διακοπαὶ μαθημάτων, θέλει δὲ παρατηρεῖσθαι καὶ ἐνταῦθα τὸ εἰς τὸ ἄρθρ. 14 περὶ ἑλληνικῶν σχολείων ὁρισθέν.

Καθῆκον τοῦ γυμνασιάρχου εἶναι, ὥστε οἱ σπουδάζοντες τὰ ἰδιαίτερα ταῦτα μαθήματα νὰ φοιτῶσιν εἰς αὐτὰ ἐπίσης τακτικῶς, ὡς καὶ εἰς τὰ λοιπὰ, καὶ νὰ προλαμβάνεται καὶ τιμωρῆται καὶ εἰς αὐτὰ πᾶσα ἀταξία καὶ ἐκούσιος ἔλλειψις. Παράτησις ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸ διάστημα τῆς ἐξαμηνίας δὲν ἐπιτρέπεται ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ.

ΤΜΗΜΑ X

Περὶ διαιρέσεως τοῦ σχολιακοῦ ἔτους, παραδοχῆς ἐξετάσεων, ἐλέγχου τῆς προόδου, καὶ βραβείων.

Ἄρθρ. 84.

Τὸ σχολιακὸν ἔτος διαιρεῖται εἰς τὰ γυμνάσια, ὡς καὶ εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα.

Ἄρθρ. 85.

Ἡ παραδοχὴ εἰς τὰ γυμνάσια ἐξαρκᾶται ἀπὸ ἐξέτασιν γενομένην πρὶν τῆς ἀρχῆς τοῦ σχολιακοῦ ἔτους. Εἰς ἕκαστον γυμνάσιον διὰ τοὺς ἀπαιτοῦντας νὰ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτὸ καὶ εἴτε ἐξ ἑλληνικῶν, εἴτε ἐξ ἰδιωτικῶν σχολείων ἐξερχομένους.

Άρθρ. 86.

Ἐκαστος ζητῶν νὰ γίνῃ δεκτὸς εἰς τὸ γυμνάσιον, θέλει ἐμφανίζεσθαι εἰς τὸν γυμνασιάρχην, πρὶν τῆς ἀρχῆς τοῦ σχολιακοῦ ἔτους, δηλῶν τὴν ἡλικίαν του, καὶ τὸν τόπον καὶ τὸν τρόπον τῶν προτέρων σπουδῶν του.

Άρθρ. 87.

Ἡ ἐξέτασις γίνεται προφορικῶς καὶ ἐγγράφως, ἐμπεριλαμβάνει ὅλα τὰ εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα διδασκόμενα, καὶ ἐκτελεῖται ἐνώπιον ὄλων τῶν καθηγητῶν τοῦ γυμνασίου.

Άρθρ. 88.

Ὁ μὴ φανείς ὡς κατέχων τὰς ἀπαιτούμενας γνώσεις τῶν εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα διδασκόμενων μαθημάτων, δὲν γίνεται δεκτὸς εἰς τὸ γυμνάσιον.

Ἄπαντα τὰ μέλη τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ὑπόλογα διὰ τὴν αὐστηράν καὶ ἀμερόληπτον ἐκτέσιν τῶν ὁρισμῶν τούτων. Περὶ τῆς ἐξετάσεως θέλει συντάττεσθαι πρωτόκολλον, καὶ στέλλεσθαι εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῶν Ἑκκλησιαστικῶν.

Άρθρ. 89.

Ὡς πρὸς τὸν προβιβασμὸν τῶν μαθητῶν εἰς ἀνωτέρας τάξεις ἐφαρμόζονται καὶ ἐνταῦθα τὰ εἰς τὸν ἀριθμὸν 27 περὶ ἑλληνικῶν σχολείων ὁρισθέντα.

Άρθρ. 90.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ λάβωσιν ἀποδεικτικὸν περὶ τῆς ἀποπερατώσεως τῶν ἐν τῷ γυμνασίῳ μαθημάτων των θέλουσιν καθυποβάλλεσθαι εἰς γενικὴν ἐξέτασιν, γινομένην ἐνώπιον ἐπιτροπῆς συγκειμένης ὑφ' ὄλων τῶν καθηγητῶν τοῦ γυμνασίου, προεδρεύοντος τοῦ γυμνασιάρχου καὶ παρευρσκομένης τῆς ἐφορείας.

Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἀποφασίζει ἀνεκκλήτως ἂν πρέπη νὰ δοθῇ ἢ ὄχι τὸ περὶ ἀποπερατώσεως τῶν μαθημάτων τοῦ γυμνασίου ἀποδεικτικόν.

Άρθρ. 91.

Ἡ γενικὴ ἐξέτασις γίνεται προφορικῆ καὶ ἐγγράφως. Ὁ ἐπιθυμῶν νὰ λάβῃ τὸ ἄνω ῥηθὲν ἀποδεικτικὸν χρεωστεῖ νὰ μεταφράσῃ ἐγγράφως τεμάχιον ἐκ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς εἰς τὴν νεωτέραν καὶ ἕτερον ὁρθῶς κατὰ τῆς γραμματικῆς τοῦς κανόνας, τεμάχιόν τι σύντομον ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ εἰς τὸ λατινικόν, νὰ γράψῃ εἰς τὸ ἑλληνικὸν μὲ κομψὴν φράσιν καὶ μὲ καθαρὰν ὀρθογραφίαν ἕκθεσίν τινα καὶ νὰ λύσῃ ἐγγράφως προβλήματα τινα εἰς τὸ γυμνάσιον. Εἰς τὴν προφορικὴν ἐξέτασιν χρεωστεῖ νὰ

μεταφράση καὶ ἐξηγήση ὀρθῶς τὸ κεφάλαιον ἐκ τῶν λατινῶν κλασικῶν, τῶν πα. αδοθέντων εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις, καὶ νὰ ἀποδείξη ὅτι ἔχει γνώσεις ὅλων τῶν μαθημάτων ὅσα εἶναι προσηλωμένα διὰ τὰ γυμνάσια.

Ἀπὸ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐξετάσεως ταύτης ἐξαρτᾶται ἡ χορηγία, ἢ μὴ τοῦ περὶ ἀπιπερατώσεως τῶν μαθημάτων τοῦ γυμνασίου ἀποδεικτικῶς.

Οἱ μὴ λαβόντες τὸ ἀποδεικτικὸν τοῦτο λαμβάνουν μόνον ἀποδεικτικὸν τῆς εἰς ἡν ἀνήκον τάξεως, καὶ χρεωστοῦν νὰ ἐπαναλάβουν αὐτήν, τὸ δὲ περὶ τῆς ἐξετάσεως ταύτης συνταττόμενον πρωτόκολλον πέμπεται ἐπίσης εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματεῖαν.

Ἄρθρ. 92.

Οἱ βουλόμενοι ν' ἀποκτήσωσι δι' ἰδιαίτερας σπουδῆς γνώσιν τῶν μαθημάτων, ὅσα διδάσκονται εἰς τὸ γυμνάσιον, χρεωστοῦν, πρὶν εἰσαχθῶσι εἰς τὴν γενικὴν ἐξέτασιν νὰ φοιτήσωσιν εἰς τὴν 4 τάξιν τοῦ γυμνασίου.

Οἱ τοιοῦτοι, πρὶν γίνωσι δεκτοὶ, χρεωστοῦν νὰ ἐμφανίζωνται πρὶν τῆς ἀρχῆς τοῦ σχολιακοῦ ἔτους εἰς τὸν γυμνασιάρχην, δηλοῦντες τὴν ἡλικίαν καὶ τὰς πρ.τέρας ἰδιωτικὰς σπουδὰς τῶν, καὶ νὰ καθυποβάλλωνται εἰς προφορικὴν καὶ ἔγγραφον ἐξέτασιν ἐνώπιον τοῦ γυμνασιάρχου καὶ ὄχι τῶν καθηγητῶν τοῦ γυμνασίου, διὰ ν' ἀποδείξωσιν, ὅτι ἔχουν τὴν ἀναγκαίαν ἱκανότητα, διὰ νὰ καταταχθῶσι εἰς ἡν ζητοῦν τάξιν.

Ἄρθρ. 93.

Ἡ ἐντὸς τοῦ γυμνασίου πρόοδος ἐλέγχεται κυρίως διὰ τῶν ἐγγράφων γυμνασμάτων, τὰ ὅποια οἱ μαθηταὶ συνθέτουσι. Διὰ τοῦτο θέλει γίνεσθαι καθ' ἑβδομάδα ἔγγραφός τις μετὰ φρασίς ὑπ' ἐκάστου τῶν μαθητῶν ἐκ τοῦ ἐλληνικοῦ εἰς τὸ λατινικόν, καὶ ἐκ τοῦ λατινικοῦ εἰς τὸ ἐλληνικόν, ἢ ἀπὸ καιρῶν εἰς καιρὸν σύνθεσίς τις εἰς τὸ ἐλληνικόν, καθέκατον μῆνα θέλει δίδεσθαι εἰς τοὺς μαθητὰς ἀνὰ μία ἔγγραφος πρότασις ἐκ τῆς μαθηματικῆς καὶ τῆς γαλικῆς, καθέκαστην δὲ ἑξαμηνίαν ἐκ τῆς ἱστορίας, καὶ εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις ἐκ τῆς λογικῆς καὶ τῆς φιλοσοφίας. Περὶ κατηχήσεως, φυσικῆς, χημείας καὶ φυσικῆς ἱστορίας, δεῖν θέλουν γίνεσθαι ἔγγραφα γυμνάσματα, ἀλλ' ἢ περίοδος θέλει προσδιορίζεσθαι κατὰ τὰς προφορικὰς ἐξετάσεις, τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τῆς ἑσραϊκῆς.

Ἄρθρ. 94.

Εἰς τὸν διδάσκαλον εἶναι ἀνατεθειμένον νὰ προσδιορίζη τὴν

ἀξίαν τῶν γυμνασμάτων τούτων, παραβάλλων τὰ σφάλματα ἢ τὰ προτερήματα αὐτῶν, καὶ κατ' αὐτὰ νὰ προσδιορίζη τὴν τάξιν τῶν μαθητῶν μεταξύ των, ὡς πρὸς τὴν ἐτήσιαν αὐτῶν πρόοδον τόσον γενικῶς ὅσον καὶ εἰδικῶς δι' ἕκαστον μάθημα ἰσχύουσι οἱ ὄροι τοῦ ἄρθρου 23 περὶ ἐλληνικῶν σχολείων.

Ἄρθρ. 95.

Καὶ εἰς τὰς τρεῖς πρώτας τάξεις τοῦ γυμνασίου ὡς καὶ εἰς τὰ ἐλληνικὰ σχολεῖα, θέλουσι γίνεσθαι ἐξετάσεις εἰς τὸ τέλος ἐκάστης ἐξαμηνίας καὶ ἐκάστου ἔτους.

Ἄρθρ. 96.

Ὡς πρὸς τὸν ἐτήσιον κατάλογον θέλει ἐνεργεῖσθαι ὡς εἰς τὰ γυμνάσια ὅ,τι διετάχθη ὡς πρὸς τὰ ἐλληνικὰ σχολεῖα εἰς τὸ ἄρθρον 28 ὁμοίως καὶ ἡ διανομὴ τῶν βραβείων εἰς τοὺς ἀριστεύσαντας, θέλει ἐνεργεῖσθαι κατὰ τοὺς ὄρους τοῦ ἄρθρου 29.

Ἄρθρ. 97.

Ὡς πρὸς τὰ ἀποδεικτικὰ ἰσχύουσι καὶ εἰς τὰ γυμνάσια τὰ εἰς τὸ 30 ἄρθρον περὶ ἐλληνικῶν σχολείων ὁρισθέντα.

ΤΜΗΜΑ XI.

Περὶ τῶν Καθηγητῶν.

Ἄρθρ. 98.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ διορισθῶσι καθηγηταὶ εἰς γυμνάσιον χρεωστοῦν τοῦ λοιποῦ νὰ ὑποδεικνύουσι ὅτι ἐσπούδασαν εἰς τὸ πανεπιστήμιον, εἰς τὴν σχολὴν τῶν γενικῶν ἐπιστημῶν, καὶ νὰ καθυποβάλλωνται εἰς θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν ἐξέτασιν.

Ἄρθρ. 99.

Ἡ θεωρητικὴ ἐξέτασις γίνεται εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ κράτους ὡς καθέδραν τοῦ πανεπιστημίου, ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τούτου διοριζομένης παρὰ τῆς Γραμματείας τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

Αὕτη ἐπεκτείνεται κατὰ μέρος μὲν προσωρικῶς, κατὰ μέρος δὲ ἐγγράφως. Εἰς ὅλα τὰ εἰς τὴν σχολὴν τῶν γενικῶν ἐπιστημῶν διδασκόμενα ἀντικείμενα, ὅσων ἡ γνῶσις ἀπαιτεῖται ἀπὸ καθηγητῆν γυμνασίου.

Ἄρθρ. 100.

Κατὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐξετάσεως ταύτης δίδεται ἡ ἀπόδειξις ἐξόχων, ἀρίστων ἢ καλῶν γνώσεων διὰ θέσιν καθηγητοῦ τοῦ γυμνασίου εἰς ἕκαστον ὑποψήφιον.

Ἡ ἀπόδειξις αὕτη προσδιορίζεται κυρίως κατὰ τὴν γνῶσιν καὶ ἰκανότητα τοῦ ὑποψηφίου εἰς τὰς ἀρχαίας γλώσσας ἢ ἰδίως εἰς τὴν μητρικὴν αὐτοῦ.

Ὁ μὴ λαβὼν τὴν σημείωσιν *καλῶν* τοῦλάχιστον γνώσεων θεωρεῖται ὡς μὴ ἀνηκόντως προπαρασκευασμένος, διὰ τὴν λάβην διδακτικὴν θέσιν εἰς γυμνάσιον.

Ἄρθρ. 101.

Περὶ τῆς ἐξετάσεως καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς συντάσσεται ἐμπεριστατωμένως πρωτόκολλον, ὑπογράφεται ὑφ' ὅλων τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς ἢ καθυποβάλλεται εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ἧτις κατ' αὐτὸ ἐκδίδει τὰς περὶ ἱκανότητος ἀποδείξεις.

Ἄρθρ. 102.

Μετὰ τὴν θεωρητικὴν ἐξέτασιν θέλει προετοιμάζεσθαι ὁ ὑποψήφιος διὰ διετούς πράξεως εἰς τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα ἢ εἰς ἄλλην ἐξέτασιν πρακτικὴν.

Ὡς πρᾶξις θέλει θεωρεῖσθαι ἡ ἀσκησις αὐτοῦ εἰς τὸ διδάσκειν τὰ ἐν τοῖς γυμνασίοις παραδιδόμενα, εἴτε ὡς βοηθοῦ εἰς γυμνάσιον, εἴτε ὡς διδασκάλου εἰς ἰδιωτικὸν ἐκπαιδευτικὸν κατὰστημα, εἴτε καὶ μόνον ὡς ἰδιωτικοῦ διδασκάλου.

Ἄρθρ. 103.

Ἡ πρακτικὴ ἐξέτασις θέλει γίνεσθαι ἐτησίως εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ κράτους προφορικῶς ἢ ἐγγράφως, ἐνώπιον ἐπιτροπῆς διορισμένης ἀπὸ τῆν Γραμματ. τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

Ἄρθρ. 104.

Εἰς τὴν πρακτικὴν ἐξέτασιν ἀπαιτεῖται πρὸ πάντων, ὥστε ὁ ὑποψήφιος νὰ παραδίδῃ τοὺς κλασικοὺς συγγραφεῖς ἢ τὸ μαθηματικὸν μάθημα ἀκριβῶς καὶ καταλλήλως, καὶ νὰ δύναται νὰ ἀναπτύσῃ καὶ νὰ ἐκθέτῃ τὰς ιδέας του μὲ σειρὰν καὶ σαφήνειαν, νὰ ἀπαγγέλλῃ καὶ νὰ προσφέρεται μετ' ἐμβριθείας καὶ ζωνρότητος, καὶ νὰ ἔχῃ φράσιν καθαρὰν, ἀκριβῆ καὶ εὐκολοὺν καὶ καλὴν προφορὰν εἰς τὴν μητρικὴν του γλῶσσαν.

Ἄρθρ. 105.

Αἱ ἀποδείξεις περὶ τῶν ἐξετάσεων τούτων ὡς καὶ περὶ τῶν θεωρητικῶν ἐξετάσεων, περὶ ὧν πραγματεύεται τὸ ἄρθρ. 31.

Ἄρθρ. 106.

Ὁ διορισμὸς ὅλων τῶν καθηγητῶν τοῦ γυμνασίου γίνεται διὰ Βασ. ἀποφάσεων, οὐδεὶς δὲ προτείνεται, ἂν ὑπάρχουν περὶ τῆς ἠθικότητος ἢ θρησκευτικότητος αὐτοῦ ἀμφιβολία.

Ἄρθρ. 107.

Οἱ μισθοὶ τῶν καθηγητῶν εἶναι 200 δραχμαὶ κατὰ μῆνα. Ἐφαρμόζονται δὲ ἐνταῦθα οἱ αὐτοὶ εἰς τὸ ἄρθρ. 41 περιεχόμενοι ὁρισμοὶ περὶ τῶν διδασκάλων τῶν ἐλληνικῶν σχολείων.

μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ μισθὸς ἐνὸς καθηγητοῦ γυμνασίου δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰς 300 δραχμάς. Ὁ γυμνασιάρχης λαμβάνει καὶ ἐπιμίσθιον 50 ραχμῶν αὐξανόμενον ἐπίσης κατὰ πενταετίαν κατὰ ἓν δέκατον χωρὶς ὅμως νὰ ὑπερβῇ τὰς 100 δραχμάς

ΤΜΗΜΑ XII.

Περὶ εὐταξίας ἢ πειθαρχίας

Ἄρθρ. 108.

Περὶ ἐφορειῶν καὶ τῆς πειθαρχίας εἰς τὰ γυμνάσια ἰσχύουν τὰ περὶ ἑλληνικῶν σχολείων ῥηθέντα, ἢ ἐπομένως ἐφαρμόζονται καὶ ἐνταῦθα πληρέστερα τὰ ἄρθρα 42 μέχρι 49.

Ἄρθρ. 109.

Ὁ γυμνασιάρχης συνεννοούμενος μετὰ τῶν λοιπῶν καθηγητῶν θέλει συντάττει κανονισμοὺς ἀναλόγους μὲ τὰς ἀνάγκας τῶν μαθητῶν, καὶ τὰς σχέσεις τοῦ τόπου ἢ τοῦ καταστήματος ὑποχρεούσας δὲ τοὺς μαθητὰς εἰς τήρησιν τακτικοῦ τρόπου ζωῆς, καὶ θέλει τοὺς ἐφαρμόζει λαθῶν τὴν ἔγκρισιν τῆς ἐπιτῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματείας.

Ἄρθρ. 110.

Δυσχερεῖς περιστάσεις καὶ ἀντικείμενα σπουδαῖα ὡς εἰς X. διατάξεις περὶ κανονισμοῦ διδασκτικῶν μεθόδων, θέλουν καθυποβάλλεσθαι εἰς τὸ συνέδριον τῶν καθηγητῶν, τοὺς ἰποῖους ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συγκαλῆ πρὸς τοῦτο ὁ γυμνασιάρχης· διὰκίς τὸ κρίνει ἀναγκαῖον δύναται ὁ αὐτὸς νὰ προσκαλῆ εἰς τὰς συνελεύσεις ταύτας καὶ τὴν ἐφορείαν.

ΤΜΗΜΑ XIII.

Περὶ ἐπισκέψεων.

Ἄρθρ. 111.

Καὶ τὰ γυμνάσια θέλουν ἐπισκέπτεσθαι κατ' ἔτος ἐπιτροπαὶ ἐκλεγόμεναι ἀπὸ τὴν Γραμματείαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν μεταξὺ τῶν καθηγητῶν τῆς σχολῆς τῶν γενικῶν ἐπιστημῶν. Περὶ αὐτῶν ἰσχύουν οἱ ὅρισμοὶ τῶν ἄρθρ. 60, 61 καὶ 62 ὡς πρὸς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα.

Ἄρθρ. 112.

Χρέος τοῦ ἀνήκοντος διοικητοῦ εἶναι νὰ ἐπαγρυπνῇ ἐπὶ τοῦ γυμνασίου κατὰ τὰ ὑπάρχοντα διατάγματα.

Ἄρθρ. 113.

Ὁ αὐτὸς χρεωστῆται μετὰ τὸ τέλος ἐκάστου σχολιακοῦ ἔτους

να δέχεται τὰς ἀναφορὰς τοῦ γυμνασιάρχου καὶ τῆς ἐφορείας περὶ τῆς καταστάσεως καὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ καταστήματος κατὰ τὸ ἄρθρ. 32 καὶ 35 καὶ νὰ πέμπῃ αὐτὰς συνωδευμένους μὲ ἔκθεσιν καὶ προτάσεις ἀπὸ μέρους του πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματείαν.

ΤΜΗΜΑ XIV.

Περὶ τῶν ἰδιωτικῶν διδακτικῶν καταστημάτων.

Ἄρθρ. 114.

Ἰδιαιτέραν διδασκαλίαν σκοπὸν ἔχουσαν ν' ἀναπληρώσῃ τὴν δημοσίαν τῶν ἑλληνικῶν σχολείων, καὶ τῶν γυμνασίων καὶ ὄχι ἀπλῶς νὰ βοηθῇ τὰ δημόσια ταῦτα καταστήματα δὲν δύναται νὰ ἀναλάβῃ οὐδεὶς ἄνευ ἀδείας τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησι. Γραμματείας ἐκτὸς τῶν δημοσίων διδασκάλων εἰς τὰ ἄνω ῥηθέντα καταστήματα τῶν βοηθῶν αὐτῶν καὶ τῶν ὑποψηφίων, ὅσοι ἔχουν τὴν ἀδειαν ν' ἀσκῶνται πρακτικῶς.

Ἄρθρ. 115.

Ὅπου ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐσύστησε ἑλληνικὸν σχολεῖον, δύναται δῆμοι ἢ ἰδιῶται νὰ συστήσωσι τοιοῦτον, ἢ καὶ τάξεις τινὰς γυμνασίου ἐξ ἰδίων ἀναλωμάτων.

Ἄλλ' ὁ ὄργανισμὸς αὐτῶν χρεώσται νὰ ἦναι κατὰ πάντα ὁμοιόμορφος μὲ τὸν τῶν ἑλληνικῶν σχολείων τοῦ κράτους καὶ τὸν τῶν ἀντιστοιχοῦσῶν τάξεων τοῦ γυμνασίου, τόσον ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν, ὅσον καὶ τὰς ἀπαιτουμένας ἀπ' αὐτὸν ιδιότητας καὶ πρὸς τὴν διάταξιν τῶν μαθημάτων καὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων.

Ἄρθρ. 116.

Διὰ σύστασιν ἰδιωτικῶν διδακτικῶν καταστήματος προσδιωρισμένου ν' ἀντικαταστήσῃ ἑλληνικὸν σχολεῖον ἢ γυμνάσιον ἀπαιτεῖται ἡ ἐγκρισις τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησι. Γραμματείας, διδομένη ἀφοῦ ἐρωτηθῇ ἡ ἀστυνομικὴ ἀρχὴ καὶ ἀκουσθῇ ἡ γνώμη τοῦ ἀνήκοντος γυμνασιάρχου εἰς τὸν ὅποιον θέλει ἀνατίθεται ἡ ἄμεσος αὐτοῦ ἐπιτήρσις.

ΤΜΗΜΑ XV.

Γενικοὶ ἀκροτελεύτιοι ὁρισμοί.

Ἄρθρ. 117.

Ἄπαντα τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα καὶ ὅσα γυμνάσια δὲν ἔχουν τὸν ἀριθμὸν τῶν τάξεων πλήρη θέλουσιν διατηρεῖσθαι ἀπὸ ἑνα ἢ περισσοτέρους δῆμους.

Ἄλλα μεχριστότου αὐτοὶ νὰ ἀποκτήσωσι τ' ἀναγκαῖα μέσα θέλουν γίνεσθαι τὰ ἐξοδα αὐτῶν ἀπὸ τὸ ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον κατὰ τὰς ὑφισταμένας λογιστικὰς διατάξεις, τὰ πλήρη γυμνάσια ὡς γενικὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα θέλουν εἶσθαι εἰς βᾶρος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου.

Ἄρθρ. 118.

Οἱ διδάσκαλοι τῶν ἐλληνικῶν σχολείων, ἢ καθηγηταὶ τῶν γυμνασίων, ὅσοι μετὰ δεκαετῆ ἄμεμπτον καὶ λυσιτελῆ ὑπηρεσίαν κατέστησαν ἀκουσίως ἀνίκανοι εἰς τὸ νὰ ὑπηρετήσωσι, θέλουν λαμβάνει σύνταξιν, τὴν δὲ δευτέραν δεκαετίαν τὸ ἥμισυ, τὴν τρίτην δεκαετίαν τὰ 2|3, τὴν δ' τὰ 4|5 καὶ τὴν 5 ὀλόκληρον τῶν μισθῶν των ὡς σύνταξιν μεχριστότου τεθῶσι καὶ αὐθις εἰς ἐνέργειαν ἢ ἂν τοῦτο δὲν συμβῆ πλέον, διὰ βίου.

Ἄρθρ. 119.

Διὰ τὰς χήρας, ἢ ὄρφανὰ τῶν ἀποθανόντων διδασκάλων καὶ καθηγητῶν θέλει συστηθῆ ἰδιαιτέρον ταμεῖον συντάξεων. Εἰς τὸ ταμεῖον τοῦτο δίδονται ὡς προικοδοτήσεις.

α) Τὸ δικαίωμα τῆς ἐγγραφῆς τῶν μαθητῶν συνιστάμενον διὰ μὲν τὸ ἐλληνικὸν σχολεῖον εἰς 3, διὰ δὲ τὸ γυμνάσιον εἰς 5 δρ. δι' ἕκαστον.

β) Τὸ δικαίωμα τοῦ ἀποδεικτικοῦ τῆς ἀποπερατώσεως τῶν μαθημάτων συνιστάμενον διὰ μὲν τὰ ἐλλ. σχολεῖα ἐκτὸς τοῦ χαρακτηρισμοῦ εἰς 1, διὰ δὲ τὰ γυμνάσια εἰς 3 δραχ.

γ) 2 0|0 συνεισφορά ἀπὸ τῶν τακτικῶν μισθῶν τῶν διδασκάλων καὶ καθηγητῶν.

δ) Ἀγαθοεργαὶ συνεισφοραί.

ε) Τὰ πειθαρχικὰ πρόστιμα τὰ εἰσπραττόμενα ἀπὸ τοὺς διδασκάλους. ς) Αἱ συνεισφοραὶ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρ. 120.

Ἡ σφραγὶς τῶν ἐλλήν. σχολείων καὶ τῶν γυμνασίων φέρει τὰ ἡμέτερα παράσημα ὡς ἐπὶ τῶν ἀργυρῶν νομισμάτων μετὴν περιγραφὴν περίεξ διὰ μὲν τὰ πρῶτα α Βασιλικὸν ἐλληνικὸν σχολεῖον » τὸ μέρος, ὅπου εὐρίσκεται, διὰ δὲ τὰ δεύτερα α Βασιλικὸν γυμνάσιον » τὸ μέρος ὅπου εὐρίσκεται.

Ἄρθρ. 121.

Οἱ διδάσκαλοι τοῦ ἐλληνικοῦ σχολείου ἔχουν βαθμὸν γραμματέως διοικητοῦ, ὁ σχολάρχης ὑπουργ. γραμματέως β. τάξεως, οἱ καθηγηταὶ γυμνασίων ὑπουργ. γραμματέως α. τάξεως καὶ ὁ γυμνασιάρχης ὑπουργ. παρέδρου, ἀλλὰ προηγούνται αὐτῶν ὁ γραμματεὺς τοῦ διοικητοῦ καὶ τὸ προσωπικὸν τῶν γραμ-

ματειῶν. Περὶ στολῆς αὐτῶν θέλει ἐκδοθῆ ἰδιαιτέρον διάταγμα.

Ἄρθρ. 122.

Οἱ διδάσκαλοι τῶν ἑλλην. σχολείων καὶ οἱ καθηγηταὶ τῶν γυμνασίων ὀρκίζονται ἐνώπιον τοῦ ἀνήκοντος διοικητοῦ.

Ἄρθρ. 123.

Ἐκτὸς τῶν ἤδη ὑπαρχουσῶν διατάξεων περὶ διδακτικῶν βιβλίων διατάσσεται, ὥστε τὰ πρὸς διδασκαλίαν καὶ ἀνάγνωσιν βιβλία εἰς τὰ ἑλλην. σχολεῖα καὶ γυμνάσια, νὰ ἴναι ἐντελῶς ὁμοιόμορφα. Διὰ τοῦτα τὰ πρὸς διδασκαλίαν καὶ ἀνάγνωσιν εἰς τὰ ἑλλην. σχολεῖα καὶ γυμνάσια εἰσαχθησόμενα βιβλία, συμφώνως μὲ τὸ παρὸν σχέδιον, θέλουσιν προσδιορισθῆ ἀμέσως διὰ τῆς πρὸς εἰσαγωγὴν αὐτῶν συστηθείσης ἐπιτροπῆς καὶ μετὰ προηγηθείσας ἐγκρίσιν θέλουσιν δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρ. 124.

Ὡς πρὸς τὰς συντάξεις τῶν ὄσων σκοπὸν ἔχουν νὰ δοθῶσιν εἰς τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα εἰς τὰ ἑλλην. σχολεῖα καὶ τὰ γυμνάσια ἐλάβομεν τὴν ἀνήκουσαν φροντίδα διὰ τοῦ ὑπὸ σημερινὴν ἡμερομηνίαν Ἡμετέρου διατάγματος καὶ περὶ συντάξεων χορηγητέων ἀκόμη ἀναλόγως τῶν δυνάμεων τοῦ ἐκκλησι. καὶ γεν. ταμείου καὶ εἰς ἄλλους διακοινομένους καὶ πτωχοῦς μαθητὰς γυμνασίων θέλουσιν ἐπίσης ληρθῆ ἐν καιρῷ τ' ἀνήκοντα μέτρα.

Ἄρθρ. 125.

Ὁ παρὸν κανονισμὸς θέλει ἐκτελεσθῆ ἐν καιρῷ λαμβανομένων ἀνηκόντων ὑπ' ὄψιν τῶν ἰδιαιτέρων περιστάσεων ἐκάστου τῶν διδασκάλων καὶ ἰδίως ὡς πρὸς τὰς γνώσεις αὐτοῦ κτλ.

Ἄρθρ. 126.

Εἰς τὴν Ἡμετέραν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κ. τ. λ. Γραμματεῖαν τῆς Ἐπικρατείας ἀνατίθεται ἡ δημοσίευσίς καὶ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 31 Δεκεμβ. 1836 (12 Ἰαν.) 1837.

*Ἐν ὀνόματι καὶ κατ' ἰδιαιτέραν διαταγὴν τῆς Αὐτοῦ
Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως,*

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον,

ΑΡΜΑΝΣΠΕΡΓ, Ι. ΡΙΖΟΣ, ΣΜΑΛΤΣ, ΔΡΟΣΟΣ ΜΑΝΣΟΛΑΣ,

Α. Γ. ΚΡΙΕΖΗΣ, Γ. ΛΑΣΣΑΝΗΣ.

Αριθ. 204.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

*Κανονισμὸς τῶν χρῶν τῶν ἐπιστατῶν καὶ ὑπηρετῶν
τῶν Γυμνασίων καὶ Σχολείων.*

Θεωροῦντες ὅτι ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως κανονισμοῦ διαγράφον-
τος τὰ χρῆματα τῶν ἐν τοῖς Γυμνασίοις καὶ τοῖς Σχολείοις τοῦ
Κράτους ἐπιστατῶν καὶ ὑπηρετῶν, συνέθεσαν πολλὰ ἀταξίαι
ἐν αὐτοῖς.

Θεωροῦντες, ὅτι μετριοῦ κανονισθῶσι τὰ περὶ τούτων ὀρι-
σθῶσι ἀναγκαιότατον εἶναι ν' ἀναπληρώσωμεν τὴν ἐλλείψιν ταύτην
διὰ προσωρινῆς τινος κανονισμοῦ, διατάσσομεν, μετὰ γνωμοδότη-
τησιν τῶν ἐνταῦθα Γυμνασιαρχῶν καὶ Σχολαρχῶν, ὡς ἔπεται.

Γενικοὶ ὀρισμοί.

Ἄρθρ. 1. Οἱ παρὰ τοῖς Γυμνασίοις καὶ τοῖς Σχολείοις τοῦ
Κράτους ἐπιστάται καὶ ὑπηρεταὶ ὑπάγονται εἰς τὸν ἀρμόδιον
Γυμνασιάρχην ἢ Σχολάρχην καὶ ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγὰς αὐ-
τοῦ διατελοῦσιν. Ἔχουσι δὲ τὸ χρέος νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς ἐν
τοῖς διδαστηρίοις εὐταξίας καὶ περὶ τῆς καθαριότητος αὐτῶν, ὡς
ἐν τοῖς ἐφεξῆς λεπτομερέστερον ὁ παρῶν κανονισμὸς διαγράφει.

Περὶ τῶν χρῶν τῶν ἐπιστατῶν.

Ἄρθρ. 2. Οἱ ἐπιστάται ὀφείλουσι α) νὰ ἐκτελῶσι προθύμως
καὶ ἀγογγύστως πᾶσαν διαταγὴν, ἰδίως μὲν τοῦ Γυμνασιάρχου
ἢ Σχολάρχου, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν λοιπῶν Καθηγητῶν, ἢ Διδα-
σάλων, ἀφορᾶσαν τὴν ὑπηρεσίαν.

β) Νὰ ἐπιβλέπωσιν εἰς τὴν διαγωγὴν τῶν μαθητῶν, καὶ
ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Γυμνασίου ἢ τοῦ Σχολείου, καὶ ὡσάκις
εὐρίσκουσι ταύτην ἀληθῶς ἐπιλήψιμον, νὰ καταγγέλλωσιν αὐ-
τὴν εἰς τὸν Γυμνασιάρχην ἢ Σχολάρχην.

γ) Νὰ ἀνακαλῶσιν ἄνευ θαρῦθου καὶ βίας εἰς εὐταξίαν τοὺς
μαθητὰς ἐντὸς τοῦ καταστήματος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθη-
μάτων, κατὰ τὰ μεσολαβοῦντα διαλείμματα καὶ κατὰ τὴν
διάλυσιν αὐτῶν τοὺς δὲ μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν πρόσκλη-

σιν ἐπιμένοντας εἰς τὴν ἀταξίαν νὰ καταγγέλλωσιν εἰς τὸν Γυμνασιάρχην ἢ τὸν Σχολάρχην, καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τούτου εἰς τὸν παρόντα Καθηγητὴν ἢ διδάσκαλον.

δ') Νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς ἀκριβοῦς καὶ ἀπροσωπολήπτου ἐκτελέσεως τῶν ἐπιβαλλομένων εἰς τοὺς μαθητὰς ποινῶν, κατὰ τὸ εἶδος καὶ τὴν διάρκειαν αὐτῶν.

ε) Νὰ προμηθεύωσι, κατὰ παραγγελίαν τοῦ Γυμνασιάρχου ἢ Σχολάρχου, τὸ διὰ τὸ Γυμνάσιον ἢ τὸ Σχολεῖον ἀπαιτούμενον ὑλικόν.

Περὶ τῶν χρεῶν τῶν ὑπηρετῶν.

Ἄρθρ. 3. Οἱ ὑπηρετὰ ὀφείλουσι α) νὰ σαρόνωσι καὶ καθαρίζωσι καθ' ἑκάστην μετὰ τὸ τέλος τῶν μαθημάτων ὅλον τὸ κατὰστημα, τοῦτέστι τὰ δωμάτια τῶν παραδόσεων, τοὺς προδόμους, τοὺς ἀποπάτους, τὴν αὐλὴν, καὶ νὰ πλύνωσιν αὐτὸ δίς, ἢ, τοὐλάχιστον, ἅπαξ τοῦ μηνός, ὡς περὶ τούτου διατάσσονται παρὰ τοῦ Γυμνασιάρχου ἢ Σχολάρχου.

β') Νὰ ἀερίζωσιν ὅλα τὰ δωμάτια τοῦ Καταστήματος μίαν ὥραν πρὸ τῆς ἐναρξέως καὶ μετὰ τὴν λήξιν τῶν μαθημάτων, ἀνοίγοντες καὶ κλείοντες τὰς θύρας καὶ τὰ παράθυρα ἀσφαλῶς καὶ μετὰ προσοχῆς καὶ νὰ καθαρίζωσι πᾶσαν πρῶταν ὅλας τὰς ἐδρας, θρανεῖα κλπ.

Περὶ τῶν εἰς τοὺς ἐπιστάτας καὶ τοὺς ὑπηρετὰς κοινῶν χρεῶν.

Ἄρθρ. 4. Οἱ ἐπιστάται καὶ ὑπηρετὰ ὀφείλουσι α) νὰ προσφέρωνται εἰς ὅλους τοὺς μαθητὰς μετὰ ἠπιότητος καὶ εὐσχημοσύνης, προσέχοντες νὰ μὴ ἐκφύγη τοῦ στόματός των οἰσοδῆποτε λόγος ὀνειδιστικὸς ἢ χλευαστικὸς, καὶ νὰ μὴ δίδωσιν ἀφορμὰς εἰς ἀστειότητα καὶ ἀπρεπεῖς γέλωτας.

β) Νὰ παρευρίσκωνται κατὰ τὰς ἐργασίμους ἡμέρας ἐν τῷ Γυμνασίῳ ἢ τῷ Σχολείῳ μίαν ὥραν πρὸ τῆς ἐναρξέως τῶν μαθημάτων, καὶ νὰ διαμένωσιν ἐν αὐτῷ ἀνελλιπῶς καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν παραδόσεων, καὶ μετὰ τὸ τέλος αὐτῶν, ἐάν ποτε ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπηρεσίας τὸ καλέσῃ μόνον δὲ ἀδεία τοῦ Γυμνασιάρχου ἢ τοῦ Σχολάρχου ἐξέρχονται τοῦ Καταστήματος.

γ) Νὰ συμβοηθῶσιν ἀλλήλους εἰς τὴν ἐκλήρωσιν τῶν χρεῶν ἑκατέρων.

δ) Νὰ προσέχωσιν ὥστε νὰ μὴ προκύπη εἰς τὸ κατὰστημα μηδεμίαν ζημίαν, οἷον θραύσις ὑέλων, ἀπώλεια κλειδῶν καὶ τῶν

τοιούτων ἐξ ἀπροσεξίας ἢ ἀμελείας αὐτῶν, ἢ καὶ ἀταξίας μαθητοῦ, τὸν ὅποιον δὲν ἐφρόντισαν ν' ἀνακαλύψωσιν. Ἄλλως εἶναι συνυπεύθυνοι διὰ πᾶσαν τοιαύτην ζημίαν.

ε) Νὰ ὑποδέχονται, ὅσον τὸ δυνατόν περιποιητικώτερον τοὺς ἐργημένους πρὸς ἐπίταξιν τοῦ Καταστήματος ξένους, ἢ τοὺς ζητοῦντας πληροφορίας γονεῖς ἢ κηδεμόνας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐν καταπειγούσῃ μὲν ἀνάγκῃ νὰ γνωστοποιῶσιν ἀμέσως τοῦτο πρὸς τὸν ἀρμόδιον καθηγητὴν ἢ διδάσκαλον εὐσχήμως, ἄλλως δὲ νὰ ἀναγγέλλωσιν εἰς αὐτοὺς εὐσχήμως τὴν ὥραν, καθ' ἣν λήγει τὸ μάθημα καὶ δύνανται νὰ λάβωσι τὰς ἀπαιτούμενας πληροφορίας. Νὰ τοὺς εἰσάγωσι δὲ, εἰάν οὗτοι ζητήσωσιν, εἰς τὴν κατάλληλον παράδοσιν, προσφέροντες κατ' ἔδραν εἰς αὐτούς.

ζ) Νὰ ἐνοικῆ εἰς ἐξ αὐτῶν, ὅστις κριθῆ ὑπὸ τοῦ Γυμνασιάρχου ἢ Σχολάρχου καταλληλότερος, ἐν τῷ καταστήματι, πρὸς πλειοτέραν ἐπίβλεψιν καὶ ἀσφάλειαν αὐτοῦ, μὴ δυνάμενος νὰ παραλάβῃ καὶ σύνοικον ἄνευ ἀδείας τοῦ Γυμνασιάρχου ἢ Σχολάρχου.

Ἄρθρ. 5. Ἀπαγορεύεται, ἐπὶ ποινῇ ἀποβολῆς, εἰς ἀμφοτέρους τὸ λαμβάνειν παρ' ὁποιοῦδήποτε τῶν μαθητῶν οἰονδήποτε δῶρον εἰς οἰκονομικὰ ἐποχὴν τοῦ σχολαστικοῦ ἔτους.

Ἄρθρ. 6. Ὁ ἀρμόδιος Γυμνασιάρχης ἢ Σχολάρχης ἐν περιπτώσει παραβάσεως ἄρθρου τινὸς τοῦ παρόντος κανονισμοῦ, ἐνῶ δὲν διατάσσεται ῥητῇ περὶ τῆς παραβάσεως αὐτοῦ ποινῇ, τὸ μὲν πρῶτον παραινεῖ, τὸ δὲ δεύτερον ἐπιπλήττει καὶ τέλος καταγγέλλει τὸν ἔνοχον ἐπιστάτην ἢ ὑπρέτην εἰς τὸ ὑπουργεῖον, εἰς ὃ ἀντίκει νὰ λαμβάνῃ κατ' αὐτοῦ ἀνάλογον πρὸς τὴν παράβασιν μέτρον.

Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος κανονισμοῦ ἀνατίθεται εἰς τοὺς Κυρίους Γυμνασιάρχας καὶ Σχολάρχας.

Ἀθῆναις τῆ 26 Ἰανουαρίου 1856.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστ. καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως

Ἐπιτροπὴ

Υπουργὸς
X. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ.

100

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΚΔΟΣΗ

3400

9-18

(17 Οκτωβρίου)

50